

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2019 r.

Poz. 1438

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 14 czerwca 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523 oraz z 2018 r. poz. 2243) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1356),
- 2) ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1499 oraz z 2019 r. poz. 694),
- 3) ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. 1629),
- 4) ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 2192),
- 5) ustawą z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2193),
- 6) ustawą z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych (Dz. U. poz. 2432),
- 7) ustawą z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 14 czerwca 2019 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 27 ustawy z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1356), który stanowi:

„Art. 27. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2, pkt 3 lit. a–d, pkt 4–6 i 8–11, art. 16 i art. 17, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.;
- 2) art. 4 pkt 6 i art. 19, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy;
- 3) art. 7 pkt 1 i 2, pkt 4 lit. b i pkt 5 lit. c oraz d, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.”;

- 2) art. 19 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1499 oraz z 2019 r. poz. 694), który stanowi:

„Art. 19. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 1 lit. b w zakresie art. 119zg pkt 5 lit. a, c oraz d, pkt 6 lit. c w zakresie art. 119zr § 3 pkt 9, pkt 8, art. 4, art. 9, art. 11 oraz art. 16, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
  - 2) art. 1 pkt 5, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.;
  - 2a) art. 1 pkt 1 lit. b w zakresie art. 119zg pkt 5 lit. b, pkt 6 lit. a, art. 12 oraz art. 16a, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2019 r.;
  - 3) art. 1 pkt 6 lit. b oraz c w zakresie art. 119zr § 3 pkt 7 i 8, pkt 7 oraz pkt 9 lit. b w zakresie art. 119zv § 4b–4d, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2019 r.”;
- 3) art. 125, art. 130 i art. 135 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. 1629), które stanowią:

„Art. 125. Przepisy ustawy stosuje się, jeżeli śmierć przedsiębiorcy nastąpiła po dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie niniejszej ustawy.”

„Art. 130. Do postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 63 i art. 64, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

„Art. 135. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 30, który wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;
  - 2) art. 122, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.”;
- 4) art. 37 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 2192), który stanowi:

„Art. 37. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.”;

- 5) odnośnika nr 1 oraz art. 40 i art. 48 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2193), które stanowią:

„¹ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Rady (UE) 2016/1164 z dnia 12 lipca 2016 r. ustanawiającą przepisy mające na celu przeciwdziałanie praktykom unikania opodatkowania, które mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego (Dz. Urz. UE L 193 z 19.07.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 144 z 07.06.2017, str. 1) oraz dyrektywę Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych (Dz. Urz. UE L 139 z 5.06.2018, str. 1).”

„Art. 40. Przepis art. 5 § 1 pkt 4c lit. b ustawy zmienianej w art. 4 stosuje się odpowiednio również do postępowań podatkowych wszczętych na podstawie art. 119g § 2 ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu dotychczasowym.”

„Art. 48. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 16 w zakresie art. 23s ust. 4 i art. 2 pkt 9 w zakresie art. 11g ust. 4 oraz art. 25, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
  - 2) art. 30 i art. 31, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;
- 6) art. 11 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych (Dz. U. poz. 2432), które stanowią:

Art. 11. „1. Do postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

„Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 3, który wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2020 r.;
- 2) art. 5 pkt 3, który wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 7 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2019 r.;
- 4) art. 8 i art. 9, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2019 r.”;

7) odnośnika nr 1 oraz art. 173 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2).”

„Art. 173. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 87 pkt 1, który wchodzi w życie po upływie 90 dni od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 107 pkt 7 i 8, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2019 r.;
- 3) art. 157 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 13 października 2019 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 14 czerwca 2019 r. (poz. 1438)

USTAWA

z dnia 17 czerwca 1966 r.

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁾

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Rozdział 1

Zasady ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) sposób postępowania wierzycieli w przypadkach uchylania się zobowiązanych od wykonania ciężących na nich obowiązków, o których mowa w art. 2;
- 2) prowadzone przez organy egzekucyjne postępowanie i stosowane przez nie środki przymusu służące doprowadzeniu do wykonania lub zabezpieczenia wykonania obowiązków, o których mowa w art. 2;
- 3) (uchylony)
- 4) zasady i sposób prowadzenia Rejestru Należności Publicznoprawnych oraz udostępniania danych z tego rejestru.

Art. 1a. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) biegłym skarbowym – rozumie się przez to rzeczoznawcę w określonej dziedzinie, uprawnionego do wyceny majątku zobowiązanego i wpisanego na listę biegłych skarbowych prowadzoną przez izbę administracji skarbowej;
- 1a) centralnym biurze łącznikowym – rozumie się przez to jednostkę organizacyjną, o której mowa w art. 9 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 425 oraz z 2019 r. poz. 730), zwanej dalej „ustawą o wzajemnej pomocy”;
- 2) czynności egzekucyjnej – rozumie się przez to wszelkie podejmowane przez organ egzekucyjny działania zmierzające do zastosowania lub zrealizowania środka egzekucyjnego;
- 3) dłużniku zajętej wierzytelności – rozumie się przez to dłużnika zobowiązanego, jak również bank, pracodawcę, podmiot prowadzący działalność maklerską, trasata oraz inne podmioty realizujące, na wezwanie organu egzekucyjnego, zajęcie wierzytelności lub innego prawa majątkowego zobowiązanego;
- 3a) dokumencie zabezpieczenia – rozumie się przez to dokument, o którym mowa w art. 3 pkt 1 ustawy o wzajemnej pomocy;
- 4) egzekutorze – rozumie się przez to pracownika obsługującego organ egzekucyjny, uprawnionego do dokonywania czynności egzekucyjnych;
- 4a) (uchylony)
- 4b) (uchylony)
- 4c) jednolitym tytule wykonawczym – rozumie się przez to dokument państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 3 pkt 4 ustawy o wzajemnej pomocy;

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r. zmieniającej dyrektywę 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń wynikających z czynności stanowiących część systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz opłat rolnych i ceł oraz w odniesieniu do podatku od wartości dodanej i podatków akcyzowych (Dz. Urz. WE L 175 z 28.06.2001);
- 2) dyrektywy 2002/94/WE z dnia 9 grudnia 2002 r. ustalającej szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów dyrektywy 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych środków (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

- 5) nieruchomości – rozumie się przez to również:
- a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego,
  - b) spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
  - c) prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, w tym także prawo do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jego własności na członka spółdzielni;
- 5a) (uchylony)
- 6) opłacie komorniczej – rozumie się przez to opłatę wynoszącą 5% kwot przekazanych wierzycielowi przez organ egzekucyjny lub przekazanych wierzycielowi przez zobowiązanego w wyniku zastosowania środków egzekucyjnych;
- 7) organie egzekucyjnym – rozumie się przez to organ uprawniony do stosowania w całości lub w części określonych w ustawie środków służących doprowadzeniu do wykonania przez zobowiązanych ich obowiązków o charakterze pieniężnym lub obowiązków o charakterze niepieniężnym oraz zabezpieczania wykonania tych obowiązków;
- 8) organie rekwizycyjnym – rozumie się przez to organ egzekucyjny o tej samej właściwości rzeczowej co organ egzekucyjny prowadzący egzekucję, któremu organ egzekucyjny zlecił wykonanie czynności egzekucyjnych;
- 8a) (uchylony)
- 8b) (uchylony)
- 8c) państwie członkowskim – rozumie się przez to państwo będące członkiem Unii Europejskiej inne niż Rzeczpospolita Polska;
- 8d) państwie trzecim – rozumie się przez to państwo niebędące członkiem Unii Europejskiej;
- 9) poborcy skarbowym – rozumie się przez to pracownika obsługującego organ egzekucyjny, uprawnionego do dokonywania czynności egzekucyjnych w egzekucji obowiązku o charakterze pieniężnym;
- 9a) (uchylony)
- 9b) (uchylony)
- 9c) (uchylony)
- 10) pracodawcy – rozumie się przez to podmioty wypłacające wynagrodzenia, o których mowa w pkt 17;
- 10a)²⁾ przedsiębiorstwie w spadku – rozumie się przez to przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. 1629);
- 11) składkach na ubezpieczenie społeczne – rozumie się przez to również składki na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- 12) środka egzekucyjnym – rozumie się przez to:
- a) w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym należności pieniężnych, egzekucję:
    - z pieniędzy,
    - z wynagrodzenia za pracę,
    - ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, a także z renty socjalnej,
    - z rachunków bankowych,
    - z innych wierzytelności pieniężnych,
    - z praw z instrumentów finansowych w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku, oraz z wierzytelności z rachunku pieniężnego służącego do obsługi takich rachunków,
    - z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych,
    - z weksła,
    - z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej,
    - z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,

---

²⁾ Dodany przez art. 64 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. 1629), która weszła w życie z dniem 25 listopada 2018 r.

- z pozostałych praw majątkowych,
  - z ruchomości,
  - z nieruchomości,
- b) w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym obowiązków o charakterze niepieniężnym:
- grzywnę w celu przymuszenia,
  - wykonanie zastępcze,
  - odebranie rzeczy ruchomej,
  - odebranie nieruchomości, opróżnienie lokali i innych pomieszczeń,
  - przymus bezpośredni;
- 13) wierzycielu – rozumie się przez to podmiot uprawniony do żądania wykonania obowiązku lub jego zabezpieczenia w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym;
- 14) właściwym organie jednostki samorządu terytorialnego – rozumie się przez to odpowiednio wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa;
- 15) wstrzymaniu czynności egzekucyjnych – rozumie się przez to wstrzymanie wykonania wszystkich lub części zastosowanych środków egzekucyjnych, które nie powoduje uchylecia dokonanych czynności egzekucyjnych;
- 16) wstrzymaniu postępowania egzekucyjnego – rozumie się przez to wstrzymanie wykonania zastosowanych środków egzekucyjnych, które nie powoduje uchylecia dokonanych czynności egzekucyjnych, oraz niepodejmowanie nowych środków egzekucyjnych;
- 17) wynagrodzeniu – rozumie się przez to wynagrodzenia oraz niewyłączone spod egzekucji inne świadczenia pieniężne związane z pracą lub funkcją wykonywaną przez zobowiązanego na podstawie stosunku pracy oraz innej podstawie, jeżeli z tego tytułu zobowiązany otrzymuje okresowe świadczenia pieniężne;
- 17a) zagranicznym tytule wykonawczym – rozumie się przez to dokument określony w przepisach ustawy o wzajemnej pomocy;
- 18) zajęciu egzekucyjnym – rozumie się przez to czynność organu egzekucyjnego, w wyniku której organ egzekucyjny nabywa prawo rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do wykonania obowiązku objętego tytułem wykonawczym;
- 19) zajęciu zabezpieczającym – rozumie się przez to czynność organu egzekucyjnego, w wyniku której organ egzekucyjny nabywa prawo rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do zabezpieczenia wykonania przez niego obowiązku objętego dokumentem stanowiącym podstawę zabezpieczenia, ale która nie prowadzi do przymusowego wykonania obowiązku;
- 19a)³⁾ zarządcy przedsiębiorstwa w spadku – rozumie się przez to:
- a) przed ustanowieniem zarządu sukcesyjnego – osobę, która dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2019 r. poz. 63, 730 i 1018),
  - b) po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego – zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, a w przypadku braku zarządcy sukcesyjnego – osobę, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, dokonującą czynności, o których mowa w art. 13 tej ustawy;
- 20) zobowiązanym – rozumie się przez to osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo osobę fizyczną, która nie wykonała w terminie obowiązku o charakterze pieniężnym lub obowiązku o charakterze niepieniężnym, a w postępowaniu zabezpieczającym – również osobę lub jednostkę, której zobowiązanie nie jest wymagalne albo jej obowiązek nie został ustalony lub określony, ale zachodzi obawa, że brak zabezpieczenia mógłby utrudnić lub udaremnić skuteczne przeprowadzenie egzekucji, a odrębne przepisy na to zezwalają;
- 21) zwolnieniu spod egzekucji – rozumie się przez to niepodejmowanie lub odstąpienie od egzekucji z całości lub części składników majątkowych zobowiązanego.

---

³⁾ Dodany przez art. 64 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 2. § 1. Egzekucji administracyjnej podlegają następujące obowiązki:

- 1) podatki, opłaty i inne należności, do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, 924 i 1018);
- 1a) niepodatkowe należności budżetowe, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869);
- 1b) należności z tytułu przychodów z prywatyzacji;
- 2) grzywny i kary pieniężne wymierzone przez organy administracji publicznej;
- 3) należności pieniężne, inne niż wymienione w pkt 1 i 2, jeżeli pozostają we właściwości rzeczowej organów administracji publicznej;
- 4) należności przypadające od jednostek budżetowych, wynikające z zastosowania wzajemnego potrącenia zobowiązań podatkowych z zobowiązaniami tych jednostek;
- 5) należności pieniężne przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie innych ustaw;
- 6) wpłaty na rzecz funduszy celowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów;
- 7) należności pieniężne z tytułu składek do Funduszu Żeglugi Śródlądowej oraz składek specjalnych do Funduszu Rezerwowego;
- 8) należności pieniężne państwa członkowskiego wynikające z tytułu:
  - a) podatków i należności celnych pobieranych przez to państwo lub w jego imieniu, przez jego jednostki podziału terytorialnego lub administracyjnego, w tym organy lokalne, lub w imieniu tych jednostek lub organów, a także w imieniu Unii Europejskiej,
  - b) refundacji, interwencji i innych środków stanowiących część całkowitego lub częściowego systemu finansowania Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), w tym kwot należnych w związku z tymi działaniami,
  - c) opłat i innych należności pieniężnych przewidzianych w ramach wspólnej organizacji rynku Unii Europejskiej dla sektora cukru,
  - d) kar, grzywien, opłat i dopłat administracyjnych związanych z należnościami pieniężnymi, o których mowa w lit. a–c, nałożonych przez organy właściwe do pobierania podatków i należności celnych lub właściwe do prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących podatków i należności celnych lub potwierdzonych przez organy administracyjne lub sądowe na wniosek organów właściwych w sprawie podatków i należności celnych,
  - e) opłat za zaświadczenia i podobne do zaświadczeń dokumenty wydane w postępowaniach administracyjnych w sprawie należności pieniężnych, o których mowa w lit. a,
  - f) odsetek i kosztów związanych z należnościami pieniężnymi, o których mowa w lit. a–e, w związku z którymi możliwe jest zwrócenie się o wzajemną pomoc na podstawie ustawy o wzajemnej pomocy,
  - g) administracyjnych kar pieniężnych lub grzywien administracyjnych nałożonych na pracodawcę delegującego pracownika z terytorium RP w związku z naruszeniem przepisów dotyczących delegowania pracowników w ramach świadczenia usług;
- 9) należności pieniężne przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska;
- 10) obowiązki o charakterze niepieniężnym pozostające we właściwości organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego lub przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie przepisu szczególnego;
- 11) obowiązki z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wypłaty należnego wynagrodzenia za pracę, a także innego świadczenia przysługującego pracownikowi, nakładane w drodze decyzji organów Państwowej Inspekcji Pracy;
- 12) obowiązki z zakresu ochrony danych osobowych, nakładane w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

§ 2. W zakresie nieuregulowanym odrębnymi przepisami, należności, o których mowa w § 1, podlegają zabezpieczeniu w trybie i na zasadach określonych w dziale IV.

§ 3. Poddanie obowiązkowi egzekucji administracyjnej nie przesądza o wyłączeniu sporu co do jego istnienia lub wysokości przed sądem powszechnym, jeżeli z charakteru obowiązku wynika, że do rozpoznania takiego sporu właściwy jest ten sąd.

Art. 3. § 1. Egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2, gdy wynikają one z decyzji lub postanowień właściwych organów, albo – w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego – bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej.

§ 1a. Egzekucję administracyjną stosuje się również do należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 5, wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 44 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1808 oraz z 2019 r. poz. 492 i 504), zwanej dalej „ustawą o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa”, oraz na podstawie art. 16 ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1436), zwanej dalej „ustawą o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym”.

§ 2. (uchylony)

Art. 3a. § 1.⁴⁾ W zakresie zobowiązań powstałych w przypadkach określonych w art. 8 i art. 21 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, długów celnych powstałych w przypadkach określonych w art. 77 ust. 1 oraz art. 81 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 269 z 10.10.2013, str. 1, z późn. zm.⁵⁾), podatków wykazanych w zgłoszeniu celnym, składek na ubezpieczenie społeczne, opłat paliwowych, o których mowa w ustawie z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2014 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 730), dopłat, o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847), opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 6h ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1454 i 1629 oraz z 2019 r. poz. 730), opłat emisyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.⁶⁾), oraz daniny solidarnościowej, o której mowa w rozdziale 6a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.⁷⁾), stosuje się również egzekucję administracyjną, jeżeli wynikają one odpowiednio:⁸⁾

- 1) z deklaracji lub zeznania złożonego przez podatnika lub płatnika;
- 2) ze zgłoszenia celnego złożonego przez zobowiązanego;
- 3) z deklaracji rozliczeniowej złożonej przez płatnika składek na ubezpieczenie społeczne;
- 4) z informacji o opłacie paliwowej;
- 5) z informacji o dopłatach;
- 6) z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 7) z rozliczenia zamknięcia, o którym mowa w art. 175 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015, str. 1, z późn. zm.⁹⁾);
- 8) z informacji o opłacie emisyjnej;
- 9)¹⁰⁾ z deklaracji o wysokości daniny solidarnościowej.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1356), która weszła w życie z dniem 28 lipca 2018 r.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 287 z 29.10.2013, str. 90, Dz. Urz. UE L 354 z 23.12.2016, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 42 z 18.02.2017, str. 43.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722, 2161 i 2533 oraz z 2019 r. poz. 42, 412 i 452.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1540, 1552, 1629, 1669, 1693, 2073, 2126, 2159, 2192, 2193, 2215, 2242, 2244, 2245, 2246, 2429 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 29, 271, 303, 752 i 1018.

⁸⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 2192), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 69 z 15.03.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 87 z 02.04.2016, str. 35, Dz. Urz. UE L 111 z 27.04.2016, str. 1 i Dz. Urz. UE L 101 z 13.04.2017, str. 164.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 20 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

§ 2. W przypadkach, o których mowa w § 1, stosuje się egzekucję administracyjną, jeżeli:

- 1)¹¹⁾ w deklaracji, w zeznaniu, w zgłoszeniu celnym, w deklaracji rozliczeniowej, w informacji o opłacie paliwowej, w informacji o dopłatach, w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w rozliczeniu zamknięcia, w informacji o opłacie emisyjnej, w deklaracji o wysokości daniny solidarnościowej zostało zamieszczone pouczenie, że stanowią one podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego;
- 2) wierzyciel przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego przesłał zobowiązanemu upomnienie, o którym mowa w art. 15 § 1.

Art. 4. Do obowiązków, które wynikają z decyzji, postanowień lub innych orzeczeń niż określone w art. 3 i art. 3a, stosuje się egzekucję administracyjną tylko wówczas, gdy odrębne ustawy tak stanowią.

Art. 5. § 1. Uprawnionym do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej obowiązków określonych w art. 2 jest:

- 1)¹²⁾ w odniesieniu do obowiązków wynikających z decyzji lub postanowień organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego – właściwy do orzekania organ I instancji, z zastrzeżeniem pkt 4 i 4c;
- 2) dla obowiązków wynikających z orzeczeń sądów lub innych organów albo bezpośrednio z przepisów prawa – organ lub instytucja bezpośrednio zainteresowana w wykonaniu przez zobowiązanego obowiązku albo powołana do czuwania nad wykonaniem obowiązku, a w przypadku braku takiej jednostki lub jej bezczynności – podmiot, na którego rzecz wydane zostało orzeczenie lub którego interesy prawne zostały naruszone w wyniku niewykonania obowiązku;
- 3) dla obowiązków wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 44 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz art. 16 ustawy o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym – minister właściwy do spraw finansów publicznych;
- 4) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez naczelnika urzędu celno-skarbowego decyzji, postanowień lub mandatów karnych, z przyjętych przez naczelnika urzędu celno-skarbowego zgłoszeń celnych, deklaracji, informacji o opłacie paliwowej albo rozliczeń zamknięcia – właściwy naczelnik urzędu skarbowego;
- 4a)¹³⁾ w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji lub postanowień – naczelnik urzędu skarbowego właściwy według adresu siedziby Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, z zastrzeżeniem pkt 4c;
- 4b) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez dyrektora izby administracji skarbowej decyzji lub postanowień – naczelnik urzędu skarbowego właściwy według adresu siedziby dyrektora izby administracji skarbowej;
- 4c)¹⁴⁾ w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji lub postanowień w toku postępowania podatkowego, o którym mowa:
  - a) w art. 119g § 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – właściwy naczelnik urzędu skarbowego,
  - b) w art. 119g § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – organ jednostki samorządu terytorialnego, na wniosek którego postępowanie podatkowe zostało przejęte;
- 5) w odniesieniu do grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, stanowiących dochód budżetu państwa, z wyłączeniem grzywien nakładanych przez organy Inspekcji Transportu Drogowego – właściwy naczelnik urzędu skarbowego.

§ 2. Uprawnione do żądania wykonania, w drodze egzekucji administracyjnej, obowiązków, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, jest również państwo członkowskie lub państwo trzecie.

§ 2a. Uprawniona do żądania wykonania, w drodze egzekucji administracyjnej, obowiązków, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, jest Państwowa Inspekcja Pracy.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 20 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2193), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 12.

¹⁴⁾ Dodany przez art. 4 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 12.

§ 3. W postępowaniu egzekucyjnym wszczętym na wniosek państwa członkowskiego lub państwa trzeciego nie stosuje się przepisów regulujących prawa i obowiązki wierzyciela, chyba że ratyfikowana umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub przepisy ustawy stanowią inaczej.

§ 4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, obowiązki pozostające we właściwości naczelnika urzędu skarbowego uprawnionego do żądania ich wykonania w drodze egzekucji administracyjnej oraz właściwość miejscową tego naczelnika urzędu skarbowego, uwzględniając potrzebę sprawnego wykonywania tych zadań.

Art. 5a.¹⁵⁾ Dane osobowe przetwarzane w celu wykonywania zadań wynikających z ustawy podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu przez administratora danych do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób do tego uprawnionych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w poufności;
- 3) testowaniu i doskonaleniu stosowanych środków technicznych i organizacyjnych;
- 4) zapewnieniu bezpiecznej komunikacji w sieciach teleinformatycznych, w szczególności poprzez pozyskiwanie danych osobowych i przekazywanie ich podmiotom zewnętrznym z wykorzystaniem technik kryptograficznych;
- 5) zapewnieniu ochrony przed nieuprawnionym dostępem do systemów informatycznych organów;
- 6) zapewnieniu integralności danych w systemach informatycznych organów;
- 7) określeniu zasad bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych.

Art. 6. § 1. W razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych.

§ 1a. Na bezczynność wierzyciela w podejmowaniu czynności, o których mowa w § 1, służy skarga podmiotowi, którego interes prawny lub faktyczny został naruszony w wyniku niewykonania obowiązku oraz organowi zainteresowanemu wykonaniem obowiązku. Postanowienie w sprawie skargi wydaje organ wyższego stopnia. Na postanowienie oddalające skargę przysługuje zażalenie.

§ 1b. Przed podjęciem czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych wierzyciel może podejmować działania informacyjne wobec zobowiązanego zmierzające do dobrowolnego wykonania przez niego obowiązku.

§ 1c. Wierzyciel może odstąpić od czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, jeżeli nie upłynęło 12 miesięcy od dnia wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 59 § 2, wydanego w sprawie prowadzonej na wniosek tego wierzyciela, na podstawie tytułu wykonawczego obejmującego inne należności pieniężne zobowiązanego, chyba że ujawniony zostanie majątek lub źródło dochodu zobowiązanego przewyższające kwotę wydatków egzekucyjnych.

§ 1d. W przypadku, o którym mowa w § 1c, wierzyciel przed wszczęciem postępowania w sprawie odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej wzywa zobowiązanego do złożenia oświadczenia o posiadanym majątku lub źródłach dochodu, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W przypadku gdy w wyniku wezwania nie zostanie złożone oświadczenie lub w złożonym oświadczeniu nie zostanie wykazany majątek lub źródła dochodu zobowiązanego przewyższające kwotę wydatków egzekucyjnych, z którego możliwe jest prowadzenie egzekucji administracyjnej, za dzień odstąpienia przyjmuje się dzień doręczenia tego wezwania. Przepis art. 61 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) formy działań informacyjnych, o których mowa w § 1b, przypadki, w których mogą być te działania podejmowane, oraz sposób ich ewidencjonowania, mając na względzie zapewnienie efektywności tych działań;
- 2) elementy, jakie powinno zawierać wezwanie do złożenia oświadczenia oraz oświadczenie, o których mowa w § 1d, mając na względzie zapewnienie jednolitego i efektywnego działania wierzycieli;
- 3) tryb postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności, o których mowa w § 1, mając na względzie zapewnienie terminowości i prawidłowości przesyłania zobowiązanemu upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1, a także kierowania do organu egzekucyjnego wniosków egzekucyjnych i tytułów wykonawczych.

¹⁵⁾ Dodany przez art. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), która weszła w życie z dniem 4 maja 2019 r.

Art. 6a.¹⁶⁾ Przepis art. 6 stosuje się odpowiednio do zarządcy przedsiębiorstwa w spadku, jeżeli zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.

Art. 7. § 1. Organ egzekucyjny stosuje środki egzekucyjne przewidziane w ustawie.

§ 2. Organ egzekucyjny stosuje środki egzekucyjne, które prowadzą bezpośrednio do wykonania obowiązku, a spośród kilku takich środków – środki najmniej uciążliwe dla zobowiązanego.

§ 3. Stosowanie środka egzekucyjnego jest niedopuszczalne, gdy egzekwowany obowiązek o charakterze pieniężnym lub niepieniężnym został wykonany albo stał się bezprzedmiotowy.

Art. 8. § 1. Nie podlegają egzekucji administracyjnej:

- 1) przedmioty urządzenia domowego, pościel, bielizna i ubranie niezbędne dla zobowiązanego i będących na jego utrzymaniu członków rodziny, a także ubranie niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu;
- 2) zapasy żywności i opału, niezbędne dla zobowiązanego i będących na jego utrzymaniu członków rodziny na okres 30 dni;
- 3) jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce, potrzebne do żywienia zobowiązanego i będących na jego utrzymaniu członków rodziny, wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów;
- 4) narzędzia i inne przedmioty niezbędne do pracy zarobkowej wykonywanej osobiście przez zobowiązanego, z wyłączeniem środka transportu, oraz surowce niezbędne do tej pracy na okres 7 dni;
- 5) przedmioty niezbędne do pełnienia służby przez zobowiązanego lub do wykonywania przez niego zawodu;
- 6) pieniądze w kwocie 760 zł;
- 7) wkłady oszczędnościowe złożone w bankach na zasadach i w wysokości określonej przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187, z późn. zm.¹⁷⁾);
- 8) oszczędności członka kasy złożone w kasie w wysokości określonej przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2386 i 2243 oraz z 2019 r. poz. 326, 730, 875 i 1018);
- 9) dokumenty osobiste, po jednej obrączce zobowiązanego i jego współmałżonka, wykonanej z metali szlachetnych, ordery i odznaczenia oraz przedmioty niezbędne zobowiązanemu i członkom jego rodziny do nauki lub wykonywania praktyk religijnych, a także przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane znacznie poniżej ich wartości, a które dla zobowiązanego mają znaczną wartość użytkową;
- 10)¹⁸⁾ kwoty otrzymane na pokrycie wydatków służbowych, w tym kosztów podróży i wyjazdów – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z innych tytułów niż roszczenia z tytułu alimentów, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;
- 10a)¹⁹⁾ 50% kwot diet otrzymanych na pokrycie wydatków służbowych, w tym kosztów podróży i wyjazdów – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;
- 11) kwoty otrzymane jako stypendia;
- 12) (uchylony)
- 13) rzeczy niezbędne ze względu na ułomność fizyczną zobowiązanego lub członków jego rodziny;
- 14) kwoty otrzymane z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń majątkowych;
- 15) środki pochodzące z dotacji przyznanej z budżetu państwa na określone cele i znajdujące się na wyodrębnionym rachunku bankowym prowadzonym dla obsługi bankowej dotacji oraz środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wypłacone w formie zaliczki, chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone;

¹⁶⁾ Dodany przez art. 64 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2243 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 326, 730, 875 i 1074.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych (Dz. U. poz. 2432), która weszła w życie z dniem 11 stycznia 2019 r.

¹⁹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 18.

- 16) rzeczy służące w kościołach i innych domach modlitwy do odprawiania nabożeństwa lub do wykonywania innych praktyk religijnych albo będące obiektami kultu religijnego, choćby były kosztownościami lub dziełami sztuki;
- 17) (uchylony)
- 18) sumy przyznane orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jeżeli egzekwowana wierzytelność przysługuje Skarbowi Państwa.

§ 1a. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 15, egzekucji nie podlegają również sumy już wypłacone oraz środki trwałe, wartości niematerialne i prawne powstałe w ramach realizacji projektu, na który były przeznaczone środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przez okres jego realizacji wskazany w umowie o dofinansowanie projektu.

§ 2. Za przedmioty niezbędne zobowiązanemu i członkom jego rodziny, w rozumieniu § 1 pkt 1, nie uważa się w szczególności:

- 1) mebli stylowych i stylizowanych;
- 2) telewizorów do odbioru programu w kolorze, chyba że zobowiązany wykaże, że od roku produkcji telewizora upłynęło więcej niż 5 lat;
- 3) stereofonicznych radioodbiorników;
- 4) urządzeń służących do nagrywania lub odtwarzania obrazu lub dźwięku;
- 5) komputerów i urządzeń peryferyjnych, chyba że są one niezbędne zobowiązanemu do pracy zarobkowej wykonywanej przez niego osobiście;
- 6) futer ze skór szlachetnych;
- 7) dywanów wełnianych i ze skór naturalnych;
- 8) porcelany, szkła ozdobnego i kryształów;
- 9) sztućców z metali szlachetnych;
- 10) dzieł sztuki.

Art. 8a. § 1. Jeżeli zobowiązanym jest rolnik prowadzący gospodarstwo rolne, egzekucji nie podlegają również:

- 1) jeden koń wraz z uprzężą, jedna krowa, dwie kozy, jeden tryk i dwie owce, jedna maciora oraz dziesięć sztuk drobiu;
- 2) jedna jałówka lub cieliczka w przypadku braku krowy;
- 3) zapasy paszy i ściółki dla inwentarza, o którym mowa w pkt 1 i 2, aż do najbliższych zbiorów;
- 4) jeden pług, jeden zespół bron, jeden kultywator, jeden kierat, jedna siewkarnia, jeden wóz, jedno sanie robocze;
- 5) zboże lub inne ziemiopłody, niezbędne do najbliższych siewów lub najbliższego sadzenia w gospodarstwie rolnym zobowiązanego;
- 6) zwierzęta gospodarskie w drugiej połowie okresu ciąży i w okresie odchowu potomstwa oraz to potomstwo w okresie: źrebaki do 5 miesięcy, cielęta do 4 miesięcy, jagnięta do 3 miesięcy, prosięta do 2 miesięcy i koźlęta do 5 miesięcy;
- 7) zakontraktowane zwierzęta rzeźne, jeżeli ich waga nie odpowiada warunkom handlowym albo termin dostawy nie upłynął lub nie upływa w miesiącu przeprowadzenia egzekucji;
- 8) jeden ciągnik na 25 ha powierzchni gruntów, nie mniej jednak niż jeden ciągnik na gospodarstwo rolne, wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do uprawy, pielęgnacji, zbioru i transportu ziemiopłodów;
- 9) jeden silnik elektryczny;
- 10) podstawowe maszyny i narzędzia rolnicze w ilości niezbędnej do pracy w gospodarstwie rolnym zobowiązanego;
- 11) podstawowy sprzęt techniczny niezbędny do zakończenia cyklu danej technologii produkcji w gospodarstwie specjalistycznym zobowiązanego;
- 12) zapasy paliwa i części zamienne niezbędne do normalnej pracy ciągnika i maszyn rolniczych na okres do zakończenia cyklu produkcyjnego;
- 13) nawozy oraz środki ochrony roślin w ilości niezbędnej na dany rok gospodarczy dla gospodarstwa rolnego zobowiązanego;
- 14) stado użytkowe kur niosek w okresie pierwszych 6 miesięcy nośności;

- 15) stado podstawowe zwierząt futerkowych oraz zwierzęta futerkowe, co do których hodowca zawarł umowę kontraktacyjną na dostawę skór z tych zwierząt;
- 16) zapasy paszy i ściółki dla inwentarza, o którym mowa w pkt 6, 7, 14 i 15, aż do najbliższych zbiorów;
- 17) zapasy opału na okres 6 miesięcy;
- 18) zaliczki kontraktacyjne.

§ 2. Egzekucji nie podlega ponadto nadwyżka inwentarza żywego ponad ilości określone w § 1, jeżeli naczelnik urzędu skarbowego, po uzgodnieniu z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), uzna ją za niezbędną do prowadzenia tego gospodarstwa rolnego, a dłużnik zobowiąże się do spłacenia egzekwowanej należności w terminie lub w ratach określonych przez wierzyciela. W przypadku niedotrzymania przez zobowiązanego warunków spłaty należności podjęte zostaną dalsze czynności egzekucyjne.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 2, egzekucji nie podlega także taka ilość paszy, jaka jest niezbędna do utrzymania inwentarza żywego objętego wyłączeniem.

§ 4. Wyłącza się spod egzekucji zajęte zwierzęta gospodarskie, wpisane do ksiąg zwierząt zarodowych albo uznane za rozplodniki odpowiednie do dalszej hodowli, jeżeli nie mogą być sprzedane osobie, która wykaze, że posiada gospodarstwo rolne, w którym istnieją warunki do dalszej hodowli.

§ 5. Wierzytelność pieniężna, przypadająca rolnikowi z tytułu umowy kontraktacji, może być zajęta egzekucyjnie do wysokości 25% należności za dostarczony towar bez uwzględnienia ewentualnych potrąconych pożyczek i zaliczek kontraktacyjnych.

§ 6. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio do świadczeń w naturze przypadających rolnikowi z tytułu umowy kontraktacyjnej.

Art. 9. § 1. Wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach Kodeksu pracy.

§ 1¹. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do zasiłków dla bezrobotnych, dodatków aktywizacyjnych, stypendiów oraz dodatków szkoleniowych, wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do należności członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i członków ich rodzin z tytułu pracy w spółdzielni oraz wszystkich świadczeń powtarzających się, których celem jest zapewnienie utrzymania.

§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się do wierzytelności członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu udziału w dochodach spółdzielni przypadających im od wniesionych do spółdzielni wkładów.

§ 4. Dochody wymienione w § 1 i 2 oblicza się wraz ze wszystkimi dodatkami i wartością świadczeń w naturze, lecz po potrąceniu podatków należnych od tych dochodów.

Art. 10. § 1. Świadczenia pieniężne przewidziane w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym podlegają egzekucji w zakresie określonym w tych przepisach.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do emerytur i rent otrzymywanych z zagranicy, po przeliczeniu ich przez dłużnika zajętej wierzytelności na złote według kursu banku z dnia wpłacenia do organu egzekucyjnego zajętych kwot.

§ 3. Do egzekucji z rent przysługujących z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej i z rent zasądzonych przez sąd lub ustalonych umową za utratę zdolności do pracy albo za śmierć żywiciela lub wypłacanych z dobrowolnego ubezpieczenia rentowego oraz do egzekucji ze świadczeń pieniężnych, przysługujących z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, stosuje się przepisy o egzekucji ze świadczeń przewidzianych w przepisach *o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin*²⁰⁾.

§ 4. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenie wychowawcze oraz jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473).

²⁰⁾ Obecnie przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 192 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 39, 730 i 752).

§ 5. Nie podlegają egzekucji świadczenia, dodatki i inne kwoty, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 80 ust. 1 i 1a, art. 81, art. 83 ust. 1 i 4, art. 84 pkt 2 i 3 i art. 140 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730 i 924), oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Art. 11. (uchylony)

Art. 12. W przypadku gdy w wyniku zbiegu egzekucji administracyjnej i egzekucji sądowej administracyjny organ egzekucyjny prowadzi obie egzekucje, przepisy art. 8–10 stosuje się również do należności podlegających egzekucji sądowej, chyba że określone w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego ograniczenia egzekucji są mniejsze.

Art. 13. § 1. Organ egzekucyjny, na wniosek zobowiązanego i ze względu na jego ważny interes, może zwolnić, na czas oznaczony lub nieoznaczony, z egzekucji w całości lub części określone składniki majątkowe zobowiązanego.

§ 2. Na postanowienie w sprawie zwolnienia z egzekucji składników majątkowych zobowiązanego służy zobowiązanemu zażalenie.

Art. 14. § 1. Przeciwno osobom, które korzystają z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych i w zakresie przewidzianym przez ustawy, umowy lub powszechnie ustalone zwyczaje międzynarodowe nie podlegają orzecznictwu organów polskich, nie może być prowadzona egzekucja administracyjna, chyba że chodzi o sprawę, w której osoby te podlegają orzecznictwu polskich organów administracyjnych.

§ 2. Przeciwno osobom wymienionym w § 1, które podlegają orzecznictwu organów polskich w rezultacie zrzeczenia się ich przywileju lub immunitetu przez państwo wysyłające lub odpowiednią organizację międzynarodową, może być prowadzona egzekucja administracyjna tylko w przypadku wyraźnego zrzeczenia się przywileju lub immunitetu także w odniesieniu do egzekucji administracyjnej.

§ 3. Jednakże gdy w przypadkach określonych w § 2 prowadzenie egzekucji jest dozwolone, niedopuszczalna jest egzekucja z mienia przeznaczonego do użytku służbowego ani też stosowanie środków egzekucyjnych w stosunku do osoby zobowiązanego.

§ 4. W przypadku wątpliwości co do stosowania przepisów § 1–3 organ egzekucyjny zwraca się do ministra właściwego do spraw zagranicznych, który rozstrzyga w drodze postanowienia, czy zobowiązany korzysta z immunitetów i przywilejów, o których mowa w § 1.

Art. 15. § 1. Egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, chyba że przepisy szczególne inaczej stanowią. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia.

§ 2. Koszty upomnienia obciążają zobowiązanego i, z zastrzeżeniem § 3, są pobierane na rzecz wierzyciela. Obowiązek uiszczenia kosztów upomnienia przez zobowiązanego powstaje z chwilą doręczenia upomnienia. Koszty te podlegają ściągnięciu w trybie określonym dla kosztów egzekucyjnych.

§ 3. Jeżeli wierzyciel jest jednocześnie organem egzekucyjnym, koszty upomnienia są pobierane na rzecz komórki organizacyjnej wierzyciela, do której zadań należy prowadzenie egzekucji.

§ 3a. Przepisów § 1–3 nie stosuje się do egzekucji należności pieniężnych państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, o których mowa w art. 2 ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 3b. Przepisów § 1–3 nie stosuje się do egzekucji należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g.

§ 4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kosztów upomnienia. Wysokość kosztów upomnienia nie może przekraczać czterokrotnej wysokości kosztów związanych z doręczeniem upomnienia jako przesyłki poleconej.

§ 5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, inne niż określone w § 3a należności pieniężne, których egzekucja może być wszczęta bez uprzedniego doręczenia upomnienia, kierując się celowością doręczenia upomnienia oraz potrzebą zapewnienia efektywności czynności wierzyciela zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Art. 16. Zastosowanie środka egzekucyjnego w postępowaniu egzekucyjnym nie stoi na przeszkodzie wymierzeniu kary w postępowaniu karnym, w sprawach o wykroczenia lub dyscyplinarnym za niewykonanie obowiązku.

Art. 17. § 1. O ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzygnięcie i zajmowane przez organ egzekucyjny lub wierzyciela stanowisko w sprawach dotyczących postępowania egzekucyjnego następuje w formie postanowienia. Na postanowienie to służy zażalenie, jeżeli niniejsza ustawa lub Kodeks postępowania administracyjnego tak stanowi. Zażalenie wnosi się do organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone postanowienie, w terminie 7 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia postanowienia.

§ 1a. O ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, do zażaleń na postanowienia, o których mowa w art. 34 § 2, wydanych przez wierzycieli, dla których organem wyższego stopnia jest minister, stosuje się odpowiednio art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

§ 1b. Do zażaleń na postanowienia wydane w pierwszej instancji przez organy sprawujące nadzór w rozumieniu przepisów art. 23 albo Szefa Krajowej Administracji Skarbowej stosuje się odpowiednio art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia postanowienia.

§ 2. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. Organ egzekucyjny lub organ odwoławczy może jednak w uzasadnionych przypadkach wstrzymać postępowanie egzekucyjne do czasu rozpatrzenia zażalenia.

§ 3. Organem właściwym w sprawie stwierdzenia nieważności postanowienia jest:

- 1) organ wyższego stopnia;
- 2) dyrektor izby administracji skarbowej lub samorządowe kolegium odwoławcze, jeżeli postanowienie zostało wydane przez ten organ;
- 3) Szef Krajowej Administracji Skarbowej, jeżeli postanowienie zostało wydane przez dyrektora izby administracji skarbowej, z tym że w tym przypadku postępowanie może być wszczęte wyłącznie z urzędu.

Art. 17a. W przypadku wniesienia podania, z którego wynika, że organem właściwym w sprawie jest organ państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, podanie podlega zwrotowi wnoszącemu podanie, wraz z pouczeniem, że w sprawie będącej przedmiotem podania powinien wnieść podanie do organu właściwego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym państwie. Zwrot podania następuje w formie postanowienia, na które służy zażalenie.

Art. 17b. Właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić kierownika nieposiadającej osobowości prawnej jednostki organizacyjnej tej jednostki samorządu terytorialnego do wykonywania w jego imieniu praw i obowiązków wierzyciela. Na wniosek kierownika upoważnienie może być udzielone również pracownikowi tej jednostki.

Art. 18. Jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, w postępowaniu egzekucyjnym mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 1a

Rejestr Należności Publicznoprawnych

Art. 18a. § 1. Rejestr Należności Publicznoprawnych, zwany dalej „rejestrem”, jest prowadzony w systemie teleinformatycznym przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

§ 2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może wyznaczyć, w drodze rozporządzenia, inny organ Krajowej Administracji Skarbowej do prowadzenia rejestru, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania tego rejestru oraz sprawność procesów wymiany informacji.

§ 3. Administratorem danych zgromadzonych w rejestrze jest organ prowadzący rejestr.

Art. 18b. § 1. W rejestrze gromadzi się informacje o należnościach pieniężnych, podlegających egzekucji administracyjnej, dla których wierzycielem jest naczelnik urzędu skarbowego albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli należności te wynikają:

- 1) z dokumentu, o którym mowa w art. 3a § 1;
- 2) z decyzji, postanowienia lub innego orzeczenia, które jest ostateczne;
- 3) z prawomocnego wyroku, postanowienia lub mandatu karnego wydanego na podstawie przepisów Kodeksu karnego skarbowego lub Kodeksu karnego;
- 4) z mandatu karnego wydanego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
- 5) bezpośrednio z przepisu prawa.

§ 2. Rejestr zawiera dane dotyczące:

- 1) zobowiązanego będącego:
  - a) osobą fizyczną, obejmujące:
    - imię i nazwisko,
    - numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli został nadany,
    - datę urodzenia, jeżeli nie został nadany numer PESEL,
  - b) osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, obejmujące:
    - imię i nazwisko,
    - firmę,
    - numer PESEL, jeżeli został nadany, numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub numer identyfikacji w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON),
  - c) osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, obejmujące:
    - firmę lub nazwę,
    - NIP lub numer REGON,
  - d) nierezydentem w rozumieniu przepisów Prawa dewizowego będącym osobą fizyczną, obejmujące:
    - imię i nazwisko,
    - NIP albo kraj wydania i numer paszportu lub numer identyfikacyjny nadany w innym kraju, w szczególności numer podatkowy lub numer ubezpieczeniowy, jeżeli nierezydent nie posiada identyfikatora podatkowego,
    - datę urodzenia, jeżeli nierezydent nie posiada NIP, paszportu lub numeru identyfikacyjnego nadanego w innym kraju,
  - e) nierezydentem w rozumieniu przepisów Prawa dewizowego będącym osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, obejmujące:
    - imię i nazwisko, firmę lub nazwę,
    - NIP albo kraj wydania i numer paszportu lub numer identyfikacyjny nadany w innym kraju, w szczególności numer podatkowy lub numer ubezpieczeniowy, jeżeli nierezydent nie posiada numeru identyfikatora podatkowego,
    - datę urodzenia albo adres miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, w tym adres głównego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli nierezydent nie posiada NIP, paszportu lub numeru identyfikacyjnego nadanego w innym kraju,
  - f) nierezydentem w rozumieniu przepisów Prawa dewizowego będącym osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, obejmujące:
    - firmę lub nazwę,
    - NIP albo numer identyfikacyjny nadany w innym kraju, w szczególności numer podatkowy, jeżeli nierezydent nie posiada numeru identyfikatora podatkowego,
    - adres siedziby, jeżeli nierezydent nie posiada NIP lub numeru identyfikacyjnego nadanego w innym kraju;
- 2) oznaczenia wierzyciela;
- 3) wysokości należności pieniężnej i odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, jeżeli pobiera się odsetki, wraz z rodzajem i podstawą prawną tej należności;
- 4) informacji określonych w art. 18f § 1 i 2.

Art. 18c. § 1. Przed wprowadzeniem do rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, wierzyciel doręcza zobowiązanemu zawiadomienie o zagrożeniu ujawnieniem w rejestrze.

§ 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, może być doręczone wraz z upomnieniem, o którym mowa w art. 15 § 1.

§ 3. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, mogą być wprowadzone do rejestru nie wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia doręczenia zobowiązanemu zawiadomienia, o którym mowa w § 1.

§ 4. Przepisy § 1–3 nie mają zastosowania, jeżeli wysokość należności pieniężnej, o której dane mają być wprowadzone do rejestru, wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie jest niższa niż czterokrotna wysokość kosztów upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1.

Art. 18d. § 1. Wierzyciel wprowadza do systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr, dane, o których mowa w art. 18b § 2.

§ 2. Nie wprowadza się do rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, w przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego na ostateczną decyzję, postanowienie lub inne orzeczenie, o którym mowa w art. 18b § 1 pkt 2, do czasu zakończenia prawomocnym orzeczeniem postępowania sądowoadministracyjnego.

§ 3. Wszczęcie postępowania w trybie nadzwyczajnym w sprawie ostatecznej decyzji, postanowienia lub innego orzeczenia, o którym mowa w art. 18b § 1 pkt 2, nie stanowi przeszkody do wprowadzenia do rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2.

§ 4. Jednostka samorządu terytorialnego, reprezentowana przez organ wykonawczy, wprowadza do rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, jeżeli posiada na to zgodę wyrażoną w uchwale, odpowiednio rady gminy, rady powiatu albo sejmiku województwa. Uchwała określa rodzaj należności pieniężnej jednostki samorządu terytorialnego, o której dane są przekazywane do rejestru.

§ 5. Wierzyciel wprowadza do rejestru, zmienia w rejestrze lub wykreśla z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, za pośrednictwem funkcjonalności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr, dostępnej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego organ prowadzący rejestr, z zastrzeżeniem art. 18l.

§ 6. W przypadku stwierdzenia niezgodności danych, o których mowa w art. 18b § 2 pkt 1, wprowadzonych do rejestru z danymi zawartymi w rejestrze PESEL, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub rejestrze przedsiębiorców lub rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w Krajowym Rejestrze Sądowym, organ prowadzący rejestr:

- 1) nie ujawnia danych, o których mowa w art. 18b § 2, oraz
- 2) powiadamia wierzyciela, który wprowadził dane do rejestru, o niezgodności tych danych.

Art. 18e. Organ prowadzący rejestr ujawnia w rejestrze dane, o których mowa w art. 18b § 2, gdy łączna kwota należności pieniężnych wraz odsetkami z tytułu niezapłacenia ich w terminie wynosi nie mniej niż 5000 zł.

Art. 18f. § 1. Wierzyciel wprowadza do rejestru znane mu informacje dotyczące:

- 1) odroczenia terminu zapłaty należności pieniężnej;
- 2) rozłożenia na raty spłaty należności pieniężnej;
- 3) wszczęcia postępowania upadłościowego;
- 4) wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego;
- 5) wstrzymania wykonania ostatecznej decyzji, postanowienia lub innego orzeczenia, o którym mowa w art. 18b § 1 pkt 2;
- 6) wszczęcia postępowania administracyjnego, postępowania podatkowego albo postępowania sądowoadministracyjnego, jeżeli wszczęcie nastąpiło po ujawnieniu danych, o których mowa w art. 18b § 2;
- 7) wszczęcia postępowania w trybie nadzwyczajnym w sprawie ostatecznej decyzji, postanowienia lub innego orzeczenia, o których mowa w art. 18b § 1 pkt 2;
- 8) wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 18i;
- 9) umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 59 § 2, w przypadku gdy nie upłynęło 5 lat od dnia, w którym postanowienie o umorzeniu tego postępowania stało się ostateczne;
- 10) śmierci lub ustania bytu prawnego zobowiązanego.

§ 2. Wierzyciel wprowadza do rejestru znane mu informacje dotyczące ustania okoliczności, o których mowa w § 1 pkt 1–9.

§ 3. Informacje, o których mowa w § 1 i 2, wprowadzone do rejestru, podlegają ujawnieniu w rejestrze, w przypadku, o którym mowa w art. 18e.

Art. 18g. Wierzyciel wprowadza do rejestru zmianę lub wykreśla z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia powzięcia przez niego wiadomości o okoliczności uzasadniającej zmianę lub wykreślenie tych danych.

Art. 18h. Wykreślenie z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, następuje w przypadku, gdy:

- 1) obowiązek zapłaty należności pieniężnej wygaśnie;
- 2) wierzycielem nie jest podmiot, o którym mowa we wprowadzeniu do wyliczenia w art. 18b § 1, lub nie są spełnione warunki określone w art. 18b § 1, art. 18c § 1 lub 3 lub art. 18d § 4;
- 3) utraci wykonalność wyrok, postanowienie albo mandat, z którego wynika należność pieniężna ujawniona w rejestrze;
- 4) zostanie ustalony następca prawny zobowiązanego, w przypadku, o którym mowa w art. 18f § 1 pkt 10;
- 5) sprzeciw, o którym mowa w art. 18i, zostanie uwzględniony w całości.

Art. 18i. § 1. Zobowiązanemu przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu w sprawie:

- 1) zagrożenia ujawnieniem w rejestrze;
- 2) wprowadzenia danych, o których mowa w art. 18b § 2, do systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr.

§ 2. Sprzeciw wnosi się do wierzyciela.

§ 3. Prawo wniesienia sprzeciwu przysługuje od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w art. 18c § 1, albo od dnia wprowadzenia do rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, bez tego zawiadomienia i trwa do dnia, do którego te dane znajdują się w rejestrze.

§ 4. W sprzeciwie określa się żądanie oraz wskazuje się okoliczności i dowody uzasadniające sprzeciw.

§ 5. Prawo wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w § 1 pkt 1, przysługuje wyłącznie w przypadku, gdy zobowiązany kwestionuje istnienie lub wysokość należności pieniężnej lub odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie.

§ 6. Postępowanie w sprawie sprzeciwu staje się bezprzedmiotowe w przypadku wykreślenia z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, których ten sprzeciw dotyczy.

§ 7. Jeżeli okoliczność, na której oparto sprzeciw, jest lub była przedmiotem rozpatrzenia w odrębnym postępowaniu administracyjnym, podatkowym lub sądowym albo zobowiązany kwestionuje w całości lub w części wymagalność należności pieniężnej z uwagi na jej wysokość ustaloną lub określoną w decyzji, postanowieniu lub innym orzeczeniu, od którego przysługują środki zaskarżenia, wierzyciel wydaje postanowienie o niedopuszczalności zgłoszonego sprzeciwu.

§ 8. Jeżeli sprzeciw wniesiony jednocześnie z zarzutami, o których mowa w art. 33 § 1, oparto na okoliczności będącej przedmiotem tych zarzutów, postępowanie wszczęte sprzeciwem staje się bezprzedmiotowe.

§ 9. Wniesienie sprzeciwu nie stanowi podstawy do wykreślenia z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2.

§ 10. W przypadku uwzględnienia sprzeciwu wierzyciel wprowadza do rejestru zmianę albo wykreśla z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, w odpowiednim zakresie.

§ 11. Wniesienie sprzeciwu nie stanowi przeszkody do wszczęcia lub prowadzenia egzekucji administracyjnej należności pieniężnej, o której dane są wprowadzone do rejestru.

§ 12. Postępowanie w sprawie sprzeciwu nie wyłącza odpowiedzialności za naruszenie obowiązków wynikających z przepisów o ochronie danych osobowych.

§ 13. Na postanowienie wierzyciela o odmowie uwzględnienia sprzeciwu przysługuje zażalenie. Zażalenie wnosi się do organu odwoławczego za pośrednictwem wierzyciela, który wydał zaskarżone postanowienie.

§ 14. Od postanowienia w przedmiocie rozpoznania zażalenia, o którym mowa w § 13, przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Art. 18j. § 1. Podmiotowi zainteresowanemu lub podmiotowi, o którym mowa w art. 18q § 2, udostępnia się z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, z zastrzeżeniem § 2 i 3.

§ 2. Dane, o których mowa w art. 18b § 2 pkt 1 lit. a tiret drugie i trzecie, lit. b tiret trzecie, lit. d tiret drugie i trzecie, lit. e tiret drugie i trzecie oraz lit. f tiret drugie i trzecie, udostępnia się podmiotowi zainteresowanemu lub podmiotowi, o którym mowa w art. 18q § 2, wyłącznie w przypadku, w którym stanowią one przyjęte kryterium wyszukania zobowiązanego.

§ 3. Dane, o których mowa w art. 18b § 2 pkt 3, są udostępniane podmiotowi zainteresowanemu lub podmiotowi, o którym mowa w art. 18q § 2, w postaci łącznej kwoty należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia ich w terminie.

Art. 18k. § 1. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, udostępnia się zobowiązanemu lub podmiotowi zainteresowanemu, po jego uwierzytelnieniu, w sposób, o którym mowa w art. 3f § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, za pośrednictwem portalu podatkowego, o którym mowa w art. 3 pkt 14 tej ustawy.

§ 2. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, udostępniane zobowiązanemu obejmują również wysokość należności pieniężnej wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie, rodzaj i podstawę prawną należności pieniężnej oraz oznaczenie wierzyciela, który wprowadził do rejestru dane o tej należności.

§ 3. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, udostępnia się podmiotowi, o którym mowa w art. 18q § 2, za pośrednictwem funkcjonalności systemu teleinformatycznego udostępnionej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego organ prowadzący rejestr.

Art. 18l. Wierzycielowi lub podmiotowi, o którym mowa w art. 18q § 2, będącemu organem Krajowej Administracji Skarbowej, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań i uprawnień określonych w niniejszym rozdziale, zapewnia się dostęp do systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 768 i 730).

Art. 18m. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb korzystania z rejestru przez zobowiązanego, podmiot zainteresowany oraz podmiot, o którym mowa w art. 18q § 2, w tym uzyskania z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, oraz tryb i sposób wprowadzania danych do rejestru, a także formaty danych wymagane przy wprowadzaniu danych, mając na względzie potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa, wiarygodności i niezaprzeczalności danych zawartych w rejestrze, konieczność zapewnienia ochrony tych danych przed nieuprawnionym dostępem oraz umożliwienie sprawnego korzystania z rejestru.

Art. 18n. § 1. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, dotyczące zobowiązanego, o którym mowa w art. 18b § 2 pkt 1 lit. a lub d, udostępnia się z rejestru, jeżeli podmiot zainteresowany oświadczy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr, że posiada ważne, pisemne upoważnienie tego zobowiązanego.

§ 2. Upoważnienie jest ważne nie dłużej niż przez 60 dni od dnia jego udzielenia.

Art. 18o. § 1. Udostępnienie z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, jest bezpłatne.

§ 2. Wydruk treści danych udostępnionych z rejestru nie stanowi dokumentu urzędowego.

Art. 18p. § 1. Zobowiązanemu udostępnia się bezpłatnie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr, informacje o:

- 1) podmiocie zainteresowanym lub podmiocie, o którym mowa w art. 18q § 2 pkt 6 lub 7, który wystąpił o udostępnienie danych, o których mowa w art. 18b § 2,
- 2) dacie wystąpienia podmiotu zainteresowanego lub podmiotu, o którym mowa w art. 18q § 2 pkt 6 lub 7, o udostępnienie danych, o których mowa w art. 18b § 2

– dotyczących tego zobowiązanego.

§ 2. Informacje, o których mowa w § 1, organ prowadzący rejestr przechowuje przez okres 5 lat od dnia następującego po dniu udostępnienia danych, o których mowa w art. 18b § 2.

§ 3. Podmiot, o którym mowa w art. 18q § 2 pkt 6 lub 7, udziela zobowiązanemu bezpłatnie informacje o podmiocie, na rzecz którego wyszukał w rejestrze dane, o których mowa w art. 18b § 2.

Art. 18q. § 1. Organ prowadzący rejestr wyraża zgodę na ułatwiony sposób wyszukiwania zobowiązanych w rejestrze obejmujący więcej niż jednego zobowiązanego.

§ 2. Zgoda, o której mowa w § 1, może być udzielona na wniosek:

- 1) wierzyciela,
- 2) sądowego lub administracyjnego organu egzekucyjnego,
- 3) sądu,
- 4) organu prokuratury,
- 5) Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- 6) instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe,
- 7) biura informacji gospodarczej działającego na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 681 i 730)

– zwanych dalej „podmiotami uprawnionymi”.

§ 3. Organ prowadzący rejestr wyraża zgodę, o której mowa w § 1, w drodze postanowienia, jeżeli ułatwiony sposób wyszukiwania zobowiązanych w rejestrze jest niezbędny podmiotowi uprawnionemu do realizacji zadań ustawowych albo uzasadniony wykonywaniem ustawowo określonych uprawnień oraz podmiot uprawniony spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) posiada urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto i kiedy uzyskał dane, o których mowa w art. 18b § 2;
- 2) posiada zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania.

§ 4. Organ prowadzący rejestr odmawia, w drodze postanowienia, wyrażenia zgody, o której mowa w § 1, jeżeli podmiot uprawniony nie spełnia wymagań, o których mowa w § 3.

§ 5. Organ prowadzący rejestr cofa, w drodze postanowienia, zgodę, o której mowa w § 1, jeżeli podmiot uprawniony przestał spełniać wymagania, o których mowa w § 3.

§ 6. Na postanowienie, o którym mowa w § 4 albo 5, służy zażalenie. Zażalenie wnosi się do organu odwoławczego za pośrednictwem organu prowadzącego rejestr.

§ 7. Od podmiotów uprawnionych, o których mowa w § 2 pkt 1–5, nie wymaga się upoważnienia, o którym mowa w art. 18n § 1.

§ 8. Podmiot uprawniony, o którym mowa w § 2 pkt 6 lub 7, jest obowiązany uzyskać oświadczenie podmiotu, na rzecz którego wyszukuje dane w rejestrze, o posiadaniu przez niego upoważnienia, o którym mowa w art. 18n § 1.

§ 9. Podmiot uprawniony, o którym mowa w § 2 pkt 1–5, prowadzi rejestr zobowiązanych, o których uzyskał z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2. Podmiot uprawniony, o którym mowa w § 2 pkt 6 lub 7, prowadzi rejestr zobowiązanych i podmiotów, na rzecz których wyszukał z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2.

Art. 18r. Dostęp do danych, o których mowa w art. 18b § 2, zawartych w rejestrze zapewnia się osobom upoważnionym przez wierzycieli oraz organ prowadzący rejestr w zakresie, w jakim jest to niezbędne do nadzoru, konserwacji i rozwijania systemów informatycznych wierzycieli i systemu teleinformatycznego, w ramach którego prowadzony jest rejestr.

Art. 18s. § 1. Dane, o których mowa w art. 18b § 2, udostępnione z rejestru, mogą być przechowywane przez okres do 90 dni od dnia ich uzyskania.

§ 2. Podmiot, który uzyskał z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, nie może ich ujawnić innym podmiotom.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się do podmiotów uprawnionych, o których mowa w art. 18q § 2 pkt 1–5.

§ 4. Podmioty, o których mowa w art. 18q § 2 pkt 6 i 7, mogą ujawnić dane, o których mowa w art. 18b § 2, wyłącznie podmiotowi, na rzecz którego wyszukały dane w rejestrze.

§ 5. Przepisu § 1 nie stosuje się do instytucji ustawowo obowiązanych do oceny zdolności kredytowej lub oceny ryzyka operacyjnego.

Art. 18t. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 18u. Udostępnienie danych zawartych w rejestrze nie stanowi naruszenia przepisów o tajemnicy skarbowej, o których mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Rozdział 2

Organy egzekucyjne

Art. 19. § 1. Naczelnik urzędu skarbowego jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania wszystkich środków egzekucyjnych w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych oraz do zabezpieczania takich należności w trybie i na zasadach określonych w dziale IV, z zastrzeżeniem § 2–8.

§ 2. Właściwy organ gminy o statusie miasta, wymienionej w odrębnych przepisach oraz gminy wchodzącej w skład powiatu warszawskiego²¹⁾ jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania wszystkich środków egzekucyjnych, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych, dla których ustalania lub określania i pobierania jest właściwy ten organ.

²¹⁾ Od dnia pierwszych wyborów do Rady m.st. Warszawy i do rad dzielnic w m.st. Warszawie utworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. poz. 361) – m.st. Warszawy, na podstawie art. 31 tej ustawy.

§ 2a. Organ egzekucyjny, o którym mowa w § 2, może upoważnić kierownika nieposiadającej osobowości prawnej jednostki organizacyjnej gminy do działania w jego imieniu jako organ egzekucyjny. Na wniosek kierownika upoważnienie może być udzielone również pracownikowi tej jednostki.

§ 3. Przewodniczący organu orzekającego w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w pierwszej instancji jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania egzekucji z wynagrodzenia za pracę ukaranego, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu kar pieniężnych i kosztów postępowania orzeczonych w tych sprawach.

§ 4. Dyrektor oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania egzekucji z wynagrodzenia za pracę, ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z renty socjalnej, z wierzytelności pieniężnych oraz z rachunków bankowych, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i należności pochodnych od składek oraz nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub innych świadczeń wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, które nie mogą być potrącane z bieżących świadczeń.

§ 4a. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, siedziby i właściwość rzeczową oraz miejscową dyrektorów oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyznaczonych do działania jako organy egzekucyjne, uwzględniając strukturę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz dostępność systemu teleinformatycznego obsługującego egzekucję administracyjną.

§ 5. (uchylony)

§ 6. (uchylony)

§ 7. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji Mienia Wojskowego jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania egzekucji z wynagrodzenia za pracę albo ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich oraz odszkodowań od żołnierzy i osób wspólnie z nimi zajmujących lokale mieszkalne znajdujące się w dyspozycji Agencji Mienia Wojskowego.

§ 8. Organem egzekucyjnym w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych może być ponadto inny organ w zakresie określonym odrębnymi ustawami.

Art. 20. § 1. Organem egzekucyjnym w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym jest:

- 1) wojewoda;
- 2) właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego w zakresie zadań własnych, zadań zleconych i zadań z zakresu administracji rządowej oraz obowiązków wynikających z decyzji i postanowień z zakresu administracji publicznej wydawanych przez samorządowe jednostki organizacyjne;
- 3) kierownik wojewódzkiej służby, inspekcji lub straży w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydawanych w imieniu własnym lub wojewody decyzji i postanowień;
- 4) kierownik powiatowej służby, inspekcji lub straży w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydawanych w zakresie swojej właściwości decyzji i postanowień.

§ 2. Ponadto w przypadkach określonych szczególnymi przepisami jako organ egzekucyjny w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym działa każdy organ Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu lub Straży Granicznej, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, organ Państwowej Inspekcji Pracy wydający decyzję w pierwszej instancji, organ straży pożarnej kierujący akcją ratowniczą, a także inne organy powołane do ochrony spokoju, bezpieczeństwa, porządku, zdrowia publicznego lub mienia społecznego.

§ 3. Organem egzekucyjnym w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym, wynikających z decyzji z zakresu administracji rządowej wydanych przez przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, spółdzielnie, a także przez stowarzyszenia, organizacje zawodowe i samorządowe oraz inne organizacje społeczne jest wojewoda.

Art. 21. (uchylony)

Art. 22. § 1. Właściwość miejscową organu egzekucyjnego w egzekucji należności pieniężnych z nieruchomości ustala się według miejsca jej położenia. Jeżeli jednak nieruchomość położona jest na obszarze właściwości dwóch lub większej liczby organów – egzekucję prowadzi organ, na którego obszarze znajduje się większa część nieruchomości, a jeżeli nie można w powyższy sposób ustalić właściwości, egzekucję z nieruchomości prowadzi organ wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

§ 2. Właściwość miejscową organu egzekucyjnego w egzekucji należności pieniężnych z praw majątkowych lub ruchomości ustala się według miejsca zamieszkania lub siedziby zobowiązanego, z zastrzeżeniem § 2a–3a.

§ 2a. Jeżeli zobowiązany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, organem egzekucyjnym, w egzekucji należności pieniężnych z praw majątkowych lub ruchomości, jest organ będący jednocześnie wierzycielem. W przypadku gdy wierzyciel nie jest jednocześnie organem egzekucyjnym, właściwość miejscową organu egzekucyjnego ustala się według siedziby wierzyciela.

§ 3. Jeżeli znany przed wszczęciem egzekucji majątek zobowiązanego lub większa jego część nie znajduje się na terenie działania organu egzekucyjnego ustalonego zgodnie z § 2 albo 2a, właściwość miejscową organu egzekucyjnego ustala się według miejsca położenia składników tego majątku.

§ 3a. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie organu egzekucyjnego zgodnie z § 2–3, właściwość tego organu ustala się według siedziby lub miejsca zamieszkania dłużnika zobowiązanego, który jest obciążony prawem majątkowym względem zobowiązanego.

§ 4. Właściwość miejscową organu egzekucyjnego w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym ustala się według miejsca zamieszkania lub siedziby zobowiązanego, a w braku zamieszkania lub siedziby w kraju – według miejsca jego pobytu, z zastrzeżeniem § 5.

§ 5. Właściwość miejscową organu egzekucyjnego w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym ustala się:

- 1) w sprawach o odebranie rzeczy lub opróżnienie budynków i pomieszczeń – według miejsca wykonania obowiązku;
- 2) w sprawach dotyczących nieruchomości oraz obiektów budowlanych – według miejsca położenia tej nieruchomości lub obiektu budowlanego, z tym że jeżeli nieruchomość lub obiekt budowlany są położone na obszarze właściwości dwóch lub większej liczby organów – egzekucję prowadzi organ, na którego obszarze znajduje się większa część nieruchomości lub obiektu budowlanego, a jeżeli nie można w powyższy sposób ustalić właściwości, egzekucję z nieruchomości prowadzi organ wyznaczony przez organ, o którym mowa w art. 23 § 1;
- 3) w sprawach dotyczących wykonywanej działalności gospodarczej, jeżeli stałe miejsce wykonywania tej działalności znajduje się poza miejscem zamieszkania lub siedziby zobowiązanego – według stałego miejsca wykonywania działalności gospodarczej.

Art. 23. § 1. Nadzór nad egzekucją administracyjną sprawują organy wyższego stopnia w stosunku do organów właściwych do wykonywania tej egzekucji.

§ 2. W przypadku braku organu wyższego stopnia w stosunku do organów egzekucyjnych, o których mowa w art. 19, nadzór nad egzekucją należności pieniężnych sprawuje właściwy miejscowo dyrektor izby administracji skarbowej, z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. W stosunku do organów egzekucyjnych będących organami samorządu terytorialnego nadzór nad egzekucją należności pieniężnych sprawuje samorządowe kolegium odwoławcze.

§ 3a. (uchylony)

§ 4. Organy sprawujące nadzór są jednocześnie:

- 1) organami odwoławczymi dla postanowień wydanych przez nadzorowane organy egzekucyjne;
- 2) organami sprawującymi kontrolę przestrzegania w toku czynności egzekucyjnych przepisów ustawy przez wierzycieli i nadzorowane organy egzekucyjne.

§ 5. (uchylony)

§ 6. Organy sprawujące nadzór mogą, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wstrzymać z urzędu, na czas określony, czynności egzekucyjne lub postępowanie egzekucyjne prowadzone przez nadzorowany organ.

§ 7. (uchylony)

§ 8. Na postanowienie o wstrzymaniu czynności egzekucyjnych lub wstrzymaniu postępowania egzekucyjnego służy zażalenie wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 24. (uchylony)

Art. 25. § 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych sprawuje zwierzchni nadzór i kontrolę przestrzegania w toku czynności egzekucyjnych przepisów ustawy przez wierzycieli i organy egzekucyjne w zakresie egzekucji należności pieniężnych.

§ 2. Właściwi ministrowie, centralne organy administracji rządowej oraz inne centralne organy administracji publicznej, a także organy sprawujące nadzór nad jednostkami samorządu terytorialnego, prowadzą kontrolę przestrzegania w toku czynności egzekucyjnych przepisów ustawy – przez wierzycieli i organy egzekucyjne w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym.

Rozdział 3

Zasady prowadzenia egzekucji

Art. 26. § 1. Organ egzekucyjny wszczyna egzekucję administracyjną na wniosek wierzyciela i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego, sporządzonego według ustalonego wzoru.

§ 1a. Za tytuł wykonawczy uznaje się również jednolity tytuł wykonawczy oraz zagraniczny tytuł wykonawczy.

§ 1b. Do jednolitego tytułu wykonawczego oraz zagranicznego tytułu wykonawczego nie stosuje się przepisów § 2–4 i 6, art. 27, art. 27a, art. 28b i art. 29.

§ 1c. Wnioski egzekucyjne i tytuły wykonawcze mogą być przekazywane do organu egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej.

§ 1d. W przypadku tytułu wykonawczego otrzymanego przez organ egzekucyjny przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej sporządza się jego wydruk. Na wydruku umieszcza się potwierdzenie zgodności danych zawartych w wydruku tytułu wykonawczego z treścią tytułu wykonawczego otrzymanego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej ze wskazaniem daty dokonania wydruku oraz imienia, nazwiska, stanowiska służbowego i podpisem osoby dokonującej potwierdzenia, działającej z upoważnienia organu egzekucyjnego.

§ 2. Wzór, o którym mowa w § 1, określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw finansów publicznych. Wzór ten zawiera treść określoną w art. 27, a ponadto umożliwia elektroniczne przetwarzanie danych zawartych w tytule wykonawczym.

§ 3. Obowiązek wystawienia tytułu wykonawczego według wzoru, o którym mowa w § 1, spoczywa również na wierzycielu, którego należność pieniężna wynika z orzeczenia sądu zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

§ 4. Jeżeli wierzyciel jest jednocześnie organem egzekucyjnym, przystępuje z urzędu do egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego przez siebie wystawionego.

§ 5. Wszczęcie egzekucji administracyjnej następuje z chwilą:

- 1) doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego lub
- 2) doręczenia dłużnikowi zajętej wierzytelności zawiadomienia o zajęciu wierzytelności lub innego prawa majątkowego, jeżeli to doręczenie nastąpiło przed doręčeniem zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego.

§ 5a. Jeżeli zobowiązany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie państwa członkowskiego, w przypadkach, o których mowa w § 5, zamiast odpisu tytułu wykonawczego można doręczyć odpis tytułu wykonawczego w postaci elektronicznej kopii dokumentu.

§ 5b. W przypadku tytułów wykonawczych otrzymanych przez organ egzekucyjny przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej doręczenie wydruku tytułu wykonawczego, o którym mowa w § 1d, uznaje się za doręczenie odpisu tytułu wykonawczego.

§ 6. W przypadku przekształcenia zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne zobowiązanemu doręcza się odpis tytułu wykonawczego.

Art. 26a. (uchylony)

Art. 26b. § 1. Odpis tytułu wykonawczego sporządzony przez wierzyciela zawiera adnotację „odpis tytułu wykonawczego”.

§ 2. Odpis tytułu wykonawczego sporządzony przez organ egzekucyjny zawiera adnotację „odpis zgodny z oryginałem”, datę sporządzenia, imię i nazwisko oraz podpis pracownika, który sporządził odpis.

Art. 26c. § 1. W razie potrzeby prowadzenia egzekucji przez więcej niż jeden organ egzekucyjny lub zabezpieczenia należności pieniężnej hipoteką przymusową, w tym hipoteką morską przymusową, wierzyciel wydaje dalszy tytuł wykonawczy.

§ 2. Dalszy tytuł wykonawczy poza wymogami, o których mowa w art. 27, zawiera także numer porządkowy oraz oznaczenie celu, dla którego został wydany.

§ 3. Po wydaniu dalszego tytułu wykonawczego wierzyciel występuje do organu egzekucyjnego o nadanie temu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu dalszego tytułu wykonawczego do egzekucji.

§ 4. Zobowiązanemu nie doręcza się odpisu dalszego tytułu wykonawczego.

Art. 26d. § 1. W przypadku utraty tytułu wykonawczego, po wszczęciu egzekucji administracyjnej, wierzyciel ponownie wydaje tytuł wykonawczy po uprzednim wydaniu postanowienia o utracie pierwotnego tytułu wykonawczego.

§ 2. Na ponownie wydanym tytule wykonawczym wierzyciel umieszcza adnotację o jego wydaniu oraz oznaczenie postanowienia o utracie pierwotnego tytułu wykonawczego.

§ 3. Po ponownym wydaniu tytułu wykonawczego wierzyciel występuje do organu egzekucyjnego o nadanie temu tytułowi klauzuli o skierowaniu tytułu wykonawczego do egzekucji.

§ 4. Zobowiązanemu nie doręcza się odpisu ponownie wydanego tytułu wykonawczego.

Art. 27. § 1. Tytuł wykonawczy zawiera:

- 1) oznaczenie wierzyciela;
- 1a) oznaczenie organu albo organów, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2206);
- 2) wskazanie imienia i nazwiska lub firmy zobowiązanego i jego adresu, a także NIP lub numeru PESEL, jeżeli zobowiązany taki numer posiada;
- 3) treść podlegającego egzekucji obowiązku, podstawę prawną tego obowiązku oraz stwierdzenie, że obowiązek jest wymagalny, a w przypadku egzekucji należności pieniężnej – także określenie jej wysokości, terminu, od którego nalicza się odsetki z tytułu niezapłacenia należności w terminie, oraz rodzaju i stawki tych odsetek;
- 4) wskazanie zabezpieczenia należności pieniężnej hipoteką przymusową albo przez ustanowienie zastawu skarbowego lub rejestrowego lub zastawu nieujawnionego w żadnym rejestrze, ze wskazaniem terminów powstania tych zabezpieczeń;
- 5) wskazanie podstawy prawnej pierwszeństwa zaspokojenia należności pieniężnej, jeżeli należność korzysta z tego prawa i prawo to nie wynika z zabezpieczenia należności pieniężnej;
- 6) wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji administracyjnej;
- 7) datę wystawienia tytułu, podpis, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby upoważnionej do działania w imieniu wierzyciela;
- 8) pouczenie zobowiązanego o skutkach niezawiadomienia organu egzekucyjnego o zmianie miejsca pobytu;
- 9) pouczenie zobowiązanego o przysługującym mu w terminie 7 dni prawie zgłoszenia do organu egzekucyjnego zarzutów w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego;
- 10) klauzulę organu egzekucyjnego o skierowaniu tytułu do egzekucji administracyjnej;
- 11) wskazanie środków egzekucyjnych stosowanych w egzekucji należności pieniężnych;
- 12) datę doręczenia upomnienia, a jeżeli doręczenie upomnienia nie było wymagane, podstawę prawną braku tego obowiązku;
- 13) datę doręczenia zobowiązanemu powiadomienia o wniosku o egzekucję administracyjnej kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy, o której mowa w pkt 1a;
- 14) datę, do której można prowadzić egzekucję należności pieniężnej, o której mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g.

§ 2. Jeżeli tytuł wykonawczy dotyczy należności spółki nieposiadającej osobowości prawnej, w tytule wykonawczym podaje się również imiona i nazwiska oraz adresy współników.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Tytuł wykonawczy przekazywany do organu egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej zawiera kwalifikowany podpis elektroniczny.

Art. 27a. § 1. W tytule wykonawczym wykazuje się należności pieniężne po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do odsetek z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej i kosztów egzekucyjnych.

§ 3. Zaokrąglenie następuje w ten sposób, że kwoty wynoszące:

- 1) mniej niż 5 groszy pomija się;
- 2) 5 i więcej groszy podwyższa się do pełnych dziesiątek groszy.

§ 4. Zaokrąglenie, o którym mowa w § 1 i 2, stosuje się w każdym przypadku częściowej realizacji egzekwowanej należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie oraz kosztów egzekucyjnych.

§ 5. Różnice występujące w końcowym rozliczeniu kwot uzyskanych z egzekucji, wynikające z zaokrąglenia, traktuje się odpowiednio jako kwoty należne albo umorzone z mocy prawa.

Art. 27b. (uchylony)

Art. 27c. Jeżeli egzekucja ma być prowadzona zarówno z majątku wspólnego zobowiązanego i jego małżonka, jak i z ich majątków osobistych, tytuł wykonawczy wystawia się na oboje małżonków.

Art. 27d.²²⁾ § 1. W przypadku gdy zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, w tytule wykonawczym wskazuje się imię i nazwisko zobowiązanego oraz firmę zobowiązanego z dodaniem oznaczenia „w spadku”.

§ 2. Tytuł wykonawczy, o którym mowa w § 1, uprawnia do przeprowadzenia egzekucji z majątku przedsiębiorstwa w spadku. Prawa i obowiązki zobowiązanego wykonuje zarządca przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 28. We wniosku o wszczęcie egzekucji administracyjnej wierzyciel może wskazać środek egzekucyjny. Wierzyciel powinien wskazać środek egzekucyjny, gdy wniosek dotyczy egzekucji obowiązku o charakterze niepieniężnym.

Art. 28a. W przypadku przejścia obowiązku objętego tytułem wykonawczym na następcę prawnego zobowiązanego, postępowanie egzekucyjne jest kontynuowane, a dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy. Zastosowanie dalszych środków egzekucyjnych może jednak nastąpić po wystawieniu przez wierzyciela nowego tytułu wykonawczego i skierowaniu go do organu egzekucyjnego wraz z urzędowym dokumentem wykazującym przejście dochodzonego obowiązku na następcę prawnego.

Art. 28b. § 1. Jeżeli w trakcie postępowania egzekucyjnego zostanie wydana decyzja, postanowienie lub inne orzeczenie określające lub ustalające inną wysokość należności pieniężnej niż objęta tytułem wykonawczym albo zostanie złożona korekta dokumentu, o którym mowa w art. 3a § 1, powodująca zwiększenie wysokości należności pieniężnej, wierzyciel niezwłocznie sporządza zmieniony tytuł wykonawczy.

§ 1a. Jeżeli w trakcie postępowania egzekucyjnego należności pieniężnej, o której mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, organ państwa członkowskiego wyda decyzję lub inne orzeczenie ustalające inną wysokość należności niż objęta tytułem wykonawczym, wierzyciel niezwłocznie sporządza zmieniony tytuł wykonawczy.

§ 2. W przypadku złożenia korekty dokumentu, o którym mowa w art. 3a § 1, powodującej zmniejszenie wysokości należności pieniężnej organ egzekucyjny kontynuuje postępowanie egzekucyjne, przy czym czynności egzekucyjne ograniczają się do kwoty pozostałej do wyegzekwowania.

Art. 28c. W przypadku skierowania do organu egzekucyjnego zmienionego tytułu wykonawczego, zmienionego jednolitego tytułu wykonawczego lub zmienionego zagranicznego tytułu wykonawczego, dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy, a uprzednio wszczęta egzekucja administracyjna jest kontynuowana przez realizację zastosowanych środków egzekucyjnych oraz stosowanie kolejnych środków egzekucyjnych.

Art. 28d.²³⁾ § 1. Jeżeli zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł po wszczęciu postępowania egzekucyjnego i zarządca przedsiębiorstwa w spadku prowadzi przedsiębiorstwo w spadku albo dokonuje czynności, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, postępowanie egzekucyjne jest kontynuowane, a dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy. Podjęcie dalszych czynności egzekucyjnych oraz zastosowanie środków egzekucyjnych może nastąpić po wydaniu postanowienia o nadaniu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku. Postanowienie doręcza się zarządcy przedsiębiorstwa w spadku. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, tytuł wykonawczy wraz z postanowieniem o nadaniu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku uprawnia do przeprowadzenia egzekucji z przedsiębiorstwa w spadku. Prawa i obowiązki zobowiązanego wykonuje zarządca przedsiębiorstwa w spadku.

²²⁾ Dodany przez art. 64 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²³⁾ Dodany przez art. 64 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 29. § 1. Organ egzekucyjny bada z urzędu dopuszczalność egzekucji administracyjnej; organ ten nie jest natomiast uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

§ 2. Organ egzekucyjny nie przystępuje do egzekucji i zawiadamia wierzyciela o przyczynach nieprzystąpienia do egzekucji, jeżeli:

- 1) obowiązek, którego dotyczy tytuł wykonawczy, nie podlega egzekucji administracyjnej;
- 2) organ egzekucyjny uprawdopodobni, że nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne;
- 3) tytuł wykonawczy nie spełnia wymogów określonych w art. 27 § 1 i 2.

§ 2a. Na wniosek wierzyciela niebędącego jednocześnie organem egzekucyjnym, złożony w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o przyczynach nieprzystąpienia do egzekucji, organ egzekucyjny wydaje postanowienie o nieprzystąpieniu do egzekucji lub przystępuje do egzekucji. Na postanowienie o nieprzystąpieniu do egzekucji wierzycielowi przysługuje zażalenie.

§ 3. (uchylony)

Art. 29a. § 1. Jeżeli dochodzenie należności pieniężnych na wniosek państwa członkowskiego lub państwa trzeciego stwarza szczególne problemy, powoduje powstanie znacząco wysokich wydatków egzekucyjnych lub wiąże się ze zwalczaniem zorganizowanej grupy albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa, organ egzekucyjny może wystąpić do centralnego biura łącznikowego o uzgodnienie z państwem członkowskim lub państwem trzecim zakresu oraz sposobu pokrycia wydatków egzekucyjnych powstałych lub mogących powstać w ramach udzielania pomocy na podstawie ustawy o wzajemnej pomocy, przedstawiając jednocześnie:

- 1) szczegółowe zestawienie wydatków egzekucyjnych;
- 2) numer rachunku bankowego organu egzekucyjnego, na który ma być przekazana kwota wydatków.

§ 2. Do momentu uzgodnienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny może nie podejmować czynności egzekucyjnych.

Art. 30. Organ egzekucyjny w egzekucji obowiązku o charakterze niepieniężnym może zastosować inny środek egzekucyjny niż wskazany we wniosku, jeżeli jest mniej uciążliwy dla zobowiązanego, a prowadzi bezpośrednio do wykonania obowiązku. O powyższym organ egzekucyjny zawiadamia wierzyciela niebędącego jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 31. § 1. Organ egzekucyjny może zlecić organowi rekwizycyjnemu wykonanie czynności egzekucyjnych w zakresie składników majątku zobowiązanego znajdujących się na terenie działania tego organu. Organ egzekucyjny zlecający wykonanie czynności egzekucyjnych sporządza odpis tytułu wykonawczego oznaczając cel, któremu ma służyć, i jego liczbę porządkową, a także określa kwotowo zakres zlecenia.

§ 1a. Organ rekwizycyjny wykonuje prawa i obowiązki organu egzekucyjnego w zakresie zleconych czynności egzekucyjnych.

§ 2. Egzekutor obowiązany jest przed rozpoczęciem czynności egzekucyjnych bez wezwania okazać zobowiązanemu zaświadczenie organu egzekucyjnego lub legitymację służbową, upoważniające do czynności egzekucyjnych.

Art. 32. Organ egzekucyjny lub egzekutor, przystępując do czynności egzekucyjnych, doręcza zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony.

Art. 32a. § 1. Jeżeli zostało wszczęte postępowanie w sprawie istnienia lub wysokości dochodzonej należności pieniężnej, wierzyciel zawiadamia o tym organ egzekucyjny, wskazując, w jakim zakresie egzekwowana należność pieniężna nie została zaskarżona.

§ 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, powoduje zawieszenie postępowania egzekucyjnego w części dotyczącej przedmiotu sporu do czasu ostatecznego zakończenia postępowania, o ile wierzyciel nie wystąpi z uzasadnionym wnioskiem o dalsze prowadzenie postępowania egzekucyjnego lub podjęcie zawieszzonego postępowania egzekucyjnego.

§ 3. W okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w § 2, organ egzekucyjny może dokonać zabezpieczenia na podstawie tytułu wykonawczego, stanowiącego podstawę wszczęcia tego postępowania, na wniosek wierzyciela lub z urzędu.

§ 3a. W zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, przepisu § 3 nie stosuje się.

§ 4. Przepisy § 1–3 nie mają zastosowania do postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na podstawie decyzji nieostatecznej, której nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 32b. § 1. W przypadkach określonych w art. 32a § 1, jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego wystąpiono z wnioskiem o odzyskanie należności pieniężnych do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, organ egzekucyjny informuje to państwo o okolicznościach, o których mowa w art. 32a § 1, wskazując, w jakim zakresie należność pieniężna objęta wnioskiem nie została zaskarżona.

§ 2. Organ egzekucyjny może wystąpić, z urzędu lub na wniosek wierzyciela, z wnioskiem o podjęcie środków zabezpieczających zaskarżoną część należności pieniężnych na zasadach określonych w ustawie o wzajemnej pomocy lub z uzasadnionym wnioskiem o dalsze odzyskiwanie tych należności.

Art. 32c. § 1. Jeżeli wszczęto procedurę wzajemnego porozumiewania, a wynik tej procedury może mieć wpływ na egzekwowany obowiązek będący przedmiotem wniosku państwa członkowskiego lub państwa trzeciego o odzyskanie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu do czasu zakończenia procedury wzajemnego porozumiewania, chyba że zachodzi potrzeba natychmiastowego wyegzekwowania tych należności w związku z oszustwem lub niewypłacalnością.

§ 2. W okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego w przypadku, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny może z urzędu lub na wniosek wierzyciela dokonać zabezpieczenia należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9.

Art. 33. § 1. Podstawą zarzutu w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej może być:

- 1) wykonanie lub umorzenie w całości albo w części obowiązku, przedawnienie, wygaśnięcie albo nieistnienie obowiązku;
- 2) odroczenie terminu wykonania obowiązku albo brak wymagalności obowiązku z innego powodu, rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnej;
- 3) określenie egzekwowanego obowiązku niezgodnie z treścią obowiązku wynikającego z orzeczenia, o którym mowa w art. 3 i 4;
- 4) błąd co do osoby zobowiązanego;
- 5) niewykonalność obowiązku o charakterze niepieniężnym;
- 6) niedopuszczalność egzekucji administracyjnej lub zastosowanego środka egzekucyjnego;
- 7) brak uprzedniego doręczenia zobowiązanemu upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1;
- 8) zastosowanie zbyt uciążliwego środka egzekucyjnego;
- 9) prowadzenie egzekucji przez niewłaściwy organ egzekucyjny;
- 10) niespełnienie w tytule wykonawczym wymogów określonych w art. 27, a w zagranicznym tytule wykonawczym – wymogów określonych w art. 102 ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 2. W egzekucji należności pieniężnych, o których mowa w:

- 1) art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f – zobowiązanemu przysługują zarzuty określone w § 1 pkt 6, 8 i 9;
- 2) art. 2 § 1 pkt 8 lit. g i pkt 9 – zobowiązanemu przysługują zarzuty określone w § 1 pkt 6 i 8–10.

Art. 34. § 1. Zarzuty zgłoszone na podstawie art. 33 § 1 pkt 1–7, 9 i 10, a przy egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym – także na podstawie art. 33 § 1 pkt 8, organ egzekucyjny rozpatruje po uzyskaniu stanowiska wierzyciela w zakresie zgłoszonych zarzutów, z tym że w zakresie zarzutów, o których mowa w art. 33 § 1 pkt 1–5 i 7, stanowisko wierzyciela jest dla organu egzekucyjnego wiążące. W przypadku egzekucji należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, stanowiska wierzyciela nie wymaga się.

§ 1a. Jeżeli zarzut zobowiązanego jest lub był przedmiotem rozpatrzenia w odrębnym postępowaniu administracyjnym, podatkowym lub sądowym albo zobowiązany kwestionuje w całości lub w części wymagalność należności pieniężnej z uwagi na jej wysokość ustaloną lub określoną w orzeczeniu, od którego przysługują środki zaskarżenia, wierzyciel wydaje postanowienie o niedopuszczalności zgłoszonego zarzutu.

§ 2. Na postanowienie w sprawie stanowiska wierzyciela przysługuje zażalenie.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Organ egzekucyjny, po otrzymaniu ostatecznego postanowienia w sprawie stanowiska wierzyciela lub postanowienia o niedopuszczalności zgłoszonego zarzutu, wydaje postanowienie w sprawie zgłoszonych zarzutów, a jeżeli zarzuty są uzasadnione – o umorzeniu postępowania egzekucyjnego albo o zastosowaniu mniej uciążliwego środka egzekucyjnego.

§ 5. Na postanowienie w sprawie zgłoszonych zarzutów służy zobowiązanemu oraz wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym zażalenie.

Art. 35. § 1. Zgłoszenie przez zobowiązanego zarzutu w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej na podstawie art. 33 § 1 pkt 1–7, 9 i 10 zawieszają postępowanie egzekucyjne do czasu wydania ostatecznego postanowienia w przedmiocie zgłoszonego zarzutu, o ile wierzyciel po otrzymaniu zarzutu nie wystąpi z uzasadnionym wnioskiem o podjęcie zawieszono postępowania egzekucyjnego.

§ 2. W okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego organ egzekucyjny może dokonać na podstawie tytułu wykonawczego zabezpieczenia na wniosek wierzyciela lub z urzędu.

§ 2a. W zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, przepisu § 2 nie stosuje się.

§ 3. Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego wystąpiono o pomoc do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego z wnioskiem o odzyskanie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, organ egzekucyjny informuje to państwo o okolicznościach, o których mowa w § 1.

§ 4. W przypadku określonym w § 3 organ egzekucyjny może, z urzędu lub na wniosek wierzyciela, wystąpić z wnioskiem o podjęcie środków zabezpieczających należności pieniężne na zasadach określonych w ustawie o wzajemnej pomocy lub z uzasadnionym wnioskiem o dalsze odzyskiwanie tych należności.

Art. 35a. Jeżeli ze względu na rodzaj egzekwowanej należności dopuszczalne jest kwestionowanie istnienia lub wysokości tej należności w drodze powództwa, a zobowiązany wniesie takie powództwo do sądu, wierzyciel po otrzymaniu powództwa zawiadamia o tym organ egzekucyjny, żądając wstrzymania postępowania egzekucyjnego do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

Art. 36. § 1. W zakresie niezbędnym do wszczęcia lub prowadzenia postępowania egzekucyjnego oraz udzielania pomocy na podstawie ustawy o wzajemnej pomocy organ egzekucyjny lub wierzyciel, o którym mowa w art. 5, może żądać od uczestników postępowania informacji i wyjaśnień, jak również zwracać się o udzielenie informacji do organów administracji publicznej oraz jednostek organizacyjnych im podległych lub podporządkowanych, a także innych podmiotów.

§ 1a. Informacje i wyjaśnienia, o których mowa w § 1, udzielane są nieodpłatnie przez uczestników postępowania egzekucyjnego oraz organy administracji publicznej i jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane.

§ 1b. Udostępnianie informacji przez organy i jednostki, o których mowa w § 1a, oraz dłużników zajętej wierzytelności nie narusza obowiązku zachowania przez nich tajemnicy określonej w odrębnych przepisach.

§ 1c. Na żądanie organu egzekucyjnego lub centralnego biura łącznikowego banki są obowiązane do przekazywania informacji dotyczących zobowiązanego lub podmiotu, o którym mowa w art. 3 pkt 8 ustawy o wzajemnej pomocy, w zakresie:

- 1) posiadanych rachunków bankowych lub posiadanych pełnomocnictw do dysponowania rachunkami bankowymi, liczby tych rachunków lub pełnomocnictw, obrotów i stanów tych rachunków, z podaniem wpływów, obciążeń rachunków i ich tytułów oraz odpowiednio ich nadawców i odbiorców;
- 2) posiadanych rachunków pieniężnych, rachunków papierów wartościowych lub posiadanych pełnomocnictw do dysponowania takimi rachunkami, liczby tych rachunków, a także obrotów i stanów tych rachunków;
- 3) zawartych umów kredytowych lub umów pożyczki, z podaniem wysokości zobowiązań wynikających z tych kredytów lub pożyczek, celów, na jakie zostały udzielone, i sposobu zabezpieczenia ich spłaty, a także umów depozytowych i umów udostępniania skrytek sejfowych;
- 4) nabytych za pośrednictwem banków akcji Skarbu Państwa lub obligacji Skarbu Państwa, a także obrotu tymi papierami wartościowymi;
- 5) obrotu wydawanymi przez banki certyfikatami depozytowymi lub innymi papierami wartościowymi.

§ 1d. Przepis § 1c stosuje się odpowiednio do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz podmiotów prowadzących rachunki papierów wartościowych lub inne rachunki, na których zapisane są instrumenty finansowe, a także rachunki pieniężne.

§ 2. Od wykonania żądania określonego w § 1 można uchylić się w takim zakresie, w jakim według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego można odmówić zeznań w charakterze świadka albo odpowiedzi na zadane pytanie.

§ 3. Zobowiązany, przeciwko któremu wszczęto postępowanie egzekucyjne, jest obowiązany do powiadomienia, w terminie 7 dni, organu egzekucyjnego o każdej zmianie miejsca swego pobytu, trwającej dłużej niż jeden miesiąc. O obowiązku tym oraz o skutkach jego zaniechania poucza się zobowiązanego przy doręczaniu mu tytułu wykonawczego.

Art. 37. (uchylony)

Art. 37a. (uchylony)

Art. 38. § 1. Kto, nie będąc zobowiązanym, rości sobie prawa do rzeczy lub prawa majątkowego, z którego prowadzi się egzekucję administracyjną, może wystąpić do organu egzekucyjnego – w terminie czternastu dni od dnia uzyskania wiadomości o czynności egzekucyjnej skierowanej do tej rzeczy lub tego prawa – z żądaniem ich wyłączenia spod egzekucji, przedstawiając lub powołując dowody na poparcie swego żądania.

§ 2. Organ egzekucyjny rozpoznaje żądanie i wyda postanowienie w sprawie wyłączenia w terminie czternastu dni od dnia złożenia żądania. Termin ten może być przedłużony o dalsze czternaście dni, gdy zbadanie dowodów w tym terminie nie było możliwe.

§ 3. Do czasu wydania postanowienia w sprawie wyłączenia organ egzekucyjny zaniecha dalszych czynności egzekucyjnych w stosunku do rzeczy lub prawa majątkowego, których wyłączenia żądano; jednakże dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio w przypadku zgłoszenia roszczeń do rzeczy lub praw majątkowych zajętych w celu zabezpieczenia.

Art. 39. Jeżeli w egzekucji obowiązku o charakterze niepieniężnym rzecz lub prawo majątkowe, których wyłączenia spod egzekucji żądano, zostały również objęte środkiem egzekucyjnym wskazanym przez wierzyciela, organ egzekucyjny doręcza mu postanowienie o wyłączeniu. Na to postanowienie przysługuje wierzycielowi zażalenie. Do czasu rozstrzygnięcia zażalenia dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy.

Art. 40. § 1. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie odmowy wyłączenia spod egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego przysługuje zażalenie osobie, o której mowa w art. 38 § 1.

§ 2. Na ostateczne postanowienie w sprawie odmowy wyłączenia rzeczy lub prawa majątkowego nie przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Osobie, której żądanie wyłączenia rzeczy lub prawa nie zostało uwzględnione, przysługuje natomiast prawo żądania zwolnienia ich od zabezpieczenia lub egzekucji administracyjnej w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Osoba ta odpis pozwu o zwolnienie kieruje równocześnie do organu egzekucyjnego.

Art. 41. § 1. Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia żądania w sprawie wyłączenia spod egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego i w okresie 14 dni po tym rozstrzygnięciu oraz w okresie od dnia skierowania do organu egzekucyjnego pozwu, o którym mowa w art. 40 § 2, do dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu w sprawie wyłączenia spod egzekucji objęte żądaniem wyłączenia rzeczy nie mogą być sprzedane, a prawa majątkowe wykonywane.

§ 2. Jeżeli rzecz objęta żądaniem wyłączenia ulega szybkiemu zepsuciu, może ona być sprzedana w trybie przewidzianym dla sprzedaży ruchomości w przepisach o egzekucji należności pieniężnych przed rozstrzygnięciem żądania wyłączenia, a osiągniętą ze sprzedaży kwotę składa się do depozytu organu egzekucyjnego. W przypadku nieuwzględnienia żądania wyłączenia egzekucję prowadzi się do kwoty złożonej do depozytu.

Art. 42. W postępowaniu dotyczącym egzekucji należności pieniężnej osoba, która żąda wyłączenia rzeczy lub prawa majątkowego, może wpłacić do depozytu organu egzekucyjnego kwotę, na jaką zostały one oszacowane, albo kwotę równą należności pieniężnej łącznie z kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny uchyli wówczas czynności egzekucyjne odnośnie do rzeczy lub prawa, których żądanie wyłączenia dotyczy, co nie wpływa na dalszy tok postępowania o wyłączenie. W razie uwzględnienia żądania wyłączenia, kwota złożona do depozytu podlega zwrotowi. Jeżeli żądanie wyłączenia nie zostanie uwzględnione, egzekucję prowadzi się do kwoty złożonej do depozytu.

Art. 43. Jeżeli w postępowaniu dotyczącym egzekucji należności pieniężnej zostało zgłoszone, zgodnie z art. 38 § 1, żądanie wyłączenia spod egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego z tej przyczyny, że znajduje się we władaniu innej osoby na podstawie umowy zastawu lub prawa użytkowania ustanowionego w wyniku umowy o dożywocie, a żądanie to nie zostało uwzględnione, wierzytelność zabezpieczona zastawem oraz wartość prawa użytkowania podlega zaspokojeniu z kwoty uzyskanej z egzekucji, z uwzględnieniem prawa pierwszeństwa zaspokojenia przysługującego z mocy ustawy należności pieniężnych.

Art. 44. Żądanie wyłączenia spod egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego nie może być zgłoszone, jeżeli z rzeczy lub prawa przeprowadzona została egzekucja przez sprzedaż rzeczy lub wykonanie prawa majątkowego.

Art. 45. § 1. Organ egzekucyjny i egzekutor są obowiązani odstąpić od czynności egzekucyjnych, jeśli zobowiązany okazał dowody stwierdzające wykonanie, umorzenie, wygaśnięcie lub nieistnienie obowiązku, odroczenie terminu wykonania obowiązku, rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnych, albo gdy zachodzi błąd co do osoby zobowiązanej. Organ egzekucyjny zawiadamia wierzyciela o odstąpieniu od czynności egzekucyjnych.

§ 2. Organ egzekucyjny i egzekutor są obowiązani odstąpić od egzekucji ze składnika majątkowego zobowiązanego, jeżeli okazał on dowody stwierdzające częściowe wykonanie obowiązku lub umorzenie należności pieniężnej, a wartość zajętego składnika majątkowego znacznie przekracza kwotę ostatecznie dochodzonej należności i zobowiązany posiada inne składniki majątkowe, z których egzekucja może być prowadzona.

§ 3. Organ egzekucyjny zawiadamia wierzyciela o odstąpieniu od czynności egzekucyjnych i na jego żądanie wydaje postanowienie w sprawie odstąpienia od czynności egzekucyjnych. Na postanowienie to przysługuje zażalenie wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 46. § 1. Organ egzekucyjny i egzekutor może w razie potrzeby wezwać, w pilnych przypadkach także ustnie, pomocy organu Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, jeżeli natrafił na opór, który uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie egzekucji, albo jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że na taki opór natrafi. Jeżeli opór stawia żołnierz w czynnej służbie wojskowej, należy wezwać pomocy właściwego organu wojskowego, chyba że zwłoka grozi udaremieniem egzekucji, a na miejscu nie ma organu wojskowego.

§ 2. Organy wymienione w § 1 nie mogą odmówić udzielenia egzekutorowi pomocy.

§ 3. Sposób udzielania pomocy organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych, przypadki, w których wymagana jest pomoc organów, sposób postępowania, tryb występowania o udzielenie pomocy, sposób jej realizacji, a także sposób dokumentowania wykonywanych czynności i rozliczania ich kosztów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) Minister Obrony Narodowej – w przypadku udzielania pomocy przez Żandarmerię Wojskową lub wojskowe organy porządkowe;
- 2) minister właściwy do spraw wewnętrznych – w przypadku udzielania pomocy przez Policję lub Straż Graniczną;
- 3) Prezes Rady Ministrów – w przypadku udzielania pomocy przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencję Wywiadu.

Art. 47. § 1. Jeżeli cel egzekucji prowadzonej w sprawie należności pieniężnej lub wydania rzeczy tego wymaga, organ egzekucyjny zarządzi otwarcie środków transportu zobowiązanego, lokali i innych pomieszczeń zajmowanych przez zobowiązanego oraz schowków w tych środkach, lokalach i pomieszczeniach.

§ 2. Przeszukania rzeczy, środków transportu, lokali i innych pomieszczeń oraz schowków dokonuje komisja powołana przez organ egzekucyjny. Z dokonanych czynności spisuje się protokół. Zakończeniem czynności jest zabezpieczenie przeszukiwanego środka transportu, pomieszczenia lub lokalu. Protokół z dokonanych czynności przekazuje się niezwłocznie zobowiązanemu.

§ 3. Zarządzenie, o którym mowa w § 1, doręcza się zobowiązanemu.

Art. 48. § 1. Egzekutor może przeszukać odzież na osobie zobowiązanego oraz teczki, walizy i tym podobne przedmioty, które zobowiązany ma przy sobie, jeżeli egzekucja dotyczy należności pieniężnej lub wydania rzeczy.

§ 2. Przeszukanie odzieży na osobie zobowiązanego oraz jego teczek, waliz i tym podobnych przedmiotów poza mieszkaniem, przedsiębiorstwem, zakładem lub gospodarstwem zobowiązanego może nastąpić tylko na podstawie pisemnego polecenia organu egzekucyjnego. Egzekutor obowiązany jest okazać polecenie organu egzekucyjnego zobowiązanemu przed przystąpieniem do czynności egzekucyjnych.

§ 3. Jeżeli w czasie dokonywania czynności egzekucyjnych, o których mowa w § 1 i 2, egzekutor zauważy, że zobowiązany oddał poszukiwane przedmioty swemu domownikowi lub innej osobie do ukrycia, egzekutor może przeszukać odzież tej osoby oraz jej teczki, walizy i tym podobne przedmioty, jakie ona ma przy sobie.

§ 4. Przeszukanie odzieży powinno być dokonane tylko przez osobę tej samej płci co osoba przeszukiwana.

§ 5. Przeszukania odzieży na żołnierzu w czynnej służbie wojskowej albo funkcjonariuszu Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej przeprowadza w obecności egzekutora odpowiednio żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego albo osoba wyznaczona przez przełożonego funkcjonariusza.

Art. 49. § 1. Podczas przeszukania ma prawo być obecny zobowiązany.

§ 2. Jeżeli zobowiązany lub inna obecna przy przeszukaniu osoba zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza w dokonywaniu czynności egzekucyjnych, egzekutor może upomnieć, a po bezskutecznym upomnieniu wydalić z miejsca dokonywania czynności egzekucyjnych tę osobę.

Art. 49a. Przeszukanie rzeczy dokonywane jest zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości.

Art. 49b. § 1. Jeżeli podczas przeszukania egzekutor natrafi na dokument opatrzony klauzulą tajności, egzekutor odstępuje od jego egzekucji.

§ 2. Rzeczy, których posiadanie jest zabronione, przekazuje się właściwemu urzędowi lub instytucji.

Art. 50. § 1. W lokalach i innych pomieszczeniach organów państwowych oraz na terenach kolejowych i lotnisk można dokonywać czynności egzekucyjnych tylko po uprzednim zawiadomieniu tych organów państwowych lub zarządców (komendantów) tych obiektów. Przepis ten nie dotyczy przypadków, gdy z mocy szczególnych przepisów organy egzekucyjne właściwe są do działania na terenach kolejowych oraz lotnisk.

§ 2. W obrębie budynków wojskowych i zajmowanych przez Policję, Służbę Ochrony Państwa, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne lub Straż Graniczną oraz na okrętach wojennych można dokonywać czynności egzekucyjnych tylko po uprzednim zawiadomieniu odpowiednio właściwego komendanta lub kierownika jednostki i w asyście wyznaczonego organu wojskowego lub organu Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej.

§ 3. Sposób asystowania przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych, uwzględniając w szczególności przypadki i miejsca, w których wymagana jest asysta organów, sposób postępowania przy wykonywaniu asysty, tryb powiadamiania właściwych organów, wymagane dokumenty, sposób dokumentowania wykonywanych czynności i rozliczania ich kosztów, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) Minister Obrony Narodowej – w przypadku wykonywania asysty przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Żandarmerię Wojskową lub wojskowe organy porządkowe;
- 2) minister właściwy do spraw wewnętrznych – w przypadku wykonywania asysty przez Policję, Służbę Ochrony Państwa lub Straż Graniczną;
- 3) Prezes Rady Ministrów – w przypadku wykonywania asysty przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu lub Centralne Biuro Antykorupcyjne.

§ 4. Przeszukania rzeczy osoby obowiązanej do zachowania tajemnicy zawodowej dokonuje się w obecności przedstawiciela organizacji zawodowej, do której osoba ta przynależy.

Art. 51. § 1. Na wniosek zobowiązanego, a także gdy egzekutor uzna to za konieczne, może być przywołany świadek do obecności przy czynnościach egzekucyjnych.

§ 2. Egzekutor przywołuje co najmniej dwóch świadków, jeżeli zobowiązany nie może być obecny przy czynnościach egzekucyjnych na skutek wydalenia z miejsca dokonywania czynności egzekucyjnych lub z innych przyczyn, chyba że zachodzi obawa, iż wskutek upływu czasu potrzebnego na przywołanie świadków egzekucja będzie udaremniona.

§ 3. Świadcami mogą być także pełnoletni członkowie rodziny i domownicy zobowiązanego.

§ 4. Świadcowie nie otrzymują wynagrodzenia.

Art. 52. § 1. Jeśli cel egzekucji tego wymaga, organ egzekucyjny zezwoli pisemnie egzekutorowi na dokonanie czynności egzekucyjnej w dni wolne od pracy lub w porze nocnej pomiędzy godziną 21 a godziną 7. Egzekutor jest obowiązany okazać zezwolenie organu egzekucyjnego zobowiązanemu przed przystąpieniem do czynności egzekucyjnych.

§ 2. Czynności egzekucyjne mogą być dokonywane w porze nocnej tylko w obecności świadka.

Art. 53. § 1. Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, egzekutor sporządza protokół z czynności egzekucyjnych, który zawiera:

- 1) oznaczenie miejsca, czasu i rodzaju czynności;
- 2) imiona i nazwiska osób uczestniczących w czynności;
- 3) sprawozdanie z przebiegu czynności;
- 4) zgłoszone przez obecnych wnioski i oświadczenia;
- 5) podpisy obecnych lub wzmiankę o przyczynie braku podpisów;
- 6) podpis egzekutora.

§ 2. Odpis protokołu, o którym mowa w § 1, doręcza się niezwłocznie zobowiązanemu.

Art. 54. § 1. Zobowiązanemu przysługuje skarga na czynności egzekucyjne organu egzekucyjnego lub egzekutora oraz skarga na przewlekłość postępowania egzekucyjnego.

§ 2. Na przewlekłość postępowania egzekucyjnego skarga przysługuje również wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym, a także podmiotowi, którego interes prawny lub faktyczny został naruszony w wyniku niewykonania obowiązku oraz organowi zainteresowanemu w wykonaniu obowiązku.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Skargę na czynności egzekucyjne, o której mowa w § 1, wnosi się w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia zobowiązanego o czynności egzekucyjnej, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

§ 5. W sprawie skarg, o których mowa w § 1 i 2, postanowienie wydaje organ egzekucyjny. Na postanowienie o oddaleniu skargi przysługuje zażalenie.

§ 5a. W przypadku uwzględnienia skargi na czynności egzekucyjne organ egzekucyjny uchyla zakwestionowaną czynność egzekucyjną lub usuwa stwierdzone wady czynności.

§ 6. Wniesienie skargi, o której mowa w § 1, nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. Organ egzekucyjny lub organ nadzoru może jednak, w drodze postanowienia, wstrzymać w uzasadnionych przypadkach prowadzenie postępowania egzekucyjnego.

Art. 55. (uchylony)

Art. 55a. 1. Jeżeli egzekucja prowadzona wobec podmiotu wpisanego w Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczy należności podatkowych i celnych, do poboru których jest zobowiązany naczelnik urzędu skarbowego albo innych należności pieniężnych, do poboru których właściwy jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a nie zostały one uregulowane w terminie 60 dni od daty wszczęcia egzekucji, organ egzekucyjny składa wniosek o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego daty wszczęcia egzekucji tych należności, wysokości pozostałych do wyegzekwowania kwot oraz daty i sposobu zakończenia egzekucji.

2. Zgłaszanie okoliczności podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego może odbywać się z użyciem środków komunikacji elektronicznej.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, Ministrem Sprawiedliwości i ministrem właściwym do spraw cyfryzacji może określić, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania odpisów dokumentów oraz sposób zgłaszania okoliczności, o których mowa w ust. 2, mając na względzie potrzebę zapewnienia bezpiecznego, sprawnego i skutecznego przekazywania tych informacji.

Art. 55b. W wypadku postępowania egzekucyjnego dotyczącego nawiązki na rzecz Skarbu Państwa lub przepadku, jeżeli jego przedmiotem jest kwota pieniężna, naczelnik urzędu skarbowego jest obowiązany w przypadku częściowego lub całkowitego wykonania zobowiązania lub jego wygaśnięcia niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia powzięcia tych informacji, przekazać je wierzycielowi. Wierzyciel występuje do biur informacji gospodarczej, działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, z żądaniem aktualizacji informacji gospodarczych, przekazując do biura aktualne dane.

Rozdział 4

Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego

Art. 56. § 1. Postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu w całości lub w części:

- 1) w razie wstrzymania wykonania, odroczenia terminu wykonania obowiązku albo rozłożenia na raty spłat należności pieniężnej;
- 2) w razie śmierci zobowiązanego, jeżeli obowiązek nie jest ściśle związany z osobą zmarłego;
- 3) w razie utraty przez zobowiązanego zdolności do czynności prawnych i braku jego przedstawiciela ustawowego;
- 4) na żądanie wierzyciela;
- 5) w innych przypadkach przewidzianych w ustawach.

§ 1a.²⁴⁾ Przepisu § 1 pkt 2 nie stosuje się, jeżeli z chwilą śmierci zobowiązanego będącego przedsiębiorcą został ustanowiony zarząd sukcesyjny.

---

²⁴⁾ Dodany przez art. 64 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

§ 1b.²⁴⁾ Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko przedsiębiorstwu w spadku ulega zawieszeniu w całości:

- 1) z upływem terminu, o którym mowa w art. 12 ust. 10 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, w przypadku śmierci zobowiązanego będącego przedsiębiorcą, jeżeli nie powołano zarządcy sukcesyjnego;
- 2) w razie uchylecia postanowienia o nadaniu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku;
- 3) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

§ 2. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego, dotyczącego obowiązku o charakterze niepieniężnym, z przyczyny określonej w § 1 pkt 2 i 3 może nastąpić tylko w przypadkach, gdy nie zagraża to interesowi społecznemu.

§ 3. Organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

§ 4. Na postanowienie organu egzekucyjnego o zawieszeniu postępowania lub o odmowie zawieszenia tego postępowania służy zażalenie.

Art. 57. § 1. Organ egzekucyjny podejmuje zawieszone postępowanie egzekucyjne po ustaniu przyczyny zawieszenia, zawiadamiając o tym zobowiązanego. Jednocześnie organ egzekucyjny przystępuje do czynności egzekucyjnych.

§ 1a. W przypadku zawieszenia postępowania egzekucyjnego w związku z rozłożeniem na raty spłat należności pieniężnej, organ egzekucyjny podejmuje zawieszone postępowanie w zakresie wskazanym przez wierzyciela.

§ 2.²⁵⁾ W razie zawieszenia postępowania z przyczyny określonej w art. 56 § 1 pkt 2 i § 1b – organ egzekucyjny podejmuje zawieszone postępowanie, gdy organ ten zostanie zawiadomiony przez wierzyciela o ustaleniu według przepisów prawa cywilnego spadkobierców zmarłego zobowiązanego, na których przeszedł egzekwowany obowiązek, lub osób, na których rzecz zostały uczynione zapisy windykacyjne. Wierzyciel może również, nie czekając na sądowe stwierdzenie nabycia spadku lub przedmiotu zapisu windykacyjnego albo sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia, wskazać osobę, którą uważa za spadkobiercę zmarłego zobowiązanego, lub osobę, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, odpowiedzialną za egzekwowany obowiązek. Jednakże organ egzekucyjny obowiązany jest zastosować się do postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, postanowienia częściowego stwierdzającego nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia, jeżeli postanowienie to lub wypis zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia zostaną mu złożone przed zakończeniem postępowania egzekucyjnego.

§ 2a.²⁶⁾ W razie zawieszenia postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 56 § 1 pkt 2 albo § 1b pkt 2 organ egzekucyjny podejmuje zawieszone postępowanie z dniem wydania postanowienia o nadaniu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku.

§ 3.²⁷⁾ Jeżeli szczególne przepisy przewidują wydanie przez wierzyciela decyzji o odpowiedzialności za zmarłego zobowiązanego innej osoby, jako spadkobiercy lub zapisobiercy, organ egzekucyjny może podjąć postępowanie egzekucyjne, zawieszane z przyczyny określonej w art. 56 § 1 pkt 2 i § 1b, po wydaniu takiej decyzji.

Art. 58. § 1. W przypadku zawieszenia postępowania egzekucyjnego pozostają w mocy dokonane czynności egzekucyjne, z tym że w okresie zawieszenia z przyczyn określonych w art. 56 § 1 pkt 1 i 4 mogą być dokonywane, za zgodą organu egzekucyjnego, wypłaty z rachunków bankowych zobowiązanego po przedstawieniu przez niego dokumentów świadczących o konieczności poniesienia danych wydatków.

§ 2. Organ egzekucyjny może jednak uchylić dokonane czynności egzekucyjne, jeżeli to jest uzasadnione ważnym interesem zobowiązanego, interes wierzyciela nie stoi temu na przeszkodzie, a osoby trzecie na skutek tych czynności nie nabyły praw. Uchylenie dokonanych czynności nie powoduje umorzenia należnych za nie kosztów egzekucyjnych.

§ 3. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie uchylecia czynności egzekucyjnych przysługuje zażalenie zobowiązanemu oraz wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 59. § 1. Postępowanie egzekucyjne umarza się:

- 1) jeżeli obowiązek został wykonany przed wszczęciem postępowania;
- 2) jeżeli obowiązek nie jest wymagalny, został umorzony lub wygał z innego powodu albo jeżeli obowiązek nie istniał;
- 3) jeżeli egzekwowany obowiązek został określony niezgodnie z treścią obowiązku wynikającego z decyzji organu administracyjnego, orzeczenia sądowego albo bezpośrednio z przepisu prawa;

²⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 64 pkt 6 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁶⁾ Dodany przez art. 64 pkt 6 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 64 pkt 6 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 4) gdy zachodzi błąd co do osoby zobowiązanego lub gdy egzekucja nie może być prowadzona ze względu na osobę zobowiązanego;
- 5) jeżeli obowiązek o charakterze niepieniężnym okazał się niewykonalny;
- 6) w przypadku śmierci zobowiązanego, gdy obowiązek jest ściśle związany z osobą zmarłego;
- 7) jeżeli egzekucja administracyjna lub zastosowany środek egzekucyjny są niedopuszczalne albo zobowiązanemu nie doręczono upomnienia, mimo iż obowiązek taki ciążył na wierzycielu;
- 8) jeżeli postępowanie egzekucyjne zawieszono na żądanie wierzyciela nie zostało podjęte przed upływem 12 miesięcy od dnia zgłoszenia tego żądania;
- 9) na żądanie wierzyciela;
- 10) w innych przypadkach przewidzianych w ustawach.

§ 2. Postępowanie egzekucyjne może być umorzono w przypadku stwierdzenia, że w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym należności pieniężnej nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne.

§ 2a. W zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 i 9, postępowanie egzekucyjne umarza się w przypadkach określonych w § 1 pkt 4, 6, 7, 9 i 10 oraz w § 2.

§ 3. W przypadkach, o których mowa w § 1 i 2, organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego, chyba że umorzenie postępowania egzekucyjnego następuje na podstawie art. 34 § 4.

§ 4. Postanowienie, o którym mowa w § 3, wydaje się na żądanie zobowiązanego lub wierzyciela albo z urzędu.

§ 5. Na postanowienie w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego przysługuje zażalenie zobowiązanemu oraz wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 60. § 1. Umorzenie postępowania egzekucyjnego z przyczyny, o której mowa w art. 59 § 1 pkt 1–8 i 10, powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Pozostają jednak w mocy prawa osób trzecich nabyte na skutek tych czynności.

§ 2. Organ egzekucyjny wydaje w razie potrzeby postanowienie dotyczące uchylenia dokonanych czynności egzekucyjnych wskutek umorzenia postępowania egzekucyjnego.

§ 3. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie uchylenia dokonanych czynności egzekucyjnych lub odmowy uchylenia tych czynności służy zażalenie.

Art. 61. W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 59 § 2 wszczęcie ponownej egzekucji może nastąpić wówczas, gdy zostanie ujawniony majątek lub źródła dochodu zobowiązanego przewyższające kwotę wydatków egzekucyjnych.

Rozdział 5

Zbieg egzekucji

Art. 62. § 1. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego egzekucje do tej rzeczy albo prawa majątkowego prowadzi łącznie sądowy organ egzekucyjny albo organ egzekucyjny, który jako pierwszy dokonał zajęcia, a w razie niemożności ustalenia tego pierwszeństwa – organ, który dokonał zajęcia na poczet należności w wyższej kwocie.

§ 2. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej prowadzonej na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo zagranicznego tytułu wykonawczego określonych w ustawie o wzajemnej pomocy i egzekucji sądowej do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego – egzekucje do tej rzeczy albo prawa majątkowego prowadzi łącznie administracyjny organ egzekucyjny.

Art. 62a. Zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej nie wstrzymuje czynności egzekucyjnych.

Art. 62b. § 1. Jeżeli zgodnie z art. 62 prowadzenie łącznie egzekucji należy do sądowego organu egzekucyjnego, organ egzekucyjny:

- 1) sporządza i przekazuje sądowemu organowi egzekucyjnemu odpisy tytułu wykonawczego z oznaczeniem celu, któremu ma służyć, dokumentu zajęcia oraz innych dokumentów niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia egzekucji;
- 2) zwraca wierzycielowi niewykorzystaną zaliczkę;

- 3) przekazuje sądowemu organowi egzekucyjnemu kwoty uzyskane wskutek zajęcia rzeczy albo prawa majątkowego, do których nastąpił zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej, w przypadku gdy kwoty te nie zostały wypłacone wierzycielowi przed przekazaniem sądowemu organowi egzekucyjnemu odpisów, o których mowa w pkt 1;
- 4) zawiadamia zobowiązanego lub dłużnika zajętej wierzytelności o przekazaniu egzekucji sądowemu organowi egzekucyjnemu i umorzeniu opłaty za czynność egzekucyjną, dokonaną w egzekucji, w której wystąpił zbieg.

§ 2. Organ egzekucyjny opatruje odpis tytułu wykonawczego adnotacją o wysokości należnych kosztów egzekucyjnych powstałych w postępowaniu egzekucyjnym, w którym powstał zbieg, oraz zakresie, w jakim należność została zaspokojona.

Art. 62c. Organ egzekucyjny, zawiadamia wierzyciela, zobowiązanego i dłużnika zajętej wierzytelności o przekazaniu egzekucji sądowemu organowi egzekucyjnemu.

Art. 62d. § 1. Organ egzekucyjny, który przejął prowadzenie łącznie egzekucji do rzeczy albo prawa majątkowego, do których nastąpił zbieg, prowadzi je w trybie egzekucji administracyjnej.

§ 2. Organ egzekucyjny, który przejął prowadzenie łącznie egzekucji do rzeczy albo prawa majątkowego zawiadamia zobowiązanego i dłużnika zajętej wierzytelności o wysokości opłaty obliczonej zgodnie z art. 64 § 1a.

§ 3. Na żądanie sądowego organu egzekucyjnego organ egzekucyjny, który przejął prowadzenie łącznie egzekucji, informuje o jej przebiegu.

Art. 62e. W przypadku kolejnego zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego egzekucję sądową przejmuje organ egzekucyjny, który prowadzi łącznie egzekucje w wyniku pierwszego zbiegu egzekucji. Przepisy art. 62a–62d i art. 62f stosuje się odpowiednio.

Art. 62f. § 1. Organ egzekucyjny prowadzący łącznie egzekucje kończy, w formie postanowienia, egzekucję sądową z rzeczy albo prawa majątkowego, przejętą od sądowego organu egzekucyjnego, jeżeli jej dalsze prowadzenie jest niemożliwe, niecelowe lub jeżeli jest oczywiste, że nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów tej egzekucji. W postanowieniu organ egzekucyjny uchyla również czynności egzekucyjne podjęte w ramach tej egzekucji. Postanowienie doręcza się wierzycielowi, zobowiązanemu, dłużnikowi zajętej wierzytelności oraz sądowemu organowi egzekucyjnemu, od którego przejęto egzekucję.

§ 2. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, zażalenie przysługuje wierzycielowi niebędącemu organem egzekucyjnym oraz zobowiązanemu.

Art. 63. § 1. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego, prowadzonych przez organy egzekucyjne, przepisy art. 62–62c, art. 62d § 1 i 3, art. 62e oraz art. 62f stosuje się odpowiednio.

§ 2. Spór o właściwość między organami egzekucyjnymi rozstrzyga, na wniosek organu egzekucyjnego pozostającego w sporze, dyrektor izby administracji skarbowej właściwy ze względu na siedzibę organu egzekucyjnego, który pierwszy dokonał zajęcia, a w razie niemożności ustalenia tego pierwszeństwa – dyrektor izby administracji skarbowej właściwy ze względu na siedzibę organu egzekucyjnego, który dokonał zajęcia na poczet należności w wyższej kwocie.

Art. 63a. § 1. Doręczenia pomiędzy organami egzekucyjnymi oraz pomiędzy organem egzekucyjnym a komornikiem sądowym dokonuje się z użyciem środków komunikacji elektronicznej. Jeżeli doręczenie za pomocą środków komunikacji elektronicznej jest niemożliwe z przyczyn technicznych, w czasie niezbędnym do przywrócenia ich funkcjonowania doręczenia dokonuje się w postaci papierowej.

§ 2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania i dokonywania doręczeń z użyciem środków komunikacji elektronicznej odpisów dokumentów w przypadku wystąpienia zbiegu egzekucji, mając na względzie bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz sprawność i skuteczność egzekucji.

Rozdział 6

Koszty egzekucyjne

Art. 64. § 1. Organ egzekucyjny, z zastrzeżeniem § 2, w egzekucji należności pieniężnych pobiera za dokonane czynności egzekucyjne opłaty w następującej wysokości, z zastrzeżeniem art. 64d:

- 1) za pobranie pieniędzy na miejscu u zobowiązanego – 5% kwoty pobranej należności, nie mniej jednak niż 2 zł 50 gr;
- 2) za zajęcie świadczeń z ubezpieczenia społecznego – 4% kwoty egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 1 zł 40 gr;
- 3) za zajęcie wynagrodzenia za pracę – 4% egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 2 zł 50 gr;

- 4)²⁸⁾ za zajęcie innych niż wymienione w pkt 2 i 3 wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych – 5% kwoty egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 4 zł 20 gr;
- 5) za zajęcie ruchomości – 6% kwoty egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 6 zł 80 gr;
- 6) za zajęcie nieruchomości – 8% kwoty egzekwowanej należności, nie więcej jednak niż 34 200 zł;
- 7) za odebranie zajętych ruchomości od zobowiązanego – 5% kwoty wartości szacunkowej tych ruchomości, nie mniej jednak niż 6 zł 80 gr;
- 8) za odebranie pomieszczeń w zajętej nieruchomości – w wysokości i na zasadach określonych w art. 64a § 1 pkt 6;
- 9) za ogłoszenie sprzedaży zajętych ruchomości w drodze licytacji lub przetargu ofert lub za czynności przygotowawcze do sprzedaży egzekucyjnej w inny sposób – 6 zł 80 gr;
- 10) za ogłoszenie sprzedaży zajętej nieruchomości – 10 zł;
- 11) za przeprowadzenie licytacji lub dokonanie sprzedaży egzekucyjnej w inny sposób – 5% kwoty uzyskanej ze sprzedaży, nie mniej jednak niż 6 zł 80 gr;
- 12) za spisanie protokołu o udaremnieniu przez zobowiązanego przeprowadzenia egzekucji z zajętych ruchomości lub praw majątkowych przez ich usunięcie, zbycie lub uszkodzenie – 10% wartości szacunkowej tych ruchomości, nie mniej jednak niż 13 zł 50 gr;
- 13) za wezwanie pomocy Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej lub wojskowych organów porządkowych – 13 zł 50 gr;
- 14) za spisanie na miejscu u zobowiązanego protokołu o stanie majątkowym zobowiązanego – 10% kwoty egzekwowanej należności, nie więcej jednak niż 3 zł.

§ 1a. W przypadku przejęcia prowadzenia egzekucji sądowej, w wyniku zbiegu egzekucji do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego, organ egzekucyjny pobiera opłatę za prowadzenie egzekucji w wysokości, o której mowa w § 1 pkt 2–6. W podstawie obliczenia opłaty uwzględnia się należności pieniężne wskazane przez sądowy organ egzekucyjny w odpisie tytułu wykonawczego, w tym odsetki z tytułu niezapłacenia należności w terminie.

§ 2. Organ egzekucyjny pobiera opłaty za czynności egzekucyjne, jeżeli nie później niż po upływie 14 dni od dnia dokonania pierwszego zajęcia nieruchomości, rzeczy lub prawa majątkowego nadał w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051) za pokwitowaniem lub doręczył zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego lub zawiadomienie o zajęciu wierzytelności lub innego prawa majątkowego.

§ 3. Opłaty za czynności egzekucyjne, o których mowa w § 1 pkt 1–6, oblicza się oddzielnie od każdego tytułu wykonawczego, który był podstawą dokonania czynności egzekucyjnych.

§ 4. Opłaty za zajęcia, o których mowa w § 1 pkt 2–6, pobiera się tylko raz w toku postępowania egzekucyjnego, chociażby takie same czynności były następnie ponawiane.

§ 5. Jeżeli w celu wyegzekwowania tej samej należności pieniężnej dokonano czynności egzekucyjnych, o których mowa w § 1 pkt 2–6, za dokonanie kolejnej czynności egzekucyjnej pobiera się opłatę egzekucyjną pomniejszoną o opłatę za wcześniej dokonaną czynność egzekucyjną, nie mniej jednak niż 6 zł 80 gr.

§ 6.²⁹⁾ Organ egzekucyjny pobiera opłatę manipulacyjną z tytułu zwrotu wydatków za wszystkie czynności manipulacyjne związane ze stosowaniem środków egzekucyjnych. Opłata wynosi 1% kwoty egzekwowanych należności pieniężnych objętych każdym tytułem wykonawczym, nie mniej jednak niż 1 zł 40 gr. W podstawie obliczenia opłaty uwzględnia się również odsetki z tytułu niezapłacenia należności w terminie przypadające w dniu wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

§ 7. Jeżeli wysokość opłaty egzekucyjnej jest określona stosunkowo do egzekwowanej lub pobranej należności pieniężnej, w podstawie obliczenia opłaty uwzględnia się również odsetki z tytułu niezapłacenia należności w terminie przypadające w dniu podjęcia czynności egzekucyjnej lub sporządzenia dokumentu stanowiącego podstawę dokonania czynności egzekucyjnej.

²⁸⁾ Uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 16 sierpnia 2016 r. w zakresie, w jakim nie określa maksymalnej wysokości opłaty za dokonane czynności egzekucyjne, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2016 r. sygn. akt SK 31/14 (Dz. U. poz. 1244).

²⁹⁾ Uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 16 sierpnia 2016 r. w zakresie, w jakim nie określa maksymalnej wysokości opłaty manipulacyjnej, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w odnośniku 28.

§ 8.³⁰⁾ Zapłata egzekwowanej należności po dokonaniu czynności egzekucyjnych nie zwalnia od obowiązku uiszczenia opłaty manipulacyjnej oraz opłat za czynności egzekucyjne i wydatków egzekucyjnych.

§ 9. Obowiązek uiszczenia opłat, o których mowa w § 1 i 6, powstaje:

- 1) za pobranie pieniędzy – z chwilą pobrania;
- 2) za zajęcie wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych u dłużnika zajętej wierzytelności – z chwilą doręczenia dłużnikowi zajętej wierzytelności zawiadomienia o zajęciu;
- 3) za zajęcie wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych w inny sposób niż określony w pkt 2 – z chwilą zawiadomienia zobowiązanego o zajęciu;
- 4) za zajęcie ruchomości – z chwilą podpisania protokołu zajęcia przez poborcę skarbowego;
- 5) za zajęcie nieruchomości – z chwilą doręczenia zobowiązanemu wezwania, o którym mowa w art. 110c § 2;
- 6) za odebranie zajętych ruchomości od zobowiązanego lub odebranie pomieszczeń w zajętej nieruchomości – z chwilą podpisania przez poborcę skarbowego protokołu ich odebrania;
- 7) za ogłoszenie o licytacji ruchomości lub za czynności przygotowawcze do sprzedaży egzekucyjnej zajętych ruchomości w inny sposób lub ogłoszenie sprzedaży zajętej nieruchomości – z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu obwieszczenia o licytacji lub zawiadomienia o dokonaniu czynności przygotowawczych do sprzedaży w inny sposób;
- 8) za przeprowadzenie licytacji lub dokonanie sprzedaży egzekucyjnej w inny sposób – z chwilą podpisania przez poborcę skarbowego protokołu sprzedaży;
- 9) za spisanie protokołu o udaremnieniu egzekucji – z chwilą podpisania przez poborcę skarbowego tego protokołu;
- 10) za wezwanie pomocy organów, o których mowa w § 1 pkt 13 – z chwilą przybycia funkcjonariusza na miejsce wykonywania czynności egzekucyjnej;
- 11) za spisanie protokołu o stanie majątkowym zobowiązanego – z chwilą podpisania protokołu przez poborcę skarbowego lub innego upoważnionego pracownika oraz przez zobowiązanego lub świadka przywołanego do tej czynności.

§ 10. Obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego. Jeżeli pierwszą czynnością egzekucyjną jest zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego u dłużnika zajętej wierzytelności, obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje równocześnie z obowiązkiem uiszczenia opłaty za zajęcie.

Art. 64a. § 1. Organ egzekucyjny w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym pobiera opłaty za dokonane czynności egzekucyjne w następującej wysokości, z zastrzeżeniem art. 64d:

- 1) za wydanie postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia – 10% kwoty nałożonej grzywny, nie więcej jednak niż 68 zł; w przypadku wielokrotnego nakładania grzywien opłatę pobiera się osobno od każdego postanowienia;
- 2) za wydanie postanowienia o:
  - a) zastosowaniu wykonania zastępczego,
  - b) wezwaniu zobowiązanego do wydania rzeczy ruchomej albo dokumentu,
  - c) wezwaniu zobowiązanego do wykonania obowiązku wydania nieruchomości albo opróżnienia lokalu,
  - d) wezwaniu zobowiązanego do wykonania obowiązku wskazanego w tytule wykonawczym, z zagrożeniem zastosowania przymusu bezpośredniego– 6 zł 80 gr;
- 3) za odebranie rzeczy ruchomej – 6 zł 80 gr;
- 4) za odebranie dokumentu – 4 zł 20 gr;
- 5) za odebranie nieruchomości – 68 zł;

³⁰⁾ Uznany za niezgodny z Konstytucją z dnia 16 sierpnia 2016 r. w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości obniżenia opłaty, o której mowa w art. 64 § 1 pkt 4 i opłaty manipulacyjnej w razie umorzenia postępowania z uwagi na dobrowolną zapłatę egzekwowanej należności po dokonaniu czynności egzekucyjnych, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w odnośniku 28.

- 6) za opróżnienie lokalu i innych pomieszczeń – 6 zł 80 gr od każdej izby; za opróżnienie pomieszczeń mieszkalnych nie pobiera się odrębnej opłaty od pomieszczeń pomocniczych, jak przedpokoje, korytarze, werandy, łazienki, spiżarnie, a za opróżnienie pomieszczeń gospodarczych, w szczególności garaży i stajni, pobiera się opłatę za każde pomieszczenie jak za izbę;
- 7) za czynności dotyczące sprzedaży licytacyjnej, za spisanie protokołu o udaremnieniu przeprowadzenia egzekucji oraz za wezwanie pomocy organów, o których mowa w art. 64 § 1 pkt 13, pobiera się odpowiednio opłaty określone w art. 64 § 1 pkt 7, 9 i 11–13.

§ 2. Obowiązek uiszczenia opłat, o których mowa w § 1, powstaje:

- 1) za wydanie postanowień wymienionych w pkt 1 i 2 – z chwilą doręczenia zobowiązanemu postanowienia;
- 2) za czynności wymienione w pkt 3–6 – z chwilą podpisania przez egzekutora protokołu czynności egzekucyjnych;
- 3) za czynności wymienione w pkt 7 – z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu obwieszczenia o licytacji, z chwilą podpisania protokołu przeprowadzenia licytacji, z chwilą przybycia funkcjonariusza organów, o których mowa w art. 64 § 1 pkt 13, na miejsce wykonywania czynności egzekucyjnych lub z chwilą podpisania protokołu o udaremnieniu przeprowadzenia egzekucji.

Art. 64b. § 1. Wydatkami egzekucyjnymi są koszty faktycznie poniesione przez organ egzekucyjny w związku z prowadzeniem egzekucji, a w szczególności na opłacenie:

- 1) przejazdu i delegacji poborcy lub egzekutora;
- 2) przewozu, załadowania, rozładowania, przechowania, utrzymania i dozoru zwierząt oraz ruchomości odebranych albo usuniętych z opróżnionych budynków, lokali i pomieszczeń;
- 3) przymusowego otwarcia środków transportu, pomieszczeń i schowków;
- 4) należności świadków, biegłych i rzeczoznawców;
- 5) ogłoszenia w prasie;
- 6) sporządzenia dokumentów;
- 7) prowadzenia zarządu zajętej nieruchomości;
- 8) prowizji i opłat pobieranych w związku z realizacją zajęcia przez dłużnika zajętej wierzytelności lub przekazywaniem dochodzonych kwot do organu egzekucyjnego;
- 9) kosztu uzyskania informacji o majątku dłużnika;
- 10) wykonania zastępczego;
- 11) zastosowania przymusu bezpośredniego.

§ 2. Przez wydatki egzekucyjne rozumie się również koszty przekazania wyegzekwowanych kwot w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego.

Art. 64c. § 1. Opłaty, o których mowa w art. 64 § 1 i 6 oraz w art. 64a, wraz z wydatkami poniesionymi przez organ egzekucyjny stanowią koszty egzekucyjne. Koszty egzekucyjne, z zastrzeżeniem § 2–4, obciążają zobowiązanego.

§ 2. Jeżeli tytuł wykonawczy zawiera wady uniemożliwiające przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, które nie mogły być znane organowi egzekucyjnemu w chwili skierowania tego tytułu do egzekucji, wierzyciel niebędący jednocześnie organem egzekucyjnym obowiązany jest uiścić, tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez organ egzekucyjny, kwotę wynoszącą 3 zł 40 gr.

§ 2a. Przepisu § 2 nie stosuje się do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego.

§ 2b. Przepisu § 2 nie stosuje się do Państwowej Inspekcji Pracy.

§ 3. Jeżeli po pobraniu od zobowiązanego należności z tytułu kosztów egzekucyjnych okaże się, że wszczęcie i prowadzenie egzekucji było niezgodne z prawem, należności te, wraz z naliczonymi od dnia ich pobrania odsetkami ustawowymi, organ egzekucyjny zwraca zobowiązanemu, a jeżeli niezgodne z prawem wszczęcie i prowadzenie egzekucji spowodował wierzyciel, obciąża nimi wierzyciela.

§ 3a. (uchylony)

§ 3b. (uchylony)

§ 4. Wierzyciel pokrywa koszty egzekucyjne, jeżeli nie mogą być one ściągnięte od zobowiązanego.

§ 4a. (uchylony)

§ 4b. Nieściągnięte od zobowiązanego wydatki egzekucyjne, poniesione w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, organ egzekucyjny lub rekwizycyjny pokrywa bezpośrednio z budżetu państwa.

§ 4c. (uchylony)

§ 4d. Nie obciąża się kosztami egzekucyjnymi oraz kwotą, o której mowa w § 2, wierzyciela będącego naczelnikiem urzędu skarbowego, ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych albo ministrem właściwym do spraw budżetu, jeżeli organem egzekucyjnym prowadzącym postępowanie był naczelnik urzędu skarbowego. Wydatki egzekucyjne poniesione przez organ egzekucyjny są pokrywane z budżetu państwa.

§ 4e. Koszty egzekucyjne zabezpieczone zastawem skarbowym lub hipoteką przymusową mogą być pokryte również przez aktualnego właściciela przedmiotu zastawu skarbowego lub hipoteki przymusowej niebędącego zobowiązanym.

§ 5. Egzekucja kosztów egzekucyjnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przy egzekucji kosztów egzekucyjnych nie pobiera się opłat za czynności egzekucyjne.

§ 6. Koszty egzekucyjne powstałe w egzekucji należności pieniężnej są dochodzone na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na tę należność, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

§ 6a. Organ egzekucyjny zawiadamia:

- 1) zobowiązanego o wysokości kosztów egzekucyjnych na wniosek złożony w terminie 6 miesięcy od dnia:
  - a) wyegzekwowania wykonania obowiązku, a w przypadku wyegzekwowania obowiązku w egzekucji z nieruchomości – od dnia, w którym postanowienie o przyznaniu własności nieruchomości stało się ostateczne,
  - b) w którym postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego stało się ostateczne;
- 2) wierzyciela o wysokości kosztów egzekucyjnych w terminie miesiąca od dnia doręczenia wierzycielowi ostatecznego postanowienia umarzającego postępowanie egzekucyjne, jeżeli koszty egzekucyjne obciążają wierzyciela.

§ 7. Organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych na wniosek wierzyciela lub zobowiązanego, złożony w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wysokości kosztów egzekucyjnych, o którym mowa w § 6a. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

§ 7a. W przypadkach określonych w art. 80 i art. 81 ustawy o wzajemnej pomocy organ egzekucyjny może wystąpić do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego o przekazanie na rachunek tego organu wydatków egzekucyjnych poniesionych w związku z realizacją wniosku o odzyskanie należności pieniężnych wraz z wypłaconymi odsetkami od zwróconych należności pieniężnych, przedstawiając ich zestawienie, jeżeli wszczęcie lub prowadzenie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych będących przedmiotem zwrotu spowodowało państwo członkowskie lub państwo trzecie.

§ 7b. W przypadku, o którym mowa w § 7a, nie wydaje się postanowienia o wysokości wydatków egzekucyjnych obciążających wierzyciela.

§ 8. (uchylony)

§ 9. Środki pieniężne pochodzące z wyegzekwowanych kosztów egzekucyjnych, w tym powstałych w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego, przypadają na rzecz tego organu, który je uzyskał.

§ 10. Jeżeli koszty egzekucyjne zostały pokryte przez wierzyciela, środki pieniężne uzyskane z tego tytułu przypadają na rzecz organu, który dokonał czynności egzekucyjnych powodujących powstanie tych kosztów, z zastrzeżeniem § 11.

§ 11. Jeżeli czynności egzekucyjne powodujące powstanie kosztów, o których mowa w art. 64 § 1 pkt 2–6 i § 6, zostały dokonane przez więcej niż jeden organ egzekucyjny lub rekwizycyjny, uzyskane z tego tytułu środki pieniężne rozdziela się między te organy w proporcji odpowiadającej stosunkowi wyegzekwowanych przez nie kwot do kwot wyegzekwowanych w całym postępowaniu egzekucyjnym. Przepis art. 64 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 11a. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego koszty egzekucyjne przypadają na rzecz tych organów egzekucyjnych, które dokonały poszczególnych czynności powodujących powstanie tych kosztów.

§ 12. Rozliczenia, o którym mowa w § 11, dokonuje organ egzekucyjny kończący postępowanie egzekucyjne, nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Rozliczenie może być dokonane za zgodą wierzyciela przez potrącenie wzajemnych należności. Na postanowienie w sprawie rozliczenia kosztów przysługuje zażalenie organom, których dotyczy to rozliczenie.

Art. 64d. § 1. Kwoty opłat za czynności egzekucyjne ulegają podwyższaniu w stopniu odpowiadającym wzrostowi cen towarów i usług konsumpcyjnych wynikającemu ze wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z uwzględnieniem zaokrąglenia, o którym mowa w art. 27a.

§ 2. Podwyższanie kwot opłat za czynności egzekucyjne następuje z ostatnim dniem kwartału następującego po kwartale, w którym wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, liczony od dnia 1 stycznia 2002 r. przekroczył 20% lub wielokrotność tej wielkości.

§ 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, podwyższone kwoty opłat za czynności egzekucyjne w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się również do innych należności lub wartości określonych w ustawie kwotowo.

Art. 64e. § 1. Organ egzekucyjny może umorzyć w całości lub w części przypadające na jego rzecz koszty egzekucyjne.

§ 2. Koszty egzekucyjne mogą być umorzone, jeżeli:

- 1) stwierdzono nieściągalność od zobowiązanego dochodzonego obowiązku lub gdy zobowiązany wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów egzekucyjnych bez znacznego uszczerbku dla swojej sytuacji finansowej;
- 2) za umorzeniem przemawia ważny interes publiczny;
- 3) ściągnięcie tylko kosztów egzekucyjnych spowodowałoby niewspółmierne wydatki egzekucyjne.

§ 3. Koszty egzekucyjne powstałe w egzekucji należności pieniężnych mogą być umorzone w przypadkach określonych w § 2 pkt 1, jeżeli obciążenie wierzyciela obowiązkiem uiszczenia tych kosztów byłoby gospodarczo nieuzasadnione.

§ 4. W przypadku częściowego umorzenia kosztów egzekucyjnych umarza się przede wszystkim opłaty za czynności egzekucyjne.

§ 4a. Organ egzekucyjny z urzędu umarza koszty z tytułu opłat, o których mowa w art. 64 § 1 i 6, jeżeli opłaty te nie mogą być ściągnięte od zobowiązanego i powstały w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g. Nie wydaje się postanowienia w sprawie umorzenia kosztów egzekucyjnych.

§ 4b. Przepis § 4a stosuje się odpowiednio do wydatków egzekucyjnych poniesionych w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie:

- 1) jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego, chyba że organ egzekucyjny uzyskał zwrot tych wydatków od państwa członkowskiego lub państwa trzeciego w przypadkach określonych w art. 29a lub w przypadkach określonych w art. 80 i art. 81 ustawy o wzajemnej pomocy;
- 2) tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g.

§ 4c. Organ egzekucyjny z urzędu umarza niewyegzekwowane koszty z tytułu opłaty, o której mowa w art. 64 § 1 pkt 2–6, naliczonej w egzekucji, w której doszło do zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej, w przypadku przejścia prowadzenia łącznie egzekucji przez sądowy organ egzekucyjny. Nie wydaje się postanowienia w sprawie umorzenia kosztów egzekucyjnych.

§ 4d. Organ egzekucyjny z urzędu umarza niewyegzekwowane koszty z tytułu opłaty, o której mowa w art. 64 § 1a, jeżeli opłata nie może być ściągnięta od zobowiązanego. Nie wydaje się postanowienia w sprawie umorzenia kosztów egzekucyjnych.

§ 5. Na postanowienie w sprawie umorzenia kosztów egzekucyjnych służy zażalenie zobowiązanemu i wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

Art. 64f. Organ egzekucyjny, ze względu na ważny interes zobowiązanego, może rozłożyć na raty zapłatę przypadających na jego rzecz kosztów egzekucyjnych. Na postanowienie w sprawie rozłożenia na raty spłaty kosztów egzekucyjnych przysługuje zażalenie.

Art. 65. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania i dokumentowania wydatków egzekucyjnych, w szczególności sposób ustalania i rozliczania wydatków wspólnych, poniesionych w związku z egzekucją u dwu lub więcej zobowiązanych oraz przypadki, w których wydatki ustala się w formie zryczałtowanej. Określając sposób ustalania i dokumentowania wydatków egzekucyjnych minister uwzględnia rodzaj wydatków oraz ich udział w prowadzonych egzekucjach.

Art. 66. § 1. Wierzyciel ponosi wydatki związane z przekazaniem mu egzekwowanej należności lub przedmiotu.

§ 2. Wydatki, o których mowa w § 1, organ egzekucyjny pokrywa z wyegzekwowanych kwot.

§ 3. Wierzyciel, na rzecz którego organ egzekucyjny dokonał czynności egzekucyjnych, jest obowiązany, z zastrzeżeniem § 4, do uiszczenia opłaty komorniczej.

§ 4. Nie pobiera się opłaty komorniczej od:

- 1) kwot wpłaconych po wystąpieniu wierzyciela z żądaniem zawieszenia albo umorzenia postępowania egzekucyjnego;
- 2) należności ściągniętych przez organ egzekucyjny będący jednocześnie ich wierzycielem;
- 3) należności dochodzonych na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przez naczelnika urzędu skarbowego, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw instytucji finansowych albo ministra właściwego do spraw budżetu;
- 4) należności dochodzonych na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g.

§ 5. Opłata komornicza przypada na rzecz tego organu, który dokonał ściągnięcia należności pieniężnej lub zastosował środki egzekucyjne, w wyniku których należność została zapłacona.

§ 6. Do opłaty komorniczej stosuje się odpowiednio przepisy § 2 oraz art. 64c § 11 i 12.

§ 7. Jeżeli wierzyciel uchyla się od uiszczenia opłaty komorniczej, opłata ta, w części, w jakiej nie została potrącona przez organ egzekucyjny, podlega przymusowemu ściągnięciu w trybie egzekucji administracyjnej, po uprzednim doręczeniu upomnienia z zagrożeniem egzekucją, a następnie wystawieniu tytułu wykonawczego.

§ 8. Państwowe jednostki budżetowe, których należności dochodzone w trybie egzekucyjnym stanowią dochód budżetu państwa, z zastrzeżeniem § 4, są upoważnione do przeznaczania odpowiedniej części uzyskanych z egzekucji wpływów na pokrycie opłaty komorniczej i wydatków, o których mowa w § 1.

Rozdział 7 (uchylony)

DZIAŁ II

Egzekucja należności pieniężnych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 67. § 1. Z zastrzeżeniem art. 68 § 1, podstawę zastosowania środków egzekucyjnych, o których mowa w art. 1a pkt 12 lit. a, stanowi zawiadomienie o zajęciu prawa majątkowego zobowiązanego u dłużnika zajętej wierzytelności albo protokół zajęcia prawa majątkowego, albo protokół zajęcia i odbioru ruchomości, albo protokół odbioru dokumentu, sporządzone według wzoru określonego w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Określając wzór, minister uwzględni uwarunkowania wynikające z elektronicznego przetwarzania danych zawartych w tym zawiadomieniu lub protokołach.

§ 1a. Zawiadomienia o zajęciu i inne pisma w ramach stosowanego środka egzekucyjnego mogą być doręczane przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej. W takim przypadku nie stosuje się wzoru, o którym mowa w § 1.

§ 2. Zawiadomienie o zajęciu prawa majątkowego zobowiązanego u dłużnika zajętej wierzytelności zawiera:

- 1) oznaczenie zobowiązanego, wierzyciela i organu egzekucyjnego;
- 2) oznaczenie dłużnika zajętej wierzytelności;
- 3) określenie stosowanego środka egzekucyjnego;
- 4) numer tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę do zajęcia;
- 5) kwotę należności, okres, za który należność została ustalona lub określona, termin płatności należności, rodzaj i stopę odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie oraz kwotę odsetek naliczonych do dnia wystawienia zawiadomienia;
- 6) kwotę należnych kosztów egzekucyjnych;
- 7) wezwanie dłużnika zajętej wierzytelności do realizacji zajęcia lub powiadomienia organu egzekucyjnego o przeszkodzie w realizacji zajęcia;
- 8) pouczenie zobowiązanego i dłużnika zajętej wierzytelności o skutkach zajęcia;
- 9) datę wystawienia zawiadomienia, podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego oraz odcisk pieczęci organu egzekucyjnego.

§ 2a. Jeżeli zawiadomienie o zajęciu prawa majątkowego doręcza się dłużnikowi zajętej wierzytelności przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej:

- 1) w zawiadomieniu o zajęciu nie umieszcza się podpisu z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego oraz odcisku pieczęci organu egzekucyjnego;
- 2) zawiadomienie o zajęciu zawiera numer PESEL lub NIP zobowiązanego, o ile są znane organowi egzekucyjnemu;
- 3) zawiadomienie o zajęciu opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 2b. W przypadkach, o których mowa w § 1a, organ egzekucyjny sporządza wydruk zawiadomienia o zajęciu. Doręczenie zobowiązanemu wydruku zawiadomienia o zajęciu uznaje się za doręczenie odpisu tego zawiadomienia.

§ 2c. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania i dokonywania doręczeń dokumentów przesyłanych w ramach stosowanego środka egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, mając na względzie bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz sprawność i skuteczność egzekucji.

§ 3. Do protokołu zajęcia prawa majątkowego stosuje się odpowiednio § 4.

§ 4. Protokół zajęcia i odbioru ruchomości zawiera treść określoną w § 2 pkt 1, 4–6 i 9 oraz w art. 53 § 1 pkt 5, a ponadto:

- 1) wyszczególnienie zajętych ruchomości z podaniem ich ilości, rodzaju jednostki miary i wartości szacunkowej ruchomości, jeżeli jej oszacowanie nie zostało zastrzeżone dla biegłego skarbowego;
- 2) adnotację, które z zajętych ruchomości mogą być sprzedane bezpośrednio po zajęciu, a także które ruchomości poborca pozostawia pod dozorem zobowiązanego lub osoby zastępującej zobowiązanego, a które odbiera;
- 3) pouczenie zobowiązanego o skutkach zajęcia ruchomości i przysługującym mu prawie zaskarżenia w postaci zgłoszenia zarzutów;
- 4) pouczenie dozorczy o skutkach przyjęcia ruchomości pod dozór.

§ 5. Protokół odebrania dokumentu zawiera treść określoną w § 2 pkt 1, 4–6 i 9 i § 4 pkt 3 oraz w art. 53 § 1 pkt 1, 2 i 4–6, a ponadto:

- 1) oznaczenie lub opis odebranego dokumentu;
- 2) wartość szacunkową prawa majątkowego związanego z tym dokumentem.

Art. 67a. § 1. Organ egzekucyjny może z mocy samego zajęcia wierzytelności lub innego prawa majątkowego albo ruchomości wykonywać wszelkie prawa zobowiązanego w zakresie niezbędnym do prowadzenia egzekucji.

§ 2. Zobowiązany udziela organowi egzekucyjnemu wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do dochodzenia należności pieniężnej.

Art. 67b. O ile dalsze przepisy nie stanowią inaczej, organ egzekucyjny zwraca się do biegłego skarbowego o oszacowanie wartości zajętej ruchomości lub prawa majątkowego.

Art. 67c. § 1. Uprawnienia do oszacowania wartości ruchomości lub prawa majątkowego zobowiązanego mogą być nadane osobie, która:

- 1) korzysta w pełni z praw publicznych;
- 2) posiada:
  - a) dyplom ukończenia wyższej, średniej lub zasadniczej szkoły o profilu technicznym lub artystycznym lub dyplom mistrza, w zawodzie lub kierunku odpowiadającym rodzajowi majątku, którego wartość podlega oszacowaniu,
  - b) opinię właściwego stowarzyszenia, organizacji zawodowej, szkoły wyższej lub innej instytucji stwierdzającej posiadanie przez tę osobę teoretycznych i praktycznych wiadomości w danej gałęzi techniki, sztuki, rzemiosła, a także innych umiejętności niezbędnych do oszacowania wartości majątku.

§ 2. Z wnioskiem o nadanie uprawnień do szacowania wartości majątku zobowiązanego kandydat na biegłego skarbowego występuje do dyrektora izby administracji skarbowej.

§ 3. Do wniosku, o którym mowa w § 2, dołącza się:

- 1) kopię dokumentu oraz opinię, o których mowa w § 1 pkt 2;
- 2) informację określającą zakres uprawnień, o które kandydat się ubiega;
- 3) dokumenty stwierdzające tożsamość kandydata oraz jego niekaralność;
- 4) opinię zakładu pracy, jeżeli kandydat jest pracownikiem.

§ 4. Na postanowienie dyrektora izby administracji skarbowej, odmawiające dokonania wpisu na listę biegłych skarbowych, przysługuje zażalenie.

§ 5. Podstawę do podjęcia czynności biegłego skarbowego stanowi wpis kandydata na listę prowadzoną przez izbę administracji skarbowej.

§ 6. W prowadzonej przez izbę administracji skarbowej liście biegłych skarbowych uwzględnia się:

- 1) imię i nazwisko biegłego skarbowego i jego adres zamieszkania;
- 2) zakres przyznanych uprawnień;
- 3) termin wpisania na listę;
- 4) wzór uwierzytelnionego podpisu biegłego skarbowego.

§ 7. Lista biegłych skarbowych jest prowadzona według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, dostosowanego do techniki informatycznej.

§ 8. Lista biegłych skarbowych jest dostępna dla zainteresowanych w siedzibie odpowiedniej izby administracji skarbowej.

§ 9. W styczniu każdego roku izba administracji skarbowej przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych listę biegłych skarbowych, a także zawiadamia niezwłocznie o każdym przypadku wpisania lub wykreślenia z listy biegłego skarbowego.

§ 10. Skreślenie z listy biegłych skarbowych następuje:

- 1) na własną prośbę;
- 2) w przypadku:
  - a) pozbawienia praw publicznych lub utraty innych warunków do pełnienia tej funkcji albo stwierdzenia, że z chwilą dokonania wpisu na listę biegły skarbowy warunkom tym nie odpowiadał i nadal nie odpowiada,
  - b) śmierci biegłego skarbowego,
  - c) stwierdzenia nienależytego wykonywania funkcji biegłego skarbowego.

§ 11. Na postanowienie dyrektora izby administracji skarbowej w sprawie skreślenia biegłego skarbowego z listy biegłych skarbowych przysługuje zażalenie.

§ 12. Biegły skarbowy może odmówić dokonania szacunku wartości majątku zobowiązanego znajdującego się na terenie działania izby administracji skarbowej, na listę której został wpisany, tylko z ważnych przyczyn.

§ 13. Biegły skarbowy, wydając opinię, używa tytułu biegłego skarbowego z oznaczeniem izby administracji skarbowej, na listę której został wpisany.

§ 14. Biegły skarbowy jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić izbę administracji skarbowej o:

- 1) każdej zmianie swojego adresu;
- 2) zamierzonej przerwie w wykonywaniu czynności biegłego skarbowego przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

§ 15. Biegłemu skarbowemu za oszacowanie wartości ruchomości lub prawa majątkowego zobowiązanego przysługuje wynagrodzenie zgodne z zakresem wykonanej pracy w wysokości określonej przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w drodze rozporządzenia. Określając wysokość wynagrodzenia, minister uwzględnia rodzaj i czas pracy oraz wysokość poniesionych przez biegłego skarbowego wydatków związanych z oszacowaniem wartości ruchomości lub prawa majątkowego.

Art. 67d. § 1. Organ egzekucyjny zawiadamia zobowiązanego o wyznaczonym terminie oszacowania wartości ruchomości lub prawa majątkowego przez biegłego skarbowego i przesyła zobowiązanemu odpis protokołu oszacowania.

§ 2. Jeżeli zobowiązany nie zgadza się z oszacowaniem przez biegłego skarbowego wartości ruchomości lub prawa majątkowego, może wystąpić do organu egzekucyjnego z wnioskiem o dokonanie tego oszacowania przez biegłego sądowego.

§ 3. Jeżeli wartość zajętej ruchomości lub prawa majątkowego oszacowana przez biegłego sądowego nie różni się co najmniej o 25% od wartości oszacowanej przez biegłego skarbowego, koszty oszacowania przez biegłego sądowego ponosi zobowiązany.

§ 4. Wniesienie przez zobowiązanego wniosku, o którym mowa w § 2, wstrzymuje sprzedaż zajętych rzeczy.

Art. 68. § 1. Jeżeli zobowiązany na wezwanie poborcy skarbowego płaci dochodzoną należność pieniężną, poborca wystawia pokwitowanie odbioru pieniędzy. Pokwitowanie to wywiera ten sam skutek prawny, co pokwitowanie wierzyciela. Za pokwitowaną należność pieniężną organ egzekucyjny ponosi odpowiedzialność wobec wierzyciela.

§ 2. Do czynności egzekucyjnych, o których mowa w § 1, nie stosuje się przepisów art. 53.

§ 3. W przypadku odebrania pieniędzy w wyniku przeszukania pomieszczeń i schowków, środków transportu oraz odzieży, teczek, waliz i podobnych przedmiotów stosuje się odpowiednio przepis § 1.

Art. 68a. Wpłata dokonana przez dłużnika zajętej wierzytelności do organu egzekucyjnego wywiera ten sam skutek, co wpłata dokonana przez zobowiązanego do rąk wierzyciela.

Art. 68b. § 1. Stwierdzenie nabycia w postępowaniu egzekucyjnym praw własności lub innych praw albo ruchomości następuje w drodze postanowienia.

§ 2. Postanowienie, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny wydaje na żądanie nabywcy, a jeżeli do wykonywania praw lub dysponowania ruchomościami niezbędne jest posiadanie dowodu nabycia – z urzędu.

Art. 68c. (uchylony)

Art. 68d. Prawa majątkowe i ruchomości nabyte w postępowaniu egzekucyjnym są wolne od obciążeń.

Art. 69. § 1. Gdy zobowiązanym do uiszczenia należności pieniężnej jest państwowa jednostka budżetowa, wierzyciel w celu otrzymania tej należności składa tytuł wykonawczy bezpośrednio tej państwowej jednostce, z której działalnością wiąże się egzekwowana należność. Jednostka ta jest obowiązana bezzwłocznie należność uiszczyć. Jeżeli należność nie zostanie uiszczona w terminie 7 dni od dnia złożenia tytułu wykonawczego, jednostka nadrzędna zobowiązanego, na wniosek wierzyciela, zarządza pokrycie należności ze środków zobowiązanego.

§ 2. W zakresie zarządzenia, o którym mowa w § 1, jednostce nadrzędnej przysługują uprawnienia jednostki budżetowej do dysponowania środkami zgromadzonymi na jej rachunku.

§ 3. Przepis § 1 nie ma zastosowania do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zobowiązań podatkowych oraz należności, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 4.

Art. 69a. § 1. W razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej albo egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych, dłużnik zajętej wierzytelności:

- 1) przekazuje należność na rzecz tego organu, który pierwszy dokonał zajęcia, a w razie niemożności ustalenia tego pierwszeństwa – na rzecz organu, który dokonał zajęcia na poczet należności pieniężnych w wyższej kwocie;
- 2) pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, niezwłocznie zawiadamia o zbiegu egzekucji właściwe organy egzekucyjne, wskazując datę doręczenia zawiadomień o zajęciach dokonanych przez te organy i wysokość należności, na poczet których zajęcia zostały dokonane.

§ 2. W razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej albo egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych, zobowiązany w przypadku zbiegu egzekucji do ruchomości albo prawa majątkowego, którego warunkiem wykonywania jest posiadanie dokumentu, pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, niezwłocznie zawiadamia o zbiegu egzekucji właściwe organy egzekucyjne, wskazując datę doręczenia zawiadomień o zajęciach dokonanych przez te organy i wysokość należności, na poczet których zajęcia zostały dokonane.

Art. 70. § 1. Dłużnik zajętej wierzytelności jest obowiązany do naliczenia odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie, należnych od następnego dnia po dniu wystawienia przez organ egzekucyjny zawiadomienia o zajęciu wierzytelności lub prawa majątkowego do dnia przekazania organowi egzekucyjnemu środków pieniężnych uzyskanych z zajęcia, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności przekazuje organowi egzekucyjnemu środki pieniężne za pośrednictwem rachunku bankowego, nalicza odsetki, o których mowa w § 1, do dnia obciążenia rachunku bankowego zobowiązanego przekazywaną kwotą.

§ 3. Organ egzekucyjny w okresie realizacji zajęcia jest obowiązany powiadamiać dłużnika zajętej wierzytelności o każdorazowej zmianie stawki odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie.

§ 4. Dłużnik zajętej wierzytelności nie odpowiada za nieprawidłowe obliczenie odsetek, jeżeli organ egzekucyjny nie powiadomił go w porę o zmianie, o której mowa w § 3.

§ 5. Przepisy § 1–4 stosuje się do dłużników zajętej wierzytelności obowiązanych do prowadzenia ksiąg podatkowych w rozumieniu Ordynacji podatkowej.

Art. 70a. (uchylony)

Art. 70b. (uchylony)

Art. 70c. Zajęcie wierzytelności nie narusza uprawnień wynikających z zamieszczonej w umowie klauzuli kompensacyjnej, o której mowa w ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 891 oraz z 2019 r. poz. 326).

Art. 71. § 1. Jeżeli egzekucja administracyjna należności pieniężnych staje się bezskuteczna, organ egzekucyjny lub wierzyciel może zwrócić się do sądu o nakazanie zobowiązanemu wyjawienia majątku, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 2. O nakazanie wyjawienia przez zobowiązanego majątku można zwrócić się także przed wszczęciem egzekucji administracyjnej lub w toku tej egzekucji, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że egzekwowana należność pieniężna nie będzie mogła być zaspokojona ze znanego majątku zobowiązanego ani też z jego wynagrodzenia za pracę lub z przypadających mu okresowo świadczeń za okres 6 miesięcy.

§ 3. Podstawą żądania wyjawienia przez zobowiązanego majątku są dokumenty stanowiące podstawę wszczęcia egzekucji administracyjnej lub dokonania zabezpieczenia w trybie przepisów działu IV. W tym przypadku nie nadaje się sądowej klauzuli wykonalności.

Art. 71a. § 1. Organy egzekucyjne uprawnione są do przeprowadzania u dłużników zajętej wierzytelności, z wyłączeniem banków, kontroli prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Jeżeli środek egzekucyjny zastosowany został przez organ egzekucyjny, o którym mowa w art. 19 § 3, 4, 7 i 8, kontrolę prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego przeprowadza, z urzędu lub na wniosek tego organu, naczelnik urzędu skarbowego.

§ 3. Udostępnienie organowi egzekucyjnemu dokumentów i informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego nie narusza obowiązku zachowania przez dłużników zajętej wierzytelności tajemnicy określonej w odrębnych przepisach.

§ 4. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności dłużnika zajętej wierzytelności lub osoby odpowiedzialnej za realizację zajęcia.

§ 5. Osoba dokonująca czynności kontrolnych obowiązana jest okazać pisemne upoważnienie organu egzekucyjnego do dokonywania tych czynności.

§ 6. Kopię protokołu z czynności kontrolnych doręcza się dłużnikowi zajętej wierzytelności lub osobie odpowiedzialnej za realizację zajęcia.

§ 7. Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w protokole, może zgłosić niezwłocznie do protokołu odpowiednie wyjaśnienia lub zastrzeżenia albo w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia przedłożyć je w formie pisemnej.

§ 8. Przepisy § 1–7 stosuje się odpowiednio do zobowiązanego.

§ 9. Jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono, że dłużnik zajętej wierzytelności bezpodstawnie uchyla się od przekazania zajętej wierzytelności albo części wierzytelności organowi egzekucyjnemu, organ ten wydaje postanowienie, w którym określa wysokość nieprzekazanej kwoty. Na postanowienie w sprawie wysokości nieprzekazanej kwoty przysługuje zażalenie.

Art. 71b. Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności bezpodstawnie uchyla się od przekazania zajętej wierzytelności albo części wierzytelności organowi egzekucyjnemu, zajęta wierzytelność albo część wierzytelności może być ściągnięta od dłużnika zajętej wierzytelności w trybie egzekucji administracyjnej. Podstawą wystawienia tytułu wykonawczego jest postanowienie, o którym mowa w art. 71a § 9. Tytuł wykonawczy wystawia organ egzekucyjny, który dokonał u dłużnika zajętej wierzytelności zajęcia wierzytelności.

Art. 71c. § 1. Organ egzekucyjny na wniosek zobowiązanego może, w drodze decyzji, odroczyć termin zapłaty należności pieniężnych albo rozłożyć na raty zapłatę należności pieniężnych dochodzonych na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego wraz z odsetkami naliczonymi zgodnie z przepisami działu III ustawy – Ordynacja podatkowa.

§ 2. Do udzielania ulg, o których mowa w § 1, stosuje się odpowiednio przepisy działów III i IV ustawy – Ordynacja podatkowa.

§ 3. O udzieleniu ulg, o których mowa w § 1, organ egzekucyjny informuje państwo członkowskie lub państwo trzecie.

Rozdział 2

Egzekucja z wynagrodzenia za pracę

Art. 72. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wynagrodzenia za pracę przez przesłanie do pracodawcy zobowiązanego zawiadomienia o zajęciu tej części jego wynagrodzenia, która nie jest zwolniona spod egzekucji, na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny jednocześnie wzywa pracodawcę, aby nie wypłacał zajętej części wynagrodzenia zobowiązanemu, lecz przekazał ją organowi egzekucyjnemu aż do pełnego pokrycia egzekwowanych należności pieniężnych.

§ 2. Zajęcie wynagrodzenia za pracę jest dokonane z chwilą doręczenia pracodawcy zawiadomienia o zajęciu, o którym mowa w § 1. Zajęcie to zachowuje moc również w przypadku zmiany stosunku pracy lub zlecenia, nawiązania nowego stosunku pracy lub zlecenia z tym samym pracodawcą, a także w przypadku przejęcia pracodawcy przez innego pracodawcę.

§ 3. W stosunku do egzekwowanej należności pieniężnej nieważne są rozporządzenia wynagrodzeniem przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po jego zajęciu, a także przed tym zajęciem, jeżeli są wymagalne po zajęciu.

§ 4. Jednocześnie z przesłaniem zawiadomienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny:

- 1) zawiadamia zobowiązanego o zajęciu jego wynagrodzenia za pracę, doręczając mu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, i odpis wezwania przesłanego do pracodawcy, pouczając ponadto zobowiązanego, że nie może odbierać wynagrodzenia poza częścią wolną od zajęcia ani rozporządzać nim w żaden inny sposób;
- 2) wzywa pracodawcę, aby:
  - a) w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia złożył za okres 3 miesięcy poprzedzających zajęcie, za każdy miesiąc oddzielnie, zestawienie otrzymanego w tym czasie wynagrodzenia zobowiązanego z wyszczególnieniem wszystkich jego składników,
  - b) składał, w przypadku zaistnienia przeszkód do wypłacenia wynagrodzenia za pracę, oświadczenie o rodzaju tych przeszkód, a w szczególności podał, czy inne osoby roszczą sobie prawa do zajętego wynagrodzenia, czy i w jakim sądzie toczy się sprawa o to wynagrodzenie oraz czy i o jakie roszczenia została skierowana do tego wynagrodzenia egzekucja przez innych wierzycieli;
- 3) poucza pracodawcę o określonych w art. 71b, art. 168c i art. 168e skutkach niestosowania się do wezwań, o których mowa w pkt 1 i 2.

Art. 73. (uchylony)

Art. 74. (uchylony)

Art. 75. § 1. Jeżeli w czasie prowadzenia egzekucji z wynagrodzenia za pracę zobowiązany przestał pracować u pracodawcy, u którego dokonano zajęcia wynagrodzenia, pracodawca ten niezwłocznie zawiadamia o tym organ egzekucyjny oraz we wzmiance o zajęciu wynagrodzenia w wydanym zobowiązanemu świadectwie pracy wskazuje organ egzekucyjny, numer sprawy egzekucyjnej i wysokość potrąconych już kwot.

§ 2. Jeżeli nowe miejsce pracy zobowiązanego jest znane dotychczasowemu pracodawcy, pracodawca ten przesyła niezwłocznie dokumenty dotyczące zajęcia wynagrodzenia zobowiązanego nowemu pracodawcy i zawiadamia o tym organ egzekucyjny. Doręczenie tych dokumentów nowemu pracodawcy ma skutki prawne zajęcia wynagrodzenia zobowiązanego u tego pracodawcy.

§ 3. Nowy pracodawca, któremu zobowiązany przedstawił świadectwo pracy ze wzmianką o zajęciu wynagrodzenia, zawiadamia niezwłocznie o zatrudnieniu dawnego pracodawcę oraz organ egzekucyjny.

Art. 76. (uchylony)

Art. 77. (uchylony)

Art. 78. (uchylony)

Rozdział 3

Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej

Art. 79. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz z ubezpieczenia społecznego zobowiązanego, a także z renty socjalnej, zwanych dalej „świadczeniami”, przez przesłanie do organu rentowego właściwego do spraw wypłaty zobowiązanemu świadczeń zawiadomienia o zajęciu tej części przysługujących zobowiązanemu świadczeń, która nie jest zwolniona spod egzekucji, na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny jednocześnie wzywa organ rentowy, aby nie wypłacał zajętej części świadczenia zobowiązanemu, lecz przekazał ją organowi egzekucyjnemu aż do pełnego pokrycia egzekwowanych należności pieniężnych.

§ 2. Zajęcie świadczeń jest dokonane z chwilą doręczenia organowi rentowemu zawiadomienia o zajęciu. Zajęcie to zachowuje moc również w przypadku zmiany organu rentowego właściwego do wypłaty świadczeń.

§ 3. W stosunku do egzekwowanej należności pieniężnej nieważne są rozporządzenia świadczeniami przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po ich zajęciu, a także przed tym zajęciem, jeżeli są wymagalne po zajęciu.

§ 4. Jednocześnie z przesłaniem zawiadomienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny:

- 1) zawiadamia zobowiązanego o zajęciu przysługujących mu świadczeń, doręczając mu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, i odpis zawiadomienia przesłanego do organu rentowego, pouczając ponadto zobowiązanego, że nie może odbierać świadczeń poza częścią wolną od zajęcia, ani rozporządzać nimi w żaden inny sposób;
- 2) wzywa organ rentowy, aby:
  - a) w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia podał wysokość przysługujących zobowiązanemu miesięcznych świadczeń i zawiadamiał o każdej zmianie ich wysokości,
  - b) składał, w przypadku zaistnienia przeszkód do wypłacenia świadczeń, oświadczenie o rodzaju tych przeszkód, a w szczególności podał, czy inne osoby roszczą sobie prawa do zajętych świadczeń, czy i w jakim sądzie toczy się sprawa o te świadczenia oraz czy i o jakie roszczenia została skierowana do tych świadczeń egzekucja przez innych wierzycieli;
- 3) poucza organ rentowy o określonych w art. 71b, art. 168c i art. 168e skutkach niestosowania się do wezwań, o których mowa w pkt 1 i 2.

§ 5. Przy egzekucji ze świadczeń stosuje się odpowiednio przepisy art. 75.

Rozdział 4

Egzekucja z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych

Art. 80. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego przez przesłanie do banku zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnej zobowiązanego z rachunku bankowego do wysokości egzekwowanej należności pieniężnej wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie dochodzonej wierzytelności oraz kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny jednocześnie wzywa bank, aby bez zgody organu egzekucyjnego nie dokonywał wypłat z rachunku bankowego do wysokości zajętej wierzytelności, lecz niezwłocznie po upływie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia przekazał zajętą kwotę organowi egzekucyjnemu na pokrycie egzekwowanej należności albo zawiadomił organ egzekucyjny o przeszkodzie w dokonaniu wpłaty, w tym również o nieprowadzeniu rachunku bankowego zobowiązanego.

§ 2. Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego zobowiązanego jest dokonane z chwilą doręczenia bankowi zawiadomienia o zajęciu, o którym mowa w § 1, i obejmuje również kwoty, które nie były na rachunku bankowym w chwili zajęcia, a zostały wpłacone na ten rachunek po dokonaniu zajęcia.

§ 3. Jednocześnie z przesłaniem zawiadomienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny zawiadamia zobowiązanego o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego, doręczając mu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, i odpis zawiadomienia skierowanego do banku o zakazie wypłaty zajętej kwoty z rachunku bankowego bez zgody organu egzekucyjnego.

Art. 81. § 1. Zajęcie wierzytelności jest skuteczne w odniesieniu do rachunków bankowych zobowiązanego prowadzonych przez bank, niezależnie od tego, czy organ egzekucyjny wskazał w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 80 § 1, numery tych rachunków.

§ 1a. Zajęcie wierzytelności jest skuteczne w odniesieniu do rachunku bankowego prowadzonego dla kilku osób fizycznych, którego współposiadaczem jest zobowiązany. Przepis art. 80 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli zobowiązanym jest jednostka budżetowa, zajęciu podlega wyłącznie rachunek wydatków.

§ 3. Jeżeli wierzytelności z innych rodzajów rachunków bankowych zobowiązanego niż lokata terminowa, nie pokrywają dochodzonej należności, bank realizuje zajęcie wierzytelności z rachunku tej lokaty w ostatniej kolejności.

§ 4. Wynikający z zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego zakaz wypłat z tego rachunku bez zgody organu egzekucyjnego nie dotyczy wypłat na bieżące wynagrodzenia za pracę oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania. Wypłata na wynagrodzenia za pracę może nastąpić po złożeniu bankowi odpisu listy płac lub innego wiarygodnego dowodu, a wypłata alimentów lub renty o charakterze alimentacyjnym – tytułu stwierdzającego obowiązek zobowiązanego do płacenia alimentów lub renty. Bank dokonuje wypłat alimentów lub renty do rąk osoby uprawnionej do tych świadczeń.

§ 5. Przepis § 4 stosuje się również do podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie społeczne, należnych od dokonywanych wypłat na bieżące wynagrodzenia.

§ 6. (uchylony)³¹⁾

§ 7. (uchylony)³¹⁾

§ 8.³²⁾ Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego nie podlega realizacji w okresie blokady rachunku podmiotu kwalifikowanego w rozumieniu art. 119zg pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z wyjątkiem przejętej, w wyniku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej, egzekucji zasądzonych alimentów, renty o charakterze alimentacyjnym tytułem odszkodowania oraz wynagrodzenia ze stosunku pracy wraz z zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od dokonywanych wypłat. Bank realizuje to zajęcie do wysokości nieprzekraczającej kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177).

§ 9.³²⁾ W przypadku, o którym mowa w § 8, bank informuje organ egzekucyjny o przeszkodzie w realizacji zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego w przypadku blokady rachunku, o której mowa w art. 119zw § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

§ 10. (uchylony)³³⁾

§ 11. (uchylony)³³⁾

Art. 82. (uchylony)

Art. 83. (uchylony)

Art. 84. § 1. Jeżeli przed zajęciem wierzytelności z rachunku bankowego zobowiązanego w trybie art. 80 zostanie ujawniony dokument potwierdzający posiadanie rachunku bankowego, zwany dalej „dokumentem”, organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego związanego z tym dokumentem przez wpisanie jej do protokołu zajęcia.

§ 2. W protokole, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny podaje wysokość egzekwowanej należności pieniężnej wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi.

§ 3. Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego związanego z dokumentem jest skuteczne wobec zobowiązanego z chwilą podpisania przez poborcę skarbowego protokołu zajęcia, o którym mowa w § 1.

§ 4. Organ egzekucyjny zawiadamia niezwłocznie zobowiązanego o zajęciu jego wierzytelności w części, w jakiej nie została zwolniona spod egzekucji, doręczając mu odpis tytułu wykonawczego oraz odpis protokołu zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego związanego z dokumentem. Jednocześnie organ egzekucyjny poucza zobowiązanego, że nie może realizować zajętej wierzytelności poza częścią wolną od egzekucji ani rozporządzać nią w żaden inny sposób.

§ 5. Niezależnie od zawiadomienia, o którym mowa w § 4, organ egzekucyjny przesyła do banku zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej z rachunku bankowego. Przepisy art. 80 stosuje się odpowiednio.

³¹⁾ Przez art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1499 oraz z 2019 r. poz. 694), która weszła w życie z dniem 22 sierpnia 2018 r.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 31.

³³⁾ Przez art. 3 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 31.

Art. 85. § 1. Jeżeli dokument jest tego rodzaju, że bez jego okazania zobowiązany nie może realizować wierzytelności z rachunku bankowego, organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego związanego z tym dokumentem przez jego odbiór.

§ 2. Organ egzekucyjny potwierdza odbiór dokumentu protokołem odbioru dokumentu. Przepisy art. 84 § 2–4 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Niezależnie od zajęcia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny przesyła do banku zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej z rachunku bankowego. Przepisy art. 80 stosuje się odpowiednio.

Art. 86. § 1. Organ egzekucyjny poucza wierzyciela, żeby w terminie 14 dni od dnia zajęcia, o którym mowa w art. 85 § 1, wystąpił do sądu o umorzenie dokumentu i zawiadomił o tym właściwy oddział banku przez doręczenie mu w tym samym terminie odpisu złożonego do sądu wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o umorzenie dokumentu.

§ 2. W przypadku nieotrzymania zawiadomienia o wszczęciu postępowania o umorzenie dokumentu właściwy oddział banku, po upływie 21 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego, odwołuje wstrzymanie wypłat z tego rachunku, o czym zawiadamia posiadacza rachunku.

§ 3. Sąd rozpatruje wniosek o umorzenie dokumentu na zasadach i w trybie przewidzianych w przepisach o umarzaniu utraconych dokumentów. W postępowaniu w sprawie umorzenia dokumentu nie mogą być zgłaszane zarzuty dotyczące zasadności roszczenia wierzyciela. Koszty postępowania obciążają właściciela dokumentu. Sąd przesyła właściwemu oddziałowi banku wypis prawomocnego postanowienia w sprawie umorzenia dokumentu.

§ 4. W przypadku umorzenia dokumentu, właściwy oddział banku wystawia w jego miejsce nowy, aktualny dokument, który wydaje właścicielowi. W przypadku nieuwzględnienia wniosku o umorzenie dokumentu, właściwy oddział banku niezwłocznie odwołuje wstrzymanie wypłat z rachunku bankowego i zawiadamia o tym właściciela.

Art. 86a. § 1. Wskutek zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego, bank wstrzymuje wszelkie wypłaty z zajętego rachunku i niezwłocznie zawiadamia o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego inne oddziały banku, inne banki, placówki pocztowe w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe i inne podmioty uprawnione do dokonywania wypłat zobowiązanemu z zajętego rachunku. Zajęcie nie dotyczy kwot wolnych od egzekucji.

§ 2. Inne banki, placówki pocztowe w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe i inne podmioty uprawnione do dokonywania wypłat, o których mowa w § 1, po zawiadomieniu ich o zajęciu, ponoszą względem wierzyciela odpowiedzialność za dokonane wypłaty.

§ 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności i Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb zawiadamiania oddziałów banków, placówek pocztowych w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe i innych podmiotów uprawnionych do dokonywania wypłat z zajętego rachunku w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zapewniający prawidłowe orzekanie o ich odpowiedzialności za dokonane wypłaty.

Art. 86b. Zawiadomienia i wezwania, o których mowa w przepisach niniejszego rozdziału, przesyła się do banku i organu egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego obsługującego zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego. Jeżeli wykorzystanie tego systemu jest niemożliwe z przyczyn technicznych, w czasie niezbędnym do przywrócenia jego funkcjonowania zawiadomienia i wezwania doręcza się na piśmie.

Art. 87. Przepisy dotyczące egzekucji z rachunków bankowych i wierzytelności z rachunku bankowego związanego z dokumentem stosuje się odpowiednio w egzekucji z rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, z wyłączeniem przepisu art. 86b.

Art. 88. (uchylony)

Rozdział 5

Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych

Oddział 1

Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych

Art. 89. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności pieniężnej innej, niż określona w art. 72–85, przez przesłanie do dłużnika zobowiązanego zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnej zobowiązanego i jednocześnie wzywa dłużnika zajętej wierzytelności, aby należnej od niego kwoty do wysokości egzekwowanej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi bez zgody organu egzekucyjnego nie uiszczał zobowiązanemu, lecz należną kwotę przekazał organowi egzekucyjnemu na pokrycie należności.

§ 2. Zajęcie wierzytelności jest dokonane z chwilą doręczenia dłużnikowi zajętej wierzytelności zawiadomienia o zajęciu, o którym mowa w § 1. Zajęcie wierzytelności z tytułu dostaw, robót i usług dotyczy również wierzytelności, które nie istniały w chwili zajęcia, a powstaną po dokonaniu zajęcia z tytułu tych dostaw, robót i usług.

§ 3. Jednocześnie z przesłaniem zawiadomienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny:

- 1) wzywa dłużnika zajętej wierzytelności, aby w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia złożył oświadczenie dotyczące tego, czy:
  - a) uznaje zajętą wierzytelność zobowiązanego,
  - b) przekaze organowi egzekucyjnemu z zajętej wierzytelności kwoty na pokrycie należności lub z jakiego powodu odmawia tego przekazania,
  - c) – i w jakim sądzie lub przed jakim organem toczy się albo toczyła się sprawa o zajętą wierzytelność;
- 2) zawiadamia zobowiązanego, że nie wolno mu zajętej kwoty odebrać ani też rozporządzać nią lub ustanowionym dla niej zabezpieczeniem;
- 3) doręcza zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, a także odpis wniosku, o którym mowa w art. 90 § 1.

Art. 89a. § 1. Zajęcie wierzytelności z tytułu nadpłaty lub zwrotu podatku w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa obejmuje także wierzytelności przyszłe, wynikające z nadpłaty lub zwrotu podatku powstałych w ciągu roku od dnia dokonania zajęcia.

§ 2. Dłużnik zajętej wierzytelności składa oświadczenie, o którym mowa w art. 89 § 3 pkt 1, jednocześnie z przekazaniem organowi egzekucyjnemu kwoty na pokrycie dochodzonych należności albo informuje o braku swojej właściwości, jeżeli nie jest dłużnikiem wierzytelności.

§ 3. Zawiadomienie o zajęciu i inne pisma w ramach egzekucji z nadpłaty lub zwrotu podatku sporządza się i doręcza z użyciem środków komunikacji elektronicznej w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 67 § 2c.

Art. 90. § 1. Jeżeli organowi egzekucyjnemu jest wiadomo, że zajęta wierzytelność jest zabezpieczona przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów, składa on do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o wpis o zajęciu wierzytelności lub o złożenie tego wniosku do zbioru dokumentów. Do wniosku organu egzekucyjnego dołącza się odpis tytułu wykonawczego.

§ 2. Jeżeli zajęta wierzytelność należy się zobowiązanemu od organów będących jednocześnie jednostkami budżetowymi lub samorządowymi zakładami budżetowymi albo od funduszy, których są dysponentami, za dłużnika zajętej wierzytelności uważa się organ właściwy do wydania polecenia wypłaty.

Art. 91. Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności uchyla się od przekazania zajętej kwoty organowi egzekucyjnemu, mimo że wierzytelność została przez niego uznana i jest wymagalna, stosuje się odpowiednio przepisy art. 71b.

Art. 92. W egzekucji z kwot będących przedmiotem krajowych przekazów pocztowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące egzekucji z innych wierzytelności pieniężnych. Za wierzyciela zajętej wierzytelności uważa się w tym przypadku adresata przekazu, a za dłużnika zajętej wierzytelności – placówkę pocztową w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, która obowiązana jest wypłacić kwotę przekazu adresatowi.

Oddział 2

Egzekucja z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych

Art. 93. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia praw z instrumentów finansowych w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku, oraz wierzytelności z rachunku pieniężnego zobowiązanego przez przesłanie do podmiotu prowadzącego te rachunki, zwanego dalej „prowadzącym rachunki”, zawiadomienia o zajęciu praw z instrumentów finansowych oraz wierzytelności z rachunku pieniężnego zobowiązanego do wysokości dochodzonych należności, o których mowa w § 2.

§ 2. Organ egzekucyjny wzywa prowadzącego rachunki, aby przekazał organowi egzekucyjnemu z rachunku pieniężnego zobowiązanego środki do wysokości egzekwowanej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi, a jeżeli środki na rachunku pieniężnym nie są wystarczające do pokrycia egzekwowanych kwot, aby dokonał na żądanie organu egzekucyjnego sprzedaży zajętych instrumentów finansowych i uzyskał kwotę, aby dokonał na żądanie organu egzekucyjnego sprzedaży kwotę wpłacił organowi egzekucyjnemu albo zawiadomił ten organ w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o przeszkodzie w dokonaniu realizacji zajęcia, w tym również o nieprowadzeniu rachunku pieniężnego, rachunku papierów wartościowych lub innego rachunku zobowiązanego.

§ 3. Zajęcie praw z instrumentów finansowych oraz wierzytelności z rachunku pieniężnego jest dokonane z chwilą doręczenia prowadzącemu rachunki zawiadomienia o zajęciu tych praw i obejmuje również prawa i wierzytelności, które nie zostały zapisane lub nie znajdowały się na rachunkach zobowiązanego w chwili zajęcia.

§ 4. Zajęcie praw z instrumentów finansowych oraz wierzytelności z rachunku pieniężnego jest skuteczne także wtedy, gdy zawiadomienie, o którym mowa w § 1, zawiera tylko imię i nazwisko lub firmę oraz adres zobowiązanego.

§ 5. Jednocześnie z przesłaniem zawiadomienia, o którym mowa w § 1, organ egzekucyjny:

- 1) zawiadamia zobowiązanego o zajęciu jego praw z instrumentów finansowych i wierzytelności z rachunku pieniężnego, doręczając mu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, i odpis zawiadomienia skierowanego do prowadzącego rachunki o zajęciu praw z instrumentów finansowych i wierzytelności z rachunku pieniężnego, jak również zawiadamia zobowiązanego, że nie wolno mu zajętymi prawami rozporządzać;
- 2) wzywa zobowiązanego, aby w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w pkt 1, poinformował organ egzekucyjny, w jakiej kolejności i po jakiej cenie instrumenty finansowe mają być zbywane.

§ 6. W przypadku, o którym mowa w § 5 pkt 2, organ egzekucyjny, stosownie do dyspozycji zobowiązanego, wystawia zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu zorganizowanego w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi.

§ 7. Jeżeli zobowiązany w wyznaczonym terminie nie wskazał ceny lub kolejności zbycia instrumentów finansowych lub jeżeli w terminie 5 kolejnych dni transakcyjnych sprzedaż instrumentów finansowych zgodnie z dyspozycją zobowiązanego nie dojdzie do skutku, organ egzekucyjny wystawia zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych po cenie umożliwiającej realizację zlecenia w obrocie zorganizowanym.

§ 8. Organ egzekucyjny ustala zakres i kolejność sprzedaży instrumentów finansowych na podstawie notowań z dnia poprzedzającego dzień zlecenia ich sprzedaży w obrocie zorganizowanym.

§ 9. W pierwszej kolejności sprzedaży podlegają instrumenty finansowe, których ceny w dniu poprzedzającym dzień zlecenia sprzedaży zapewniały najwyższy dochód lub najniższą stratę liczoną w stosunku do wartości nominalnej tych instrumentów.

§ 10. Jeżeli w pierwszym dniu transakcyjnym po upływie okresu, o którym mowa w § 7, sprzedaż instrumentów finansowych nie dojdzie do skutku lub uzyskana ze sprzedaży kwota nie wystarcza na pokrycie dochodzonych należności, organ egzekucyjny zleca dokonanie sprzedaży uzupełniających, stosując zasady określone w § 8 i 9.

Art. 94. § 1. Do zajęcia instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku, lecz niebędących przedmiotem obrotu zorganizowanego, stosuje się odpowiednio przepisy art. 93 § 1, 3, 4 i § 5 pkt 1.

§ 2. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajęciu instrumentów finansowych, o których mowa w § 1, prowadzący rachunki niezwłocznie przesyła organowi egzekucyjnemu wyciąg z rachunków zobowiązanego.

§ 3. Sprzedaż instrumentów finansowych, o których mowa w § 1, następuje na rzecz osób fizycznych w trybie przepisów działu II rozdziału 6 oddziału 2.

Art. 94a. Prowadzący rachunki dokonuje zapisu instrumentów finansowych nabywcy na jego rachunku na podstawie postanowienia, o którym mowa w art. 68b.

Art. 94b. W przypadku dokonania przez prowadzącego rachunki wypłaty zobowiązanemu zajętych kwot lub kwot uzyskanych ze sprzedaży zajętych praw z instrumentów finansowych albo wykonania rozporządzeń zobowiązanego powodujących nieskuteczność prowadzonej egzekucji, stosuje się odpowiednio przepis art. 71b.

Art. 94c. (uchylony)

Art. 94d. Przepisów niniejszego oddziału nie stosuje się do rachunku zbiorczego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, 2243 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 730 i 875).

Oddział 3

Egzekucja z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych

Art. 95. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych przez odbiór dokumentu, którego posiadanie jest koniecznym warunkiem wykonywania prawa z tych papierów. Przepisy art. 84 § 2–4 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Zajęte papiery wartościowe niezapisane na rachunku papierów wartościowych organ egzekucyjny przekazuje do sprzedaży podmiotowi posiadającemu zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na podejmowanie czynności związanych z obrotem takimi papierami, a w przypadku jego braku lub gdy sprzedaż w tym trybie wiązałaby się z poniesieniem zbyt dużych kosztów, sprzedaje je w trybie określonym przepisami działu II rozdziału 6 oddziału 2.

§ 3. Zlecając sprzedaż papierów wartościowych podmiotowi, o którym mowa w § 2, organ egzekucyjny stosuje zasady określone w art. 93 § 8–9.

§ 4. Jeżeli sprzedaż papierów wartościowych zobowiązanego następuje w trybie przepisów działu II rozdziału 6 oddziału 2, a oszacowanie wartości zajętych papierów wartościowych przez biegłego skarbowego wiązałoby się ze zbyt dużymi kosztami, organ egzekucyjny, za zgodą zobowiązanego, przyjmuje cenę wywołania w wysokości ceny nominalnej papierów wartościowych.

Oddział 4

Egzekucja z weksła

Art. 96. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia weksła, w rozumieniu ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 160), przez odbiór weksła, stosując odpowiednio zasady określone w art. 84.

Art. 96a. Jednocześnie z zajęciem weksła organ egzekucyjny:

- 1) wzywa trasata, aby należnej od niego sumy wekslowej nie uiszczal prawnemu posiadaczowi weksła, lecz należną sumę wpłacił w terminie wykupu weksła organowi egzekucyjnemu;
- 2) zawiadamia zobowiązanego, że nie wolno mu rozporządzać zajęтым weksłem ani też odebrać od trasata sumy wekslowej.

Art. 96b. § 1. Organ egzekucyjny może wykonywać wszelkie prawa zobowiązanego w zakresie realizacji zajętego weksła.

§ 2. Zobowiązany udziela organowi egzekucyjnemu wszelkich wyjaśnień potrzebnych do dochodzenia praw przeciwko trasatowi.

Art. 96c. Organ egzekucyjny przedstawia weksel do zapłaty w trybie określonym w przepisach ustawy – Prawo wekslowe lub sprzedaje w trybie określonym przepisami działu II rozdziału 6 oddziału 2.

Art. 96d. § 1. Jeżeli egzekucja z weksła jest dokonywana w formie sprzedaży, organ egzekucyjny, z zastrzeżeniem § 2, indosuje weksel na nabywcę. Dokonany przez organ egzekucyjny indos wywiera skutki indosu wpisanego przez zobowiązanego.

§ 2. Jeżeli na wekslu zostały umieszczone wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne, organ egzekucyjny może przenieść weksel na nabywcę tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Art. 96e. (uchylony)

Art. 96f. § 1. Jeżeli egzekucja z weksła w trybie określonym w art. 96c okaże się nieskuteczna, zajęcie weksła staje się zajęciem wierzytelności zabezpieczonej weksłem.

§ 2. Do wierzytelności, o której mowa w § 1, stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziału 5 oddziału 1.

Oddział 5

Egzekucja z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej

Art. 96g. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia:

- 1) autorskiego prawa majątkowego i praw pokrewnych,
- 2) patentu,
- 3) prawa ochronnego na wzór użytkowy,
- 4) prawa z rejestracji wzoru zdobniczego,
- 5) prawa z rejestracji znaku towarowego,
- 6) prawa do używania znaku towarowego powszechnie znanego niezarejestrowanego,
- 7) prawa z rejestracji topografii układu scalonego,
- 8) prawa do projektu racjonalizatorskiego

oraz korzyści z tych praw, przez wpisanie ich do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego, a także zobowiązanego lub świadków.

§ 2. Zajęcie praw, o których mowa w § 1 pkt 2–5, 7 i 8, może również nastąpić przez przesłanie do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu prawa.

§ 3. Zajęciu nie podlega:

- 1) autorskie prawo majątkowe służące twórcy za jego życia, z wyjątkiem wymagalnych wierzytelności;
- 2) prawo do utworu nieopublikowanego, jeżeli spadkobiercy sprzeciwiają się egzekucji z tego prawa i sprzeciw ten jest zgodny z ujawnioną wolą twórcy nierozpowszechniania utworu;
- 3) patent i prawo ochronne na wzór użytkowy o charakterze tajnym.

§ 4. Zajęcie jest skuteczne z chwilą podpisania protokołu zajęcia przez osoby, o których mowa w § 1, albo doręczenia Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu, jeżeli było wcześniejsze.

§ 5. Organ egzekucyjny niezwłocznie po dokonaniu zajęcia:

- 1) doręcza zobowiązanemu protokół zajęcia;
- 2) doręcza odpis tytułu wykonawczego, jeżeli uprzednio nie został on zobowiązanemu doręczony;
- 3) zawiadamia zobowiązanego, że nie wolno mu rozporządzać zajętymi prawami;
- 4) przesyła do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o dokonanie we właściwym rejestrze wpisu o zajęciu prawa, jeżeli przedmiotem zajęcia są prawa objęte tymi rejestrami.

Art. 96h. § 1. Poborca skarbowy zamieszcza w protokole zajęcia opis zajętych praw i jeżeli jest to możliwe – wartość szacunkową zajętych praw.

§ 2. Jeżeli oszacowanie przez poborcę skarbowego wartości zajętych praw nie jest możliwe lub zajęcie jest dokonane przez doręczenie Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu, organ egzekucyjny zwraca się do biegłego skarbowego o oszacowanie wartości tych praw.

§ 3. Na oszacowanie dokonane przez poborcę skarbowego zobowiązanemu przysługuje prawo wniesienia do organu egzekucyjnego zarzutu – w terminie 7 dni od dnia zajęcia. W przypadku nieuwzględnienia zarzutu zobowiązanego, organ egzekucyjny zwraca się do biegłego skarbowego o oznaczenie wartości zajętych praw.

§ 4. Sprzedaż zajętych praw następuje w trybie przepisów działu II rozdziału 6 oddziału 2.

§ 5. (uchylony)

Art. 96i. W egzekucji z wierzytelności z praw, o których mowa w art. 96g § 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące egzekucji z innych wierzytelności pieniężnych.

Oddział 6

Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Art. 96j. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, zwanej dalej „spółką”, oraz wierzytelności z tego prawa przez przesłanie do spółki zawiadomienia o zajęciu udziału i wezwanie jej, aby żadnych należności przypadających zobowiązanemu z tytułu zajętego udziału do wysokości egzekwowanej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi nie uiszczala zobowiązanemu, lecz należne kwoty przekazała organowi egzekucyjnemu na pokrycie należności.

§ 2. Zajęcie udziału oraz wierzytelności z tego prawa jest dokonane z chwilą doręczenia spółce zawiadomienia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Organ egzekucyjny jednocześnie z przesłaniem spółce zawiadomienia o zajęciu:

- 1) kieruje do sądu rejestrowego wniosek o dokonanie w Krajowym Rejestrze Sądowym wpisu o zajęciu udziału;
- 2) zawiadamia zobowiązanego, że nie wolno mu odebrać należności, o których mowa w § 1, ani rozporządzać zajętym udziałem;
- 3) doręcza zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, a także odpis wniosku, o którym mowa w pkt 1.

Art. 96k. § 1. Jeżeli egzekucja z należności przysługujących zobowiązanemu z tytułu zajętego udziału nie prowadzi do pełnego pokrycia dochodzonej należności, organ egzekucyjny występuje do właściwego sądu rejestrowego o zarządzenie sprzedaży zajętego udziału.

§ 2. Jeżeli sąd nie zarządzi sprzedaży zajętego udziału, pozostają w mocy dokonane czynności egzekucyjne.

§ 3. Jeżeli sąd zarządzi sprzedaż udziału, a umowa spółki:

- 1) nie zawiera ograniczeń zbycia udziału albo
- 2) zawiera ograniczenia zbycia udziału, lecz spółka, w terminach i na zasadach określonych w Kodeksie spółek handlowych, nie wystąpi o dokonanie oszacowania wartości zajętego udziału albo wystąpi o takie oszacowanie, ale nie wskaże osoby, która nabędzie udział, albo osoba wskazana przez spółkę nie wpłaci organowi egzekucyjnemu ustalonej ceny

– organ egzekucyjny sprzedaje zajęty udział, stosując odpowiednio przepisy rozdziału 6 oddziału 2, z zastrzeżeniem § 4.

§ 4. Jeżeli sąd rejestrowy dokonał oszacowania wartości zajętego udziału, organ egzekucyjny przyjmuje kwotę oszacowania jako cenę wywołania.

Oddział 7

Egzekucja z pozostałych praw majątkowych

Art. 96l. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia innych praw majątkowych niż określone w art. 89–96k, przez:

- 1) odbiór dokumentu, jeżeli warunkiem wykonywania prawa majątkowego jest posiadanie dokumentu, albo
- 2) zawiadomienie dłużnika zobowiązanego, jeżeli zajęte prawo majątkowe jest tego rodzaju, że jest oznaczony podmiot obciążony względem zobowiązanego.

Art. 96m. W egzekucji z pozostałych praw majątkowych stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziału 5 oddziału 1, z tym że w przypadku sprzedaży stosuje się przepisy dotyczące sprzedaży ruchomości.

Rozdział 6

Egzekucja z ruchomości

Oddział 1

Zajęcie

Art. 97. § 1. Do egzekucji z ruchomości zobowiązanego poborca skarbowy przystępuje przez ich zajęcie.

§ 2. Zajęciu podlegają ruchomości zobowiązanego, znajdujące się zarówno w jego władaniu, jak i we władaniu innej osoby, jeżeli nie zostały wyłączone spod egzekucji lub od niej zwolnione.

§ 3. Ruchomości przysłane jako krajowe przesyłki pocztowe pod adresem zobowiązanego podlegają zajęciu w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe obowiązanej do doręczenia tych przesyłek. Zajęcie tych ruchomości jest równoznaczne z ich doręczeniem adresatowi. Poborca skarbowy dokonuje otwarcia zajętej przesyłki pocztowej w obecności przedstawiciela placówki pocztowej.

§ 4. Można dokonać zajęcia ruchomości stanowiącej współwłasność łączną spółki nieposiadającej osobowości prawnej lub współwłasność w częściach ułamkowych, której zobowiązany jest współwłaścicielem, jeżeli pozostali współwłaściciele wyrażą zgodę na sprzedaż takiej ruchomości. Po sprzedaży ruchomości każdemu z pozostałych współwłaścicieli organ egzekucyjny przekazuje kwotę uzyskaną ze sprzedaży odpowiadającą ich części ułamkowej we współwłasności lub udziałowi określonemu w umowie spółki.

§ 4a. Jeżeli organ egzekucyjny nie uzyskał zgody, o której mowa w § 4, dokonuje zajęcia udziału zobowiązanego we współwłasności. Zajęcie części ułamkowej współwłasności ruchomości następuje w sposób przewidziany dla zajęcia ruchomości, lecz sprzedaży podlega tylko zajęty udział zobowiązanego.

§ 4b. Innym współwłaścicielom lub każdemu z nich przysługuje prawo nabycia zajętego udziału zobowiązanego po cenie oszacowania tego udziału. Jeżeli zamiar nabycia zajętego udziału zgłosi więcej niż jeden współwłaściciel, organ egzekucyjny sprzedaje udział temu współwłaścicielowi, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 5. Nie podlegają zajęciu ruchomości o wartości ponad kwotę potrzebną do zaspokojenia egzekwowanej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi, jeżeli zobowiązany posiada inną podlegającą egzekucji ruchomość o wartości wystarczającej na zaspokojenie tych należności, a sprzedaż egzekucyjna tej ruchomości nie następuje z trudności.

Art. 98. § 1. Zajęcie ruchomości następuje przez wpisanie jej do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego. Protokół podpisują także zobowiązany lub świadkowie.

§ 2. Zobowiązanemu doręcza się odpis protokołu zajęcia, a także odpis tytułu wykonawczego, jeżeli uprzednio nie został on zobowiązanemu doręczony.

§ 3. Na każdej zajętej ruchomości poborca skarbowy umieszcza znak, ujawniający na zewnątrz jej zajęcie.

§ 4. W przypadku zajęcia środka transportu podlegającego rejestracji na podstawie odrębnych przepisów, organ egzekucyjny niezwłocznie zawiadamia właściwy organ prowadzący rejestrację o dokonanym zajęciu.

Art. 99. § 1. Poborca skarbowy zamieszcza w protokole zajęcia opis każdej zajętej ruchomości według cech jej właściwych, a ponadto oznacza jej wartość szacunkową, o ile przepisy § 2 i 3 nie stanowią inaczej. Przy sporządzaniu protokołu zajęcia zobowiązanemu przysługuje prawo przedstawienia rachunków i innych dowodów dla oznaczenia wartości szacunkowej zajętej ruchomości.

§ 2. Zobowiązanemu przysługuje w terminie 5 dni od daty zajęcia ruchomości prawo wniesienia do organu egzekucyjnego skargi na oszacowanie dokonane przez poborcę skarbowego. W tym przypadku organ egzekucyjny jest obowiązany wezwać biegłego skarbowego do oszacowania wartości zajętej ruchomości.

§ 3. Zajęte wyroby użytkowe ze złota, platyny i srebra nie mogą być oszacowane poniżej wartości kruszcu, z którego zostały wytworzone. Oszacowanie wartości takich ruchomości następuje przez biegłego skarbowego. Dotyczy to również oszacowania wartości zajętych innych kosztowności, a także maszyn i innych urządzeń produkcyjnych oraz środków transportu.

§ 4. Organ egzekucyjny może wezwać biegłego skarbowego dla oszacowania wartości innych zajętych ruchomości, jeżeli uzna to za potrzebne. Organ egzekucyjny może również w tych przypadkach zwrócić się o wyrażenie opinii do instytucji zajmującej się badaniem cen.

Art. 100. § 1. Poborca skarbowy pozostawi zajętą ruchomość w miejscu zajęcia pod dozorem zobowiązanego lub dorosłego jego domownika albo innej osoby, u której ruchomość zajął. Jeżeli zajęta ruchomość nie może być pozostawiona w miejscu zajęcia, a nie ma innej osoby, której by można było oddać zajętą ruchomość pod dozór, zostanie ona wzięta pod dozór organu egzekucyjnego.

§ 2. Poborca skarbowy może po zajęciu ruchomości odebrać ją zobowiązanemu i oddać pod dozór innej osoby lub organu egzekucyjnego, jeżeli zobowiązany nie daje rękojmi należytego przechowania zajętej ruchomości, odmawia podpisania protokołu zajęcia, a także gdy usuwał lub usuwa ruchomości zajęte albo zagrożone zajęciem.

§ 3. Jeżeli zajęta ruchomość stanowi zabytek w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730), poborca skarbowy oddaje ją pod dozór państwowej lub samorządowej instytucji kultury. Dozór nad zajętymi ruchomościami ze złota, platyny i srebra oraz innymi kosztownościami niebędącymi zabytkami sprawuje organ egzekucyjny.

§ 4. Osoba lub instytucja, pod której dozorem pozostają zajęte ruchomości, sprawuje obowiązki dozorca. Poborca skarbowy doręcza dozorcę odpis protokołu zajęcia.

Art. 101. § 1. Zobowiązanemu albo domownikowi razem z nim mieszkającemu służy prawo zwykłego używania zajętej ruchomości, pozostawionej pod ich dozorem, byleby przez to ruchomość nie straciła na wartości. To samo stosuje się, gdy ruchomość zobowiązanego zajęto u innej osoby i pozostawiono pod jej dozorem, jeżeli osoba ta była uprawniona do używania tej ruchomości.

§ 2. W innych przypadkach dozorca nie ma prawa używania zajętej ruchomości, chyba że jej używanie jest konieczne dla utrzymania jej wartości. W razie używania przez dozorcę zajętego inwentarza żywego, wartość uzyskiwanych pożytków podlega zaliczeniu na koszty dozoru.

Art. 102. § 1. Dozorca obowiązany jest przechowywać zajętą ruchomość z taką starannością, aby nie straciła na wartości, oraz wydać ją na wezwanie organu egzekucyjnego lub poborcy skarbowego. Dozorca obowiązany jest zawiadomić organ egzekucyjny o zamierzonej zmianie miejsca przechowania ruchomości.

§ 2. Organ egzekucyjny przyzna, na żądanie dozorca, zwrot koniecznych wydatków związanych z wykonywaniem dozoru oraz wynagrodzenie za dozór, chyba że dozorcą jest jedna z osób wymienionych w art. 101 § 1.

§ 3. Organ egzekucyjny określa też wydatki i wynagrodzenie za dozór w razie przechowywania zajętych ruchomości w pomieszczeniach przez ten organ utrzymywanych.

§ 4. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie zwrotu wydatków związanych z wykonywaniem dozoru oraz wynagrodzenia za dozór służy wierzycielowi, zobowiązanemu oraz dozorcę zażalenie.

Art. 103. § 1. Dozorca nie odpowiada za uszkodzenie, zniszczenie lub zaginięcie zajętej ruchomości, wynikłe wskutek przypadku lub siły wyższej.

§ 2. Za uszkodzenie, zniszczenie lub zaginięcie zajętej ruchomości w czasie transportu odpowiada organ egzekucyjny, chyba że wynikły skutek przypadku lub siły wyższej.

Oddział 2

Sprzedaż

Art. 104. § 1. Sprzedaż zajętych ruchomości nie może nastąpić wcześniej niż siódmego dnia od daty zajęcia.

§ 2. Sprzedaż zajętych ruchomości może nastąpić bezpośrednio po zajęciu, jeżeli:

- 1) ruchomości ulegają łatwo zepsuciu albo sprawowanie nad nimi dozoru lub ich przechowywanie powodowałyby koszty niewspółmierne do ich wartości;
- 2) zajęto inwentarz żywy, a zobowiązany odmówił zgody na przyjęcie go pod dozór;
- 3) egzekucja dotyczy zobowiązania, na którego pokrycie organ egzekucyjny przyjął od zobowiązanego, będącego rolnikiem, przelew jego należności za przyszłe dostawy towarowe, a dostawy te z winy zobowiązanego w terminie nie zostały wykonane.

Art. 105. § 1. Zajęte ruchomości, z zastrzeżeniem § 2 i 3, organ egzekucyjny:

- 1) sprzedaje w drodze licytacji publicznej;
- 2) sprzedaje po cenie oszacowania podmiotom prowadzącym działalność handlową;
- 3) przekazuje do sprzedaży podmiotom prowadzącym sprzedaż komisową tego rodzaju ruchomości;
- 4) sprzedaje w drodze przetargu ofert;
- 5) sprzedaje z wolnej ręki.

§ 2. Zajęte przedmioty stanowiące zabytek w rozumieniu przepisów ustawy, o których mowa w art. 100 § 3, organ egzekucyjny, w uzgodnieniu z właściwym ze względu na miejsce zajęcia tych przedmiotów wojewódzkim konserwatorem zabytków, a w przypadku materiałów bibliotecznych – dyrektorem Biblioteki Narodowej w Warszawie, zgłasza w celu nabycia instytucji, o której mowa w art. 100 § 3, lub przedsiębiorcy zajmującemu się obrotem tymi przedmiotami. Oszacowanie wartości takich przedmiotów następuje w trybie przewidzianym w art. 99 § 3.

§ 3. Przekazanie, o którym mowa w § 1 pkt 3, i sprzedaż na warunkach określonych w § 2 następuje po cenie oszacowania.

§ 4. Zajęte waluty obce lub inne wartości dewizowe organ egzekucyjny sprzedaje bankowi prowadzącemu ich skup.

Art. 105a. § 1. Licytacja publiczna odbywa się w terminie i miejscu wyznaczonym przez organ egzekucyjny.

§ 2. Organ egzekucyjny ogłasza o licytacji przez obwieszczenie. Obwieszczenie zawiera:

- 1) miejsce i termin licytacji;
- 2) określenie ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i kwoty oszacowania;
- 3) miejsce i termin, w którym można oglądać ruchomości przed licytacją;
- 4) imię i nazwisko lub firmę oraz adres zobowiązanego.

§ 3. Najpóźniej na 3 dni przed dniem licytacji, a w przypadkach określonych w art. 104 § 2 – najpóźniej na godzinę przed rozpoczęciem licytacji, organ egzekucyjny umieszcza obwieszczenie o licytacji w miejscu, w którym ma odbyć się licytacja, na tablicy ogłoszeń organu egzekucyjnego i w innych miejscach, gdzie umieszczenie takiego obwieszczenia uzna za celowe.

§ 4. Odpis obwieszczenia o licytacji organ egzekucyjny doręcza zobowiązanemu najpóźniej na 3 dni przed dniem licytacji.

§ 5. Jeżeli szacunkowa wartość sprzedawanej ruchomości przewyższa kwotę 4500 zł, organ egzekucyjny zamieszcza ponadto obwieszczenie o licytacji w prasie, a w szczególności w dzienniku poczytnym w danej miejscowości.

§ 6. Przepisu § 5 nie stosuje się w przypadkach, gdy sprzedaż może nastąpić bezpośrednio po zajęciu ruchomości.

§ 7. Licytacji nie można rozpocząć później niż w dwie godziny po terminie oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji.

Art. 105b. § 1. Jeżeli szacunkowa wartość sprzedawanej ruchomości przekracza kwotę 4500 zł, osoby przystępujące do przetargu obowiązane są złożyć organowi egzekucyjnemu wadium w wysokości 1/10 kwoty oszacowania.

§ 2. Wadium zalicza się na cenę sprzedaży lub zwraca, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Art. 105c. § 1. Licytacja odbywa się ustnie i rozpoczyna się od wywołania ceny. Zaoferowana cena przestaje wiązać uczestnika licytacji, jeżeli inny uczestnik zaoferował cenę wyższą, zwaną dalej „postąpieniem”. Poborca skarbowy przyznaje własność sprzedanej ruchomości, zwane dalej „przybiciem”, osobie, która zaoferowała najwyższą cenę, jeżeli po trzykrotnym wezwaniu do dalszych postąpień nikt więcej nie zaoferował.

§ 2. Licytację uważa się za niedoszłą do skutku, jeżeli nie weźmie w niej udziału przynajmniej dwóch uczestników, jak również gdy żaden z uczestników nie zaoferował nawet ceny wywołania.

§ 3. Ponowna licytacja może być wyznaczona po podaniu o tym do publicznej wiadomości w terminach i w sposób określony w art. 105a § 3–5.

§ 4. Jeżeli kwota uzyskana ze sprzedaży części zajętych ruchomości wystarcza na zaspokojenie egzekwowanych należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi, poborca skarbowy przerywa licytację, a organ egzekucyjny zwalnia pozostałe ruchomości spod zajęcia.

§ 5. Przepisu § 4 nie stosuje się do ruchomości zajętych w postępowaniu celnym.

Art. 105d. § 1. Nabywca jest obowiązany uiścić natychmiast po udzieleniu mu przybicia przynajmniej cenę wywołania lub przedłożyć poborcy skarbowemu czek potwierdzony wystawiony na organ egzekucyjny na kwotę wynoszącą co najmniej cenę wywołania ruchomości. Jeżeli tej ceny nie uiści lub nie przedłoży czeku potwierdzonego, traci prawo wynikłe z przybicia i nie może uczestniczyć w dalszej licytacji. Poborca skarbowy wznawia niezwłocznie licytację tej samej ruchomości, rozpoczynając ją od ceny wywołania.

§ 2. Różnicę między ceną nabycia a kwotą, na którą wystawiony został czek potwierdzony lub wpłaconą po udzieleniu przybicia, nabywca ureguluje, pod rygorem przewidzianym w § 1, do godziny dwunastej dnia następnego. Nabywca, który w tym terminie nie zapłaci reszty ceny, traci prawo wynikłe z przybicia i prawo do zwrotu kwoty uregulowanej w czasie licytacji gotówką lub czekiem potwierdzonym.

§ 3. Osoby, które utraciły prawo wynikłe z przybicia, tracą prawo do zwrotu kwoty wpłaconej tytułem wadium.

Art. 106. § 1. Cena wywołania w pierwszym terminie licytacji wynosi 3/4 wartości szacunkowej ruchomości. Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie dojdzie do skutku, ruchomości mogą być sprzedane w drugim terminie licytacyjnym. Cena wywołania w drugim terminie licytacyjnym wynosi połowę wartości szacunkowej ruchomości. Sprzedaż licytacyjna nie może nastąpić za cenę niższą od ceny wywołania.

§ 2. O terminie i miejscu licytacji organ egzekucyjny zawiadamia zobowiązanego najpóźniej na trzy dni przed dniem licytacji. W przypadkach określonych w art. 104 § 2 zawiadomienie takie następuje przed rozpoczęciem licytacji.

Art. 107. § 1. Prawo własności zajętych ruchomości, będących przedmiotem licytacji, nabywa osoba, która z zachowaniem przepisów o przeprowadzaniu licytacji zaoferowała najwyższą cenę, uzyskała przybicie i zapłaciła całą cenę w terminie. Nabywca nie może domagać się unieważnienia licytacji i nabycia ruchomości ani też obniżenia ceny jej nabycia z powodu jej wad, mylnego oszacowania lub innej przyczyny.

§ 2. Nabywca, który stał się właścicielem nabytej ruchomości, natychmiast ją odbiera, z zastrzeżeniem § 2c. Jeżeli nabywca nie odbierze natychmiast nabytej ruchomości, obowiązany jest uiścić koszty jej przechowywania od dnia licytacji do dnia odbioru. Wysokość kosztów określa organ egzekucyjny.

§ 2a. Zobowiązany, wierzyciel oraz uczestnik licytacji mogą zgłosić do protokołu licytacji skargę na naruszenie przepisów o przeprowadzaniu licytacji. Skarga podlega rozpatrzeniu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia.

§ 2b. W sprawie skargi na naruszenie przepisów o przeprowadzaniu licytacji postanowienie wydaje organ egzekucyjny. Na postanowienie organu egzekucyjnego oddalające skargę służy zażalenie.

§ 2c. Wniesienie skargi wstrzymuje wydanie sprzedanej rzeczy nabywcy do czasu rozpatrzenia skargi. Nie dotyczy to rzeczy łatwo psujących się oraz rzeczy wydanych nabywcy przed wniesieniem zażalenia.

§ 2d. Nabywca może zrzec się nabytej rzeczy i żądać zwrotu zapłaconej ceny, jeżeli w terminie, o którym mowa w § 2a, skarga nie została rozpatrzona, a nabywcy rzecz nie została wydana.

§ 3. Licytacja, przeprowadzona z naruszeniem przepisów o jej publicznym charakterze, o cenie wywołania i nabycia oraz o wyłączeniu od udziału w licytacji, podlega unieważnieniu przez organ egzekucyjny lub jego organ nadzorczy. Unieważnienie licytacji może jednak nastąpić tylko wtedy, gdy ruchomości sprzedane znajdują się jeszcze we władaniu nabywcy.

§ 4. W licytacji nie mogą uczestniczyć:

- 1) zobowiązany;
- 2) poborca skarbowy prowadzący licytację, jego małżonek i dzieci;
- 3) pracownicy obsługujący organ egzekucyjny, ich małżonkowie i dzieci, a jeżeli w danej miejscowości jest więcej organów egzekucyjnych – także pracownicy tych innych organów;
- 4) osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym;
- 5) osoby, które przekazały zajęte ruchomości na rzecz Skarbu Państwa, oraz członkowie ich rodzin określani w pkt 2.

Art. 107a. § 1. Organ egzekucyjny organizuje, za zgodą wierzyciela i zobowiązanego, przetarg ofert, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w wyniku sprzedaży zajętej ruchomości w drodze licytacji publicznej nie uzyska się korzystnej ceny.

§ 2. W przetargu ofert nie mogą uczestniczyć osoby, o których mowa w art. 107 § 4.

§ 3. Każdy oferent może złożyć jedną ofertę.

Art. 107b. § 1. Organ egzekucyjny zaprasza do udziału w przetargu ofert, zamieszczając ogłoszenia w sposób i w miejscach wskazanych w art. 105a § 3 i 5.

§ 2. Ogłoszenie o przetargu ofert zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres organu egzekucyjnego;
- 2) ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju oraz wartości szacunkowej i ceny wywołania;
- 3) miejsce i termin składania ofert;
- 4) miejsce i termin otwarcia ofert;
- 5) miejsce i termin, w którym można oglądać ruchomości;
- 6) imię i nazwisko lub firmę oraz adres zobowiązanego.

§ 3. Wyznaczony przez organ egzekucyjny termin do zgłaszania oferowanej ceny za ruchomości zgłoszone do sprzedaży w drodze przetargu ofert nie może być krótszy niż 3 dni od daty podania ogłoszenia o przetargu ofert do publicznej wiadomości.

§ 4. Cena wywołania przy sprzedaży w drodze przetargu ofert wynosi 3/4 wartości szacunkowej ruchomości. Sprzedaż ta nie może nastąpić za cenę niższą od ceny wywołania.

Art. 107c. § 1. Oferty otwiera w miejscu i terminie określonym w ogłoszeniu o przetargu komisja powołana przez organ egzekucyjny.

§ 2. W przetargu ofert uczestniczą oferenci obecni przy otwieraniu ofert.

§ 3. Imię i nazwisko lub firma oraz adres oferenta, którego oferta jest otwierana, a także cena podana w ofercie ogłaszane są osobom obecnym oraz odnotowywane w protokole postępowania przetargowego.

§ 4. Przy dokonywaniu wyboru oferty wybiera się ofertę z najkorzystniejszą ceną.

§ 5. Wynik przetargu ogłasza się niezwłocznie po otwarciu wszystkich ofert.

Art. 107d. § 1. Przy sprzedaży zajętych ruchomości w drodze przetargu ofert stosuje się odpowiednio przepisy art. 105b, 105c i art. 107 § 1–3, z tym że przez datę licytacji rozumie się dzień otwarcia ofert.

§ 2. Jeżeli sprzedaż zajętych ruchomości w drodze przetargu ofert nie dojdzie do skutku, organ egzekucyjny sprzedaje je w drodze licytacji publicznej.

Art. 107e. § 1. Licytacja publiczna może odbywać się w formie elektronicznej (licytacja elektroniczna).

§ 2. Licytacja elektroniczna odbywa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez:

- 1) jednostkę podległą ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych lub przez niego nadzorowaną lub
- 2) podmiot wybrany w trybie przepisów o zamówieniach publicznych przez:
  - a) ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub
  - b) właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego – w przypadku licytacji elektronicznej prowadzonej przez organ, o którym mowa w art. 19 § 2 i 2a, albo inny organ jednostki samorządu terytorialnego uprawniony do prowadzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie odrębnych ustaw.

§ 3. W przypadku licytacji elektronicznej organy egzekucyjne są uprawnione do przetwarzania danych osobowych zobowiązanego w systemie teleinformatycznym.

§ 4. W przypadku licytacji elektronicznej wadium składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Koszt złożenia wadium ponosi uczestnik licytacji elektronicznej.

§ 5. Cenę nabycia ruchomości uiszcza się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie później niż w dniu następującym po zawiadomieniu o przybiciu. Jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, cenę uiszcza się w dniu następującym po dniu lub dniach wolnych od pracy. Koszt uiszczenia ceny ponosi nabywca.

§ 6. Nabywca, który nie uiszczy ceny nabycia w terminie, o którym mowa w § 5, traci prawo wynikłe z przybicia.

§ 7. Ruchomość nabyta w drodze licytacji elektronicznej może być doręczona nabywcy, na jego wniosek, za pośrednictwem wskazanego przez niego operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo innego podmiotu świadczącego usługi w zakresie doręczania ruchomości, jeżeli przed jej wydaniem nabywca uiszczy koszty doręczenia, w tym koszty przygotowania ruchomości do transportu oraz jej załadunku.

§ 8. W przypadku, o którym mowa w § 7, momentem odbioru ruchomości jest jej wydanie operatorowi pocztowemu albo innemu podmiotowi świadczącemu usługi w zakresie doręczania ruchomości.

§ 9. W licytacji elektronicznej ruchomości, której posiadanie jest uzależnione jest od spełnienia warunków określonych odrębnymi przepisami, może brać udział wyłącznie podmiot dopuszczony do tej licytacji przez organ egzekucyjny. Wniosek o dopuszczenie do licytacji elektronicznej wraz z elektroniczną kopią dokumentu potwierdzającego spełnienie tych warunków składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. O niedopuszczeniu do licytacji elektronicznej rozstrzyga organ egzekucyjny, w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

§ 10. Dostęp do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 pkt 1, może zostać zawieszony podmiotowi, który:

- 1) uzyskał przybicie w drodze licytacji elektronicznej i nie zapłacił ceny nabycia;
- 2) nie odebrał ruchomości nabytej w drodze licytacji elektronicznej.

§ 11. Postanowienie o zawieszeniu dostępu do systemu teleinformatycznego wydaje organ egzekucyjny, który przeprowadził licytację elektroniczną.

§ 12. Na postanowienie o zawieszeniu dostępu do systemu teleinformatycznego przysługuje zażalenie.

§ 13. Zawieszenie dostępu, o którym mowa w § 10, obowiązuje przez okres 3 lat od dnia doręczenia ostatecznego postanowienia o zawieszeniu.

§ 14. Dostęp do systemu teleinformatycznego wygasa, jeżeli w okresie 5 kolejnych lat podmiot nie korzysta z tego dostępu.

§ 15. Do licytacji elektronicznej stosuje się odpowiednio przepisy art. 105a § 1, 2 i 4, art. 105b, art. 105c § 2, art. 105d § 3, art. 106 § 1 oraz art. 107 § 1, 2, 3 i 4.

§ 16. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki udziału w licytacji elektronicznej,
- 2) dodatkowe elementy, jakie powinno zawierać obwieszczenie o licytacji elektronicznej, oraz warunki publikacji tego obwieszczenia,
- 3) termin licytacji elektronicznej,
- 4) tryb i sposób prowadzenia licytacji elektronicznej,
- 5) warunki dostępu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2, w tym otrzymania, zawieszenia i wygaśnięcia dostępu

– mając na względzie zapewnienie sprawnej obsługi systemu teleinformatycznego, ochrony praw uczestników licytacji elektronicznej, sprawności i skuteczności egzekucji z ruchomości, bezpieczeństwa posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz dostępności do systemu teleinformatycznego.

§ 17. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw finansów publicznych, jednostkę podległą lub nadzorowaną wyznaczoną do prowadzenia systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 pkt 1, lub podmiot wybrany w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, o którym mowa w § 2 pkt 2 lit. a.

Art. 108. § 1. Zajęte ruchomości, które nie zostały sprzedane w trybie wskazanym w art. 105 § 1 pkt 1–4, a w przypadku sprzedaży licytacyjnej – w drugim jej terminie, organ egzekucyjny sprzedaje z wolnej ręki po cenie określonej przez ten organ, jednak nie niższej od 1/3 ich wartości szacunkowej.

§ 2. Zajęte ruchomości, niesprzedane w trybie § 1, organ egzekucyjny sprzedaje po cenie stosowanej przy skupie przedmiotów używanych lub skupie surowców wtórnych jednostkom organizacyjnym ochrony zdrowia i pomocy społecznej, placówkom oświatowym, instytucjom kultury oraz organizacjom charytatywnym, jeżeli mogą być przez te podmioty wykorzystane przy realizacji ich zadań statutowych.

§ 3. Zajęte ruchomości, niesprzedane w trybie § 2, organ egzekucyjny sprzedaje jednostkom prowadzącym skup przedmiotów używanych lub surowców wtórnych.

Art. 108a. Zajęte ruchomości, które nie zostały sprzedane w trybie określonym w art. 108, organ egzekucyjny zwraca zobowiązanemu.

Art. 109. § 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczególnie tryb postępowania przy:

- 1) sprzedaży zajętych ruchomości ulegających szybkiemu zepsuciu, zapewniający ich niezwłoczną sprzedaż;
- 2) przechowywaniu i sprzedaży zajętych ruchomości ze szlachetnych metali, kamieni szlachetnych i półszlachetnych, pereł naturalnych i hodowlanych, koralu i bursztynów, zapewniający prawidłową wycenę zajętych ruchomości oraz zapobiegający ich kradzieży.

§ 2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, szczególnie tryb postępowania przy przechowywaniu i sprzedaży zajętych broni, amunicji, materiałów wybuchowych i innych przedmiotów, na których posiadanie jest wymagane zezwolenie, wykluczający możliwość dostania się tych ruchomości do osób nieuprawnionych.

Art. 110. (uchylony)

Art. 111. (uchylony)

Rozdział 7

Egzekucja z nieruchomości

Oddział 1

Zasady ogólne

Art. 110. § 1. (uchylony)

§ 1a. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

§ 3a. Organ egzekucyjny podejmuje czynności egzekucyjne związane z egzekucją administracyjną z nieruchomości po otrzymaniu zaliczki na pokrycie przewidywanych wydatków od wierzyciela niebędącego naczelnikiem urzędu skarbowego, państwem członkowskim, państwem trzecim lub Państwową Inspekcją Pracy, zwanego dalej „wierzycielem finansującym”. Przepis art. 29a stosuje się odpowiednio.

§ 4. Wierzyciel finansujący wpłaca zaliczkę do organu egzekucyjnego sukcesywnie, w miarę podejmowania przez ten organ kolejnych czynności egzekucyjnych. Wysokość poszczególnych wpłat zaliczki określa organ egzekucyjny na podstawie przewidywanych wydatków, z tym że jeżeli do egzekucji z nieruchomości przystąpili kolejni wierzyciele finansujący – również dla tych wierzycieli, rozdzielając kwotę zaliczki między wszystkich wierzycieli finansujących w proporcji odpowiadającej stosunkowi ich należności pieniężnych do łącznej kwoty należności pieniężnych wierzycieli finansujących, z zastrzeżeniem § 5.

§ 5. Łączna kwota zaliczki należna od jednego wierzyciela finansującego nie może być większa niż 5% egzekwowanej należności pieniężnej wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie i nie większa niż 11 400 zł, z tym że kwotę odsetek przyjmuje się na dzień ustalenia pierwszej zaliczki.

§ 6. Organ egzekucyjny zwraca zaliczkę wierzycielowi przy podziale kwot uzyskanych z egzekucji do wysokości wyegzekwowanych kwot na pokrycie wydatków egzekucyjnych.

§ 7. W przypadku niewpłacenia zaliczki, o której mowa w § 4, organ egzekucyjny wzywa wierzyciela finansującego do jej wpłacenia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, a po bezskutecznym upływie tego terminu nie przystępuje do egzekucji z nieruchomości.

Art. 110a. Jeżeli nieruchomość położona jest na obszarze działania kilku organów egzekucyjnych, organ prowadzący egzekucję powiadamia o wszczęciu, a następnie o ukończeniu egzekucji inne organy egzekucyjne, na których obszarze działania nieruchomość jest położona.

Art. 110b. Uczestnikami postępowania egzekucyjnego z nieruchomości są:

- 1) zobowiązany;
- 2) wierzyciele egzekwujący;
- 3) osoby, którym przysługują ograniczone prawa rzeczowe lub roszczenia albo prawa osobiste zabezpieczone na nieruchomości;
- 4) organ, który zawarł umowę o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste, jeżeli przedmiotem egzekucji jest użytkowanie wieczyste.

Oddział 2

Zajęcie

Art. 110c. § 1. Organ egzekucyjny przystępuje do egzekucji administracyjnej z nieruchomości przez zajęcie nieruchomości.

§ 2. Zajęcie następuje przez wezwanie zobowiązanego, aby zapłacił egzekwowaną należność pieniężną wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie i kosztami egzekucyjnymi w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania wartości nieruchomości. Zobowiązanemu wraz z wezwaniem doręcza się odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony.

§ 3. Równocześnie z wysłaniem zobowiązanemu wezwania, o którym mowa w § 2, organ egzekucyjny składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o wpis o wszczęciu egzekucji lub o złożeniu tego wniosku do zbioru dokumentów.

§ 4. Zajęcie nieruchomości jest dokonane z chwilą doręczenia zobowiązanemu wezwania, o którym mowa w § 2, z tym że dla zobowiązanego, któremu nie doręczono wezwania, jak też w stosunku do osób trzecich, nieruchomość jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze wieczystej lub złożenia wniosku organu egzekucyjnego do zbioru dokumentów, z zastrzeżeniem § 5.

§ 5. Dla każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, chociażby wezwanie nie zostało jeszcze zobowiązanemu wysłane ani wpis w księdze wieczystej nie był jeszcze dokonany.

§ 6. W przypadku gdy miejsce pobytu zobowiązanego lub innego uczestnika postępowania egzekucyjnego nie jest znane, organ egzekucyjny występuje do właściwego sądu o ustanowienie kuratora do zastępowania osoby nieobecnej. Kurator wykonuje swoje czynności także w interesie innych osób, którym w dalszym toku postępowania doręczenia nie będą mogły być dokonane. Kurator może jednak reprezentować równocześnie tylko osoby, których interesy nie są sprzeczne.

Art. 110d. § 1. Organ egzekucyjny łączy postępowania egzekucyjne prowadzone co do kilku nieruchomości tego samego zobowiązanego lub co do kilku części tej samej nieruchomości, jak również postępowania egzekucyjne dotyczące części nieruchomości i jej całości, jeżeli odpowiada to celowi egzekucji i nie ma przeszkód natury prawnej lub gospodarczej.

§ 2. Jeżeli nieruchomości są położone na obszarze działania różnych organów egzekucyjnych, połączenie zarządza ten organ, który pierwszy wszczął egzekucję.

§ 3. Postępowanie egzekucyjne można rozdzielić, jeżeli w dalszym jego toku odpadną przyczyny, które spowodowały połączenie.

Art. 110e. § 1. Zajęcie obejmuje nieruchomość i to wszystko, co może stanowić przedmiot obciążenia hipoteką, a także pożyczki z nieruchomości.

§ 2. Jeżeli egzekucję prowadzi się w celu dochodzenia należności z umów ubezpieczenia lub wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zajęcie obejmuje także prawa wynikające z umów ubezpieczenia przedmiotów wymienionych w § 1.

Art. 110f. § 1. Rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie egzekucyjne. Nabywca może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze zobowiązanego. W każdym przypadku czynności egzekucyjne są ważne w stosunku do nabywcy.

§ 2. Rozporządzenia przedmiotami podlegającymi zajęciu razem z nieruchomością po ich zajęciu są nieważne. Nie dotyczy to rozporządzeń zarządcy nieruchomości w zakresie jego ustawowych uprawnień.

§ 3. Obciążenie nieruchomości przez zobowiązanego po jej zajęciu oraz rozporządzenie opróżnionym miejscem hipotecznym jest nieważne. W razie wpisania hipoteki przymusowej po zajęciu nieruchomości zabezpieczona nią wierzytelność nie korzysta z pierwszeństwa zaspokojenia przewidzianego dla należności zabezpieczonych hipotecznie.

Art. 110g. § 1. Zajątą nieruchomość pozostawia się w zarządzie zobowiązanego, do którego stosuje się wówczas przepisy o zarządcy.

§ 2. Jeżeli prawidłowe sprawowanie zarządu tego wymaga, organ egzekucyjny odbiera zobowiązanemu zarząd i ustanawia innego zarządcę.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się również do zarządcy ustanowionego przez organ egzekucyjny.

§ 4. Zarządca może zatrudnić zobowiązanego i jego rodzinę za wynagrodzeniem.

§ 5. Zobowiązanemu, któremu odebrano zarząd, pozostawia się pomieszczenia w zajętej nieruchomości, jeżeli z nich korzystał w chwili zajęcia. Organ egzekucyjny może jednak zarządzić, w formie postanowienia, odebranie pomieszczeń, jeżeli zobowiązany lub jego domownik przeszkadza zarządcy w wykonywaniu zarządu.

§ 6. Zobowiązany, w stosunku do którego organ egzekucyjny zarządził odebranie pomieszczeń, może wytoczyć powództwo o pozostawienie pomieszczeń w jego użytkowaniu. Do powództwa stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji administracyjnej.

§ 7. Jeżeli sąd oddalił powództwo, o którym mowa w § 6, organ egzekucyjny występuje z wnioskiem o odebranie pomieszczeń do właściwego organu egzekucyjnego w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym. Podstawą wszczęcia egzekucji jest orzeczenie sądowe oddalające powództwo, zaopatrzone w klauzulę wykonalności.

§ 8. Organ egzekucyjny wydaje w sprawach dotyczących ustanowienia bądź odebrania zarządu postanowienie, na które przysługuje zażalenie.

Art. 110h. § 1. Jeżeli zarządca przy obejmowaniu zarządu napotyka przeszkody, organ egzekucyjny wprowadza go w zarząd nieruchomością. Do wprowadzenia w zarząd nieruchomością stosuje się odpowiednio art. 46.

§ 2. Po ustanowieniu zarządcy organ egzekucyjny wzywa osoby korzystające z nieruchomości, aby przypadające od nich zaległe, bieżące i przyszłe świadczenia, które stanowią dochód z nieruchomości, uiszczały do rąk zarządcy. W wezwaniu należy uprzedzić, że uiszczenie do rąk zobowiązanego będzie bezskuteczne w stosunku do wierzyciela.

Art. 110i. § 1. Zarządca zajętej nieruchomości jest obowiązany wykonywać czynności potrzebne do prowadzenia prawidłowej gospodarki. Ma on prawo pobierać zamiast zobowiązanego wszelkie pożytki z nieruchomości, rozporządzać nimi w granicach zwykłego zarządu oraz prowadzić sprawy, które przy wykonywaniu takiego zarządu okażą się potrzebne. W sprawach wynikających z zarządu nieruchomością zarządca może pożywać i być pozywany.

§ 2. Zarządcy wolno zaciągać tylko takie zobowiązania, które mogą być zaspokojone z pożytków z nieruchomości i są gospodarczo uzasadnione.

§ 3. Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu zarządca może wykonywać tylko za zgodą zobowiązanego, a w jej braku – za zezwoleniem organu egzekucyjnego, który przed wydaniem postanowienia wysłuchuje zobowiązanego i zarządcę, chyba że zwłoka groziłaby powstaniem szkody.

§ 4. Zarząd nie ma wpływu na umowy dotyczące nieruchomości obowiązujące w chwili jego ustanowienia. Zarządcy wolno jednak wypowiedzieć takie umowy z zachowaniem obowiązujących przepisów oraz zawierać umowy na czas określony. Do zawarcia umowy dotyczącej nieruchomości jest wymagana zgoda zobowiązanego, a w jej braku – zezwolenie organu egzekucyjnego.

Art. 110j. § 1. Zarządca składa organowi egzekucyjnemu w wyznaczonych przez ten organ terminach, co najmniej raz w roku oraz po ukończeniu zarządu, sprawozdania ze swoich czynności oraz udokumentowane sprawozdania rachunkowe.

§ 2. Organ egzekucyjny po wysłuchaniu wierzycieli, zobowiązanego i zarządcy oraz po rozpatrzeniu sprawozdań zatwierdza sprawozdania zarządcy albo odmawia ich zatwierdzenia w całości lub w części.

§ 3. W przypadku odmowy zatwierdzenia sprawozdania przepisy art. 110g § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Zarządca jest odpowiedzialny względem wszystkich uczestników za należyte wykonywanie swoich obowiązków.

Art. 110k. § 1. Zarządca może żądać wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków, które w związku z zarządem poniósł z własnych środków. Wysokość wynagrodzenia określa organ egzekucyjny odpowiednio do nakładu pracy i dochodowości nieruchomości.

§ 2. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 1, nie należy się zarządcy, który jest zobowiązanym. Może on tylko pokrywać z pożytków z nieruchomości najkonieczniejsze potrzeby własne i rodziny w rozmiarze, jaki oznacza organ egzekucyjny, oraz swoje wydatki związane z zarządem.

§ 3. Organ egzekucyjny w sprawach dotyczących wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków zarządcy wydaje postanowienie, na które przysługuje zażalenie.

§ 4. Roszczenia o wynagrodzenie za sprawowanie zarządu i o zwrot poniesionych w związku z zarządem wydatków przedawniają się po upływie 30 dni od dnia ustąpienia z zarządu lub jego ustania.

Art. 110l. § 1. Z pożytków z nieruchomości zarządca pokrywa w następującej kolejności:

- 1) koszty egzekucji wraz ze swoim wynagrodzeniem oraz zwrot własnych wydatków;
- 2) bieżące należności pracowników zatrudnionych w nieruchomości lub w znajdującym się na niej przedsiębiorstwie należącym do zobowiązanego;
- 3) bieżąco przypadające w czasie zarządu alimenty przyznane prawomocnym wyrokiem sądu od zobowiązanego, z wyjątkiem alimentów przysługującym członkom rodziny zobowiązanego pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym w chwili wszczęcia egzekucji;
- 4) bieżące zobowiązania podatkowe oraz bieżące należności z tytułu ubezpieczenia społecznego pracowników, o których mowa w pkt 2;
- 5) zobowiązania związane z wykonywaniem zarządu;
- 6) należności z tytułu ubezpieczenia nieruchomości, jej przynależności i pożytków.

§ 2. Nadwyżkę dochodów, po pokryciu zobowiązań, o których mowa w § 1, zarządca przekazuje do depozytu organu egzekucyjnego. Nadwyżkę dołącza się do kwoty uzyskanej przez organ egzekucyjny za sprzedaż nieruchomości. Jeżeli egzekucja ulega umorzeniu, nadwyżkę tę otrzymuje zobowiązany.

Oddział 3

Opis i oszacowanie wartości nieruchomości

Art. 110m. § 1. Po upływie terminu określonego w wezwaniu zobowiązanego do zapłaty dochodzonych należności organ egzekucyjny dokonuje opisu i oszacowania wartości zajętej nieruchomości.

§ 2. Przed przystąpieniem do opisu i oszacowania wartości zajętej nieruchomości organ egzekucyjny żąda od właściwych organów:

- 1) wyciągu – a w przypadku potrzeby odpisu księgi wieczystej albo zaświadczenia sądu wystawionego na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości, zawierającego wskazanie jej właściciela i wykaz ujawnionych w tym zbiorze obciążeń, jeżeli zaś nieruchomość jest objęta ewidencją gruntów i budynków – także wyciągu z ich rejestru;
- 2) podania adresów miejsc zamieszkania uczestników postępowania.

§ 3. Jeżeli nieruchomość nie ma księgi wieczystej lub zbioru dokumentów, organ egzekucyjny jest obowiązany uzyskać inny dokument stwierdzający własność nieruchomości zobowiązanego.

Art. 110n. § 1. Jeżeli nieruchomość jest położona na obszarze przeznaczonym w planie miejscowym na cele publiczne, organ egzekucyjny przed przystąpieniem do opisu i oszacowania wartości nieruchomości wzywa właściwą jednostkę samorządu terytorialnego do oświadczenia w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia wezwania, czy skorzysta z prawa pierwokupu. Jeżeli jednostka samorządu terytorialnego nie skorzystała z prawa pierwokupu albo organowi egzekucyjnemu w wyznaczonym terminie nie zostanie doręczone oświadczenie w tej sprawie, prawo pierwokupu wygasa.

§ 2. Jeżeli oświadczenie, o którym mowa w § 1, zostało doręczone organowi egzekucyjnemu w wyznaczonym terminie, organ ten oznacza cenę nabycia w wysokości odpowiadającej wartości zajętej nieruchomości, określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

§ 3. Postanowienie w sprawie wysokości ceny nabycia wywiera skutki przybicia. Do ceny nabycia stosuje się odpowiednio art. 112 § 1.

§ 4. Postanowienie w sprawie wysokości ceny nabycia doręcza się jednostce, o której mowa w § 1, zobowiązanemu i wierzycielowi. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

§ 5. Jeżeli jednostce samorządu terytorialnego nie przysługuje prawo pierwokupu nieruchomości lub prawo to wygasło, przepisy § 1–4 stosuje się odpowiednio do prawa pierwokupu wpisanego do księgi wieczystej na rzecz innych osób.

Art. 110o. § 1. O terminie opisu i oszacowania wartości nieruchomości organ egzekucyjny zawiadamia znanych mu uczestników postępowania egzekucyjnego.

§ 2. Organ egzekucyjny wzywa ponadto, przez obwieszczenie publiczne wywieszone w siedzibie urzędu skarbowego oraz urzędu właściwej jednostki samorządu terytorialnego, uczestników, o których nie ma wiadomości, oraz inne osoby, które roszczą sobie prawa do nieruchomości i jej przynależności, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa.

§ 3. Zawiadomienia i obwieszczenia dokonywane są nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem opisu.

Art. 110p. § 1. Na wniosek zobowiązanego, zgłoszony nie później niż podczas opisu i oszacowania wartości nieruchomości, jak również z urzędu, może być wystawiona na licytację wydzielona na podstawie przepisów o gospodarce nieruchomościami część zajętej nieruchomości, której cena wywoławcza wystarcza na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego. O prowadzeniu egzekucji z wydzielonej części nieruchomości organ egzekucyjny rozstrzyga po oszacowaniu wartości nieruchomości.

§ 2. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie prowadzenia egzekucji z wydzielonej części nieruchomości i oszacowania jej wartości przysługuje zażalenie.

§ 3. W przypadku prowadzenia egzekucji z wydzielonej części nieruchomości dalsze postępowanie co do reszty nieruchomości zawieszają się do czasu zakończenia licytacji wydzielonej części.

Art. 110r. § 1. W protokole opisu i oszacowania wartości nieruchomości organ egzekucyjny podaje:

- 1) oznaczenie nieruchomości, w tym numer ewidencyjny działki, obręb, powierzchnię, a także oznaczenie księgi wieczystej lub w przypadku jej braku – zbioru dokumentów;
- 2) obiekty budowlane ze wskazaniem ich przeznaczenia gospodarczego oraz przynależności nieruchomości, jak również zapasy objęte zajęciem;
- 3) stwierdzone prawa i obciążenia;
- 4) umowy ubezpieczenia;
- 5) osoby, w których posiadaniu znajduje się nieruchomość, jej przynależności i pożytki;
- 6) sposób korzystania z nieruchomości przez zobowiązanego;
- 7) określenie wartości nieruchomości z podaniem jego podstaw;
- 8) zgłoszone prawa do nieruchomości;
- 9) inne okoliczności istotne dla oznaczenia lub oszacowania wartości nieruchomości.

§ 2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzenia opisu i oszacowania wartości nieruchomości, mając na uwadze zapewnienie prawidłowej wyceny nieruchomości i uwzględniając przepisy o gospodarce nieruchomościami.

Art. 110s. § 1. Do oszacowania wartości zajętej nieruchomości organ egzekucyjny wyznacza rzeczoznawcę majątkowego, o którym mowa w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

§ 2. Przy oszacowaniu wartości nieruchomości podaje się wartość:

- 1) gruntów;
- 2) obiektów budowlanych;
- 3) przynależności i pożytków.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w art. 110p, przy oszacowaniu wartości nieruchomości podaje się wartość składników określonych w § 2 w odniesieniu do wydzielonej części nieruchomości.

§ 4. Wartości, o których mowa w § 2 i 3, podaje się z uwzględnieniem oraz bez uwzględnienia praw, które pozostają w mocy bez zaliczenia na cenę nabycia, oraz wartości praw nieokreślonych sumą pieniężną obciążających nieruchomość, w szczególności świadczeń z tytułu takich praw.

Art. 110t. Jeżeli zostały zgłoszone prawa osób trzecich do gruntu, obiektów budowlanych, przynależności lub użytków albo gdy składniki takie znajdują się we władaniu osób trzecich, oznacza się:

- 1) wartość spornego składnika i wartość całości nieruchomości po wyłączeniu tego składnika;
- 2) wartość całości nieruchomości z uwzględnieniem i bez uwzględnienia praw, które pozostają w mocy bez zaliczenia na cenę nabycia;
- 3) wartości praw nieokreślonych sumą pieniężną, obciążających nieruchomość, w szczególności świadczeń z tytułu takich praw.

Art. 110u. § 1. Zarzuty do opisu i oszacowania wartości nieruchomości mogą być wnoszone przez wszystkich uczestników postępowania egzekucyjnego w terminie 14 dni od dnia ukończenia opisu i oszacowania wartości nieruchomości. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie opisu i oszacowania wartości nieruchomości przysługuje zażalenie.

§ 2. Jeżeli w stanie nieruchomości, w okresie pomiędzy sporządzeniem opisu i oszacowaniem jej wartości a wyznaczonym terminem licytacji, zajdą istotne zmiany, organ egzekucyjny może przeprowadzić dodatkowy opis i oszacowanie wartości nieruchomości.

Oddział 4

Obwieszczenie o licytacji

Art. 110w. § 1. Zajętą nieruchomość organ egzekucyjny sprzedaje w drodze licytacji publicznej.

§ 2. Termin licytacji nie może być wyznaczony wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia doręczenia zobowiązanemu opisu i oszacowania wartości nieruchomości.

§ 3. O licytacji organ egzekucyjny zawiadamia przez publiczne obwieszczenie, w którym podaje:

- 1) termin i miejsce licytacji;
- 2) oznaczenie nieruchomości, która ma być sprzedana, ze wskazaniem miejsca jej położenia i przeznaczenia gospodarczego oraz księgi wieczystej lub zbioru dokumentów ze wskazaniem sądu, w którym są prowadzone;
- 3) oszacowaną wartość nieruchomości i cenę wywoławczą;
- 4) firmę lub imię i nazwisko zobowiązanego;
- 5) wysokość wadium, jakie licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć, z zaznaczeniem że wadium składa się w gotówce albo w postaci czeku potwierdzonego wystawionego na organ egzekucyjny;
- 6) czas, w którym w terminie 14 dni przed dniem licytacji będzie wolno oglądać nieruchomość oraz przeglądać w urzędzie skarbowym akta postępowania egzekucyjnego;
- 7) wzmiankę, że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przyznania nabywcy własności nieruchomości bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te nie wystąpiły wcześniej o wyłączenie nieruchomości lub jej przynależności spod egzekucji;
- 8) wyjaśnienie, że użytkowanie, służebności i prawa dożywotnika, jeżeli nie są ujawnione w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów i nie zostaną zgłoszone najpóźniej na 3 dni przed rozpoczęciem licytacji, nie będą uwzględnione w dalszym toku egzekucji i wygasną z chwilą, w której postanowienie o przyznaniu własności stanie się ostateczne.

§ 4. Obwieszczenie o licytacji doręcza się:

- 1) uczestnikom postępowania;
- 2) właściwej jednostce samorządu terytorialnego oraz organom ubezpieczeń społecznych z wezwaniem, aby najpóźniej w dniu licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych, należnych na dzień licytacji;
- 3) osobom mającym prawo pierwokupu nieruchomości, jeżeli prawo to zostało wpisane do księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości.

§ 5. Obwieszczenie o licytacji wywiesza się w siedzibach urzędu skarbowego oraz urzędu właściwej jednostki samorządu terytorialnego co najmniej na 30 dni przed jej terminem, a jeżeli wartość nieruchomości została oszacowana na kwotę wyższą niż 83 600 zł – także w dzienniku poczytnym w danej miejscowości.

§ 6. Na wniosek i koszt zobowiązanego lub wierzyciela organ egzekucyjny może zarządzić ogłoszenie o licytacji również w inny wskazany przez nich sposób.

§ 7. W ogłoszeniu w dzienniku podaje się oznaczenie nieruchomości, termin i miejsce licytacji, oszacowaną wartość nieruchomości i cenę wywoławczą oraz wysokość wadium, jakie licytant powinien złożyć.

§ 8. Jeżeli egzekucja dotyczy jednej lub kilku nieruchomości położonych na obszarze działania różnych organów egzekucyjnych, obwieszczenie wywiesza się ponadto w siedzibach właściwych urzędów skarbowych, a jeżeli obwieszczenie ma być także ogłoszone w prasie, ogłasza się je w dziennikach poczytnych w miejscowościach, w których te urzędy się znajdują.

Art. 110y. § 1. Z chwilą obwieszczenia o licytacji nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego współwłaścicielowi tej nieruchomości, który nie jest dłużnikiem osobistym, przysługuje prawo przejęcia nieruchomości na własność za cenę nie niższą od oszacowanej wartości nieruchomości. Wniosek o przejęcie składa się nie później niż 3 dnia poprzedzającego dzień licytacji.

§ 2. Jeżeli kilku współwłaścicieli zgłosi wniosek o przejęcie, pierwszeństwo przysługuje temu z nich, który prowadzi gospodarstwo rolne lub pracuje w nim. Jeżeli warunek ten spełnia kilku współwłaścicieli albo nie spełnia go żaden z nich, organ egzekucyjny przyznaje pierwszeństwo temu współwłaścicielowi, który daje najlepszą gwarancję należytego prowadzenia gospodarstwa rolnego.

§ 3. O pierwszeństwie przejęcia nieruchomości rozstrzyga organ egzekucyjny, wydając postanowienie o przybiciu. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

§ 4. Jeżeli nikt nie skorzysta z prawa przejęcia nieruchomości na podstawie przepisów § 1–3, albo jeżeli przedmiotem egzekucji nie jest nieruchomość wchodząca w skład gospodarstwa rolnego, organ egzekucyjny po dokonaniu obwieszczenia przedstawia akta organowi nadzoru. W przypadku spostrzeżenia niedokładności lub wadliwości postępowania organ nadzoru poleci organowi egzekucyjnemu ich usunięcie.

Art. 110z. § 1. Na czynności organu egzekucyjnego dotyczące obwieszczenia o licytacji przysługuje skarga. Skargę można wnieść w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia o licytacji.

§ 2. W sprawie skargi, o której mowa w § 1, postanowienie wydaje organ egzekucyjny.

§ 3. Na postanowienie organu egzekucyjnego oddalające skargę przysługuje zażalenie.

Oddział 5

Wadium

Art. 111. § 1. Wadium wynosi jedną dziesiątą części oszacowanej wartości nieruchomości.

§ 2. Z zastrzeżeniem § 5 i 6, wadium składa:

- 1) przystępujący do licytacji;
- 2) osoba, która składa wniosek o przejęcie nieruchomości, o którym mowa w art. 110y § 1, art. 111h § 2 i art. 111i § 3.

§ 3. Osoba, o której mowa w § 1 pkt 2, składa wadium w terminie złożenia wniosku o przejęcie nieruchomości.

§ 4. Wadium składa się w gotówce lub w postaci czeku potwierdzonego wystawionego na organ egzekucyjny.

§ 5. Nie składa wadium osoba, której przysługuje ujawnione w opisie i oszacowaniu prawo do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli jego wartość nie jest niższa od wysokości wadium i zostało ono stwierdzone w protokole opisu i oszacowania wartości nieruchomości.

§ 6. Jeżeli wartość prawa, o którym mowa w § 5, jest niższa od wysokości wadium, wysokość wadium obniża się do różnicy między pełnym wadium a wartością prawa.

Art. 111a. Wadium złożone przez licytanta, któremu udzielono przybicia, zatrzymuje się; pozostałym licytantom zwraca się je niezwłocznie.

Art. 111b. § 1. Nabywca, który nie wykonał w terminie warunków licytacyjnych co do zapłaty ceny, traci wadium.

§ 2. Od nabywcy nieskładającego wadium, który nie wykonał warunków licytacyjnych, ściąga się wadium w trybie egzekucji administracyjnej.

§ 3. Z wadium utraconego przez nabywcę lub od niego ściągniętego pokrywa się koszty egzekucji związane ze sprzedażą.

Oddział 6

Licytacja

Art. 111c. § 1. Licytacja odbywa się publicznie, w obecności i pod nadzorem kierownika komórki organizacyjnej urzędu skarbowego prowadzącej egzekucję administracyjną, zwanego dalej „komornikiem skarbowym”.

§ 2. Po wywołaniu licytacji poborca skarbowy podaje do wiadomości obecnych:

- 1) przedmiot licytacji;
- 2) cenę wywoławczą;
- 3) wysokość wadium;
- 4) termin uiszczenia ceny nabycia;
- 5) prawa obciążające nieruchomości, które będą utrzymane w mocy z zaliczeniem i bez zaliczenia na cenę nabycia;
- 6) zmiany w stanie faktycznym i prawnym nieruchomości, jeżeli zaszły po jej opisie i oszacowaniu wartości.

§ 3. Przedmiotem licytacji jest nieruchomość według stanu objętego opisem i oszacowaniem wartości z uwzględnieniem zmian, o których mowa w § 2 pkt 6.

§ 4. Jeżeli przedmiotem licytacji jest kilka nieruchomości lub kilka części jednej nieruchomości, zobowiązany ma prawo wskazać kolejność, w jakiej ma być przeprowadzona licytacja poszczególnych nieruchomości lub ich części.

Art. 111d. § 1. W licytacji nie mogą uczestniczyć:

- 1) zobowiązany;
- 2) pracownicy obsługujący organ egzekucyjny;
- 3) małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo osób, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 4) osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym;
- 5) licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji tej samej nieruchomości;
- 6) osoby, które mogą nabyć nieruchomość tylko za zezwoleniem organu administracji publicznej, a zezwolenia tego nie przedstawiły.

§ 2. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do przeprowadzenia licytacji.

§ 3. Pełnomocnictwo do udziału w licytacji stwierdzone jest dokumentem z podpisem urzędowo lub notarialnie poświadczonym. Podpisy na pełnomocnictwach udzielonych przez państwowe jednostki organizacyjne lub jednostki samorządu terytorialnego oraz na pełnomocnictwach udzielonych adwokatom, radcom prawnym lub doradcom podatkowym nie wymagają poświadczenia.

Art. 111e. Cena wywoławcza, za którą nieruchomość można nabyć w pierwszej licytacji, wynosi trzy czwarte oszacowanej wartości nieruchomości.

Art. 111f. § 1. Licytacja odbywa się ustnie.

§ 2. Postąpienie nie może wynosić mniej niż jeden procent ceny wywołania, z zaokrągleniem wzwyż do pełnych złotych.

§ 3. Zaoferowana cena przestaje wiązać, gdy inny licytant zaoferował cenę wyższą.

§ 4. Po ustaniu postąpień poborca skarbowy, uprzedzając obecnych, że po trzecim obwieszczeniu dalsze postąpienia nie będą przyjęte, obwieszcza trzykrotnie ostatnio zaoferowaną cenę, zamyka licytację i wymienia licytanta, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 5. Jeżeli należność wierzyciela wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie i kosztami egzekucyjnymi zostanie uiszczona przed zamknięciem licytacji, poborca skarbowy zamyka licytację, a organ egzekucyjny uchyla zajęcie nieruchomości.

Art. 111g. Jeżeli przedmiotem licytacji jest kilka nieruchomości lub kilka części nieruchomości, poborca skarbowy wstrzymuje licytację pozostałych nieruchomości lub ich części z chwilą, gdy osiągnięto kwotę wystarczającą na zaspokojenie dochodzonej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie i kosztami egzekucyjnymi, a organ egzekucyjny uchyla zajęcie nieruchomości.

Art. 111h. § 1. Jeżeli nikt nie przystąpił do licytacji, a przedmiotem licytacji jest nieruchomości wchodząca w skład gospodarstwa rolnego, współwłaściciel tej nieruchomości niebędący dłużnikiem osobistym, ma prawo przejęcia nieruchomości na własność za cenę nie niższą od trzech czwartych oszacowanej wartości nieruchomości. Przepis art. 110y § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Wniosek o przejęcie nieruchomości należy zgłosić w terminie 7 dni od dnia licytacji.

§ 3. Jeżeli nikt nie przystąpił do licytacji, a przedmiotem egzekucji jest własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego lub prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, wierzyciel hipoteczny, inny niż urząd skarbowy, może przejąć to prawo za cenę nie niższą od trzech czwartych oszacowanej wartości nieruchomości; wniosek o przejęcie należy zgłosić w terminie 7 dni od dnia licytacji.

Art. 111i. § 1. Jeżeli nikt nie zgłosił wniosku, o którym mowa w art. 111h, organ egzekucyjny wyznacza drugą licytację, na której cena wywoławcza wynosi 70% oszacowanej wartości nieruchomości.

§ 2. Jeżeli nikt nie przystąpił do drugiej licytacji, przejęcie nieruchomości na własność może nastąpić za cenę nie niższą od 70% wartości nieruchomości, przy czym prawo przejęcia przysługuje wierzycielowi egzekwującemu lub hipotecznemu, z wyjątkiem urzędu skarbowego, oraz współwłaścicielowi.

§ 3. Wniosek o przejęcie nieruchomości wierzyciel lub współwłaściciel składa do organu egzekucyjnego w terminie 7 dni od dnia licytacji.

§ 4. Jeżeli kilku wierzycieli składa wniosek o przejęcie, pierwszeństwo przysługuje temu, kto zaoferował cenę wyższą, a przy równych cenach – temu, czyja należność jest większa.

Art. 111j. § 1. Jeżeli po drugiej licytacji żaden z wierzycieli lub współwłaścicieli nie przejął nieruchomości na własność, organ egzekucyjny wyznacza trzecią licytację, na której cena wywoławcza wynosi 65% oszacowanej wartości nieruchomości.

§ 2. Jeżeli nikt nie przystąpił do trzeciej licytacji, przejęcie nieruchomości na własność może nastąpić przez osoby, o których mowa w art. 111i § 2, za cenę nie niższą od 65% wartości nieruchomości. Do przejęcia nieruchomości na własność stosuje się odpowiednio przepisy art. 111i § 3 i 4.

Art. 111k. § 1. Jeżeli po trzeciej licytacji żaden z wierzycieli nie przejął nieruchomości na własność, uchyla się zajęcie nieruchomości. Nowa egzekucja z tej samej nieruchomości może być wszczęta nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia uchylenia zajęcia nieruchomości.

§ 2. Jeżeli wniosek o wszczęcie nowej egzekucji złożono przed upływem 3 lat od trzeciej licytacji, organ egzekucyjny dokonuje nowego opisu i oszacowania wartości nieruchomości tylko na wniosek zobowiązanego. Zobowiązany może złożyć taki wniosek przed upływem 14 dni od dnia ponownego doręczenia mu wezwania do zapłaty, o czym należy go uprzedzić przy doręczeniu wezwania.

Art. 111l. Skargę na czynności poborcy skarbowego w toku licytacji aż do jej zamknięcia zgłasza się ustnie komornikowi skarbowemu, który przyjmuje skargę do protokołu i natychmiast ją rozstrzyga, chyba że nie jest to możliwe. Rozstrzygnięcie komornika skarbowego ma moc postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Oddział 7

Przybicie

Art. 111m. § 1. Po zamknięciu licytacji organ egzekucyjny wydaje postanowienie o przybiciu na rzecz licytanta, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 2. Postanowienie o przybiciu ogłasza się niezwłocznie po zamknięciu licytacji, z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Jeżeli skargi lub zażalenia wniesione w toku postępowania egzekucyjnego nie są jeszcze ostatecznie rozstrzygnięte, organ egzekucyjny wstrzymuje wydanie postanowienia o przybiciu do czasu ich rozstrzygnięcia.

§ 4. Gdy przejęcie nieruchomości na własność ma nastąpić po niedojściu do skutku licytacji, organ egzekucyjny udziela przybicia na rzecz przejmującego po wysłuchaniu wnioskodawcy.

§ 5. Postanowienie o przybiciu zawiera firmę lub imię i nazwisko nabywcy, oznaczenie nieruchomości, datę licytacji i cenę nabycia.

Art. 111n. § 1. Organ egzekucyjny odmawia przybicia, jeżeli ostateczne rozstrzygnięcia skarg lub zażaleń wniesionych w toku postępowania egzekucyjnego potwierdzą naruszenie przepisów postępowania w toku licytacji i jeżeli uchybienia te mogły mieć istotny wpływ na wynik licytacji albo, jeżeli uczestnik nie otrzymał zawiadomienia o licytacji, chyba że będąc na licytacji nie wystąpił ze skargą na to uchybienie.

§ 2. Organ egzekucyjny odmawia przybicia również wtedy, gdy postępowanie egzekucyjne podlegało umorzeniu lub zawieszeniu.

§ 3. Organ egzekucyjny wyznacza ponowną licytację:

- 1) jeżeli odmówi przybicia z przyczyn, o których mowa w § 1;
- 2) po ustaniu przyczyny zawieszenia.

Art. 111o. § 1. Jeżeli przybicie nie następuje niezwłocznie po zamknięciu licytacji, organ egzekucyjny na wniosek licytanta, który zaoferował najwyższą cenę, może, w przypadku gdy zarządcą jest zobowiązany, odebrać mu zarząd i ustanowić innego zarządcę.

§ 2. W sprawie odebrania zarządu organ egzekucyjny wydaje postanowienie na wniosek nabywcy. Nabywca może być na własne żądanie ustanowiony zarządcą, jeżeli oprócz wadium złożył w gotówce nie mniej niż piątą część ceny nabycia albo jeżeli do tej wysokości przysługuje mu prawo zaliczenia swej wierzytelności na poczet ceny nabycia.

§ 3. W przypadku wygaśnięcia skutków przybicia bez równoczesnego umorzenia egzekucji, organ egzekucyjny wydaje postanowienie co do osoby zarządcy, jeżeli dotychczasowym zarządcą był nabywca.

Art. 111p. Jeżeli nabywca nie uzyska przyznania własności, należność przypadająca jemu z tytułu zarządu pokrywa się z kwot pieniężnych złożonych na poczet ceny poza wadium.

Art. 111r. § 1. Postanowienie o przybiciu doręcza się wierzycielowi, dłużnikowi, nabywcy i osobom, które w toku licytacji zaskarżyły czynności związane z udzieleniem przybicia, jak też zarządcy, który nie jest dłużnikiem, a postanowienie o odmowie przybicia – wierzycielowi, dłużnikowi i licytantowi, który zaoferował najwyższą cenę.

§ 2. Na postanowienie organu egzekucyjnego co do przybicia przysługuje zażalenie.

Art. 111s. Jeżeli nabywca nie wykonał w terminie warunków licyacyjnych co do zapłaty ceny, wygasają skutki przybicia. Uiszczoną część ceny zwraca się. Następstwa te organ egzekucyjny stwierdza postanowieniem, na które przysługuje zażalenie.

Art. 111t. Wyznaczenie ponownej licytacji może nastąpić, gdy postanowienie stwierdzające wygaśnięcie przybicia stanie się ostateczne.

Oddział 8

Przyznanie własności

Art. 112. § 1. Z chwilą gdy postanowienie o przybiciu stało się ostateczne, organ egzekucyjny wzywa licytanta, który uzyskał przybicie, aby w terminie 14 dni od otrzymania wezwania złożył do depozytu organu egzekucyjnego cenę nabycia z potrąceniem wadium złożonego w gotówce. Na wniosek nabywcy organ egzekucyjny może wyznaczyć dłuższy termin uiszczenia ceny nabycia, nieprzekraczający jednak 3 miesięcy.

§ 2. Nabywca może zaliczyć na poczet ceny własną wierzytelność lub jej część, jeżeli znajduje ona pokrycie w cenie nabycia.

§ 3. Za zgodą wierzyciela, którego wierzytelność znajduje pokrycie w cenie nabycia, nabywca może tę wierzytelność zaliczyć na poczet ceny. Zgoda wierzyciela stwierdzona jest dokumentem z podpisem urzędowo lub notarialnie poświadczonym albo wyrażona do protokołu nie później niż w terminie, w którym nabywca ma obowiązek uiszczyć cenę nabycia.

Art. 112a. Kwota przypadająca zobowiązanemu w chwili zajęcia na podstawie umowy ubezpieczenia przechodzi na nabywcę w całości. O kwotę tę podwyższa się cenę nabycia.

Art. 112b. § 1. Jeżeli postanowienie o przybiciu stało się ostateczne i nabywca uiszczył cenę nabycia albo postanowienie o ustaleniu ceny nabycia stało się ostateczne i jednostka lub osoba, o których mowa w art. 110n, uregulowała całą cenę nabycia, organ egzekucyjny wydaje postanowienie o przyznaniu własności.

§ 2. Na postanowienie o przyznaniu własności przysługuje zażalenie.

§ 3. Postanowienie o przyznaniu własności, które stało się ostateczne, przenosi własność na nabywcę i jest tytułem do ujawnienia na rzecz nabywcy prawa własności w katastrze nieruchomości oraz przez wpis w księdze wieczystej lub podlega złożeniu do zbioru dokumentów. Postanowienie o przyznaniu własności jest także tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości.

§ 4. Z chwilą kiedy postanowienie o przyznaniu własności stało się ostateczne, do nabywcy należą pożytki z nieruchomości. Od tej chwili nabywca ponosi również daniny publiczne przypadające z nieruchomości, których płatność przypada w dniu, w którym postanowienie o przyznaniu własności stało się ostateczne, lub po tym dniu.

§ 5. (uchylony)

Art. 112c. § 1. Z chwilą gdy postanowienie o przyznaniu własności staje się ostateczne, wygasają wszelkie prawa i skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych, ciężące na nieruchomości. W miejsce tych praw powstaje prawo do zaspokojenia z ceny nabycia w kolejności przewidzianej w przepisach o podziale kwoty uzyskanej z egzekucji.

§ 2. Pozostają w mocy bez potrącenia ich wartości z ceny nabycia:

- 1) prawa ciężące na nieruchomości z mocy ustawy;
- 2) służebności, o których mowa w art. 1000 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 3. Pozostają również w mocy ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru albo nieujawnione w ten sposób, lecz zgłoszone najpóźniej na 3 dni przed terminem licytacji użytkowanie, służebności i prawa dożywotnika, jeżeli przysługuje im pierwszeństwo przed wszystkimi hipotekami lub jeżeli nieruchomość nie jest obciążona hipotekami albo jeżeli wartość użytkowania, służebności lub praw dożywotnika znajduje pełne pokrycie w cenie nabycia. Jednakże w ostatnim przypadku wartość tych praw będzie zaliczona na cenę nabycia.

Art. 112d. Na wniosek właściciela nieruchomości władnącej, zgłoszony najpóźniej na 3 dni przed terminem licytacji, organ egzekucyjny może postanowić, że służebność gruntowa, która nie znajduje pełnego pokrycia w cenie nabycia, będzie utrzymana w mocy, jeżeli jest dla nieruchomości władnącej konieczna, a nie obciąża w sposób istotny wartości nieruchomości obciążonej.

Art. 112e. Z chwilą gdy postanowienie o przyznaniu własności stało się ostateczne, nabywca wstępuje w prawa i obowiązki zobowiązanego wynikające z umów dotyczących nieruchomości stosownie do przepisów prawa normujących te umowy.

Art. 112f. § 1. Postanowienie o przyznaniu własności, które stało się ostateczne, wraz z planem podziału kwoty uzyskanej z egzekucji jest tytułem do wykreślenia w księdze wieczystej lub w zbiorze dokumentów wszelkich praw, które według planu podziału wygasły.

§ 2. Na podstawie postanowienia o przyznaniu własności wykreśla się wszystkie hipoteki obejmujące nieruchomość, jeżeli w postanowieniu stwierdzono zapłacenie przez nabywcę całej ceny nabycia gotówką lub czekiem potwierdzonym.

Art. 112g. Nabywca nie może żądać unieważnienia nabycia ani zmniejszenia ceny z powodu wad nieruchomości lub przedmiotów razem z nią nabytych.

Art. 113. (uchylony)

Rozdział 8

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego

Art. 114. Do egzekucji z ułamkowej części nieruchomości i do egzekucji z użytkowania wieczystego stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 114a. O zajęciu ułamkowej części nieruchomości organ egzekucyjny zawiadamia także pozostałych współwłaścicieli, a o zajęciu użytkowania wieczystego – także właściciela nieruchomości oraz właściwy organ administracji publicznej.

Art. 114b. § 1. Jeżeli przedmiotem egzekucji jest użytkowanie wieczyste, zajęcie obejmuje użytkowanie wieczyste gruntu wraz z jego pożytkami oraz znajdujące się na gruncie obiekty budowlane stanowiące własność użytkownika wieczystego wraz z:

- 1) ruchomościami, będącymi własnością użytkownika wieczystego, a niezbędnymi do korzystania z przedmiotu użytkowania wieczystego zgodnie z jego przeznaczeniem, jeżeli pozostają z tym przedmiotem w faktycznym związku, odpowiadającym temu celowi;
- 2) wyposażeniem obiektów budowlanych stanowiących własność użytkownika wieczystego;
- 3) prawami wynikającymi z umów ubezpieczenia przedmiotów zajęcia, a także należnościami z tych umów już przypadającymi.

§ 2. Zajęcie obejmuje także przedmioty, o których mowa w § 1 pkt 1 i 2, wprowadzone później oraz później wzniesione obiekty budowlane i posadzone rośliny, jak również prawa z umów ubezpieczenia później zawartych.

Art. 114c. Gdy przedmiotem zarządu jest ułamkowa część nieruchomości, zarządca działa tylko w granicach uprawnień zobowiązanego jako współwłaściciela.

Art. 114d. W przypadku prowadzenia egzekucji z użytkowania wieczystego, jeżeli właściwy organ wystąpił z żądaniem rozwiązania umowy użytkowania wieczystego, wstrzymuje się czynności egzekucyjne w egzekucji z nieruchomości. Organ egzekucyjny podejmuje egzekucję z nieruchomości, jeżeli sąd orzeknie, że brak jest podstaw do rozwiązania umowy użytkowania wieczystego. W przypadku rozwiązania umowy użytkowania wieczystego organ egzekucyjny uchyla zajęcie nieruchomości.

Art. 114e. W przypadku prowadzenia egzekucji z ułamkowej części nieruchomości, opisowi i oszacowaniu wartości podlega cała nieruchomość. Wartością takiej części nieruchomości jest odpowiednia część oszacowanej wartości całej nieruchomości.

Art. 114f. Jeżeli egzekucja jest prowadzona z użytkowania wieczystego, w protokole opisu i oszacowania wartości nieruchomości podaje się końcową datę użytkowania wieczystego oraz ujawniony w księdze wieczystej sposób korzystania z gruntu przez użytkownika wieczystego.

Art. 114g. Jeżeli przedmiotem egzekucji jest użytkowanie wieczyste, postanowienie o przyznaniu tego prawa nie narusza ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomości powstałych przed jej oddaniem w użytkowanie wieczyste.

Art. 114h. § 1. Jeżeli przedmiotem licytacji jest ułamkowa część nieruchomości, pozostają w mocy, bez potrącenia ich wartości z ceny nabycia, obciążenia tej części ułamkowej nieruchomości ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów.

§ 2. Pozostają w mocy również obciążenia części ułamkowej nieruchomości nieujawnione w sposób, o którym mowa w § 1, lecz zgłoszone najpóźniej na 3 dni przed terminem licytacji, jeżeli zostały ustanowione przed dniem powstania współwłasności.

Art. 114i. Postanowienie o przyznaniu własności ułamkowej części nieruchomości nie narusza obciążających ją hipotek wpisanych przed powstaniem współwłasności.

Rozdział 9

Podział kwoty uzyskanej z egzekucji

Oddział 1

Zasady ogólne

Art. 115. § 1. Z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokajają się w następującej kolejności:

- 1) koszty egzekucyjne i koszty upomnienia;
- 2) należności zabezpieczone hipoteką morską lub przywilejem na statku morskim;
- 3) należności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystające z ustawowego pierwszeństwa oraz prawa, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu;
- 4) należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej, oraz należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, o ile nie zostały zaspokojone w trzeciej kolejności;
- 5) (uchylony)
- 6) inne należności i odsetki, z zastrzeżeniem § 2a i 3.

§ 2. Przy podziale kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości lub egzekucji przejętej po wystąpieniu zbiegu egzekucji administracyjnej z sądową, po kosztach egzekucyjnych i kosztach upomnienia zaspokajają się należności alimentacyjne, a następnie należności za pracę za okres 3 miesięcy, do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach, oraz renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i koszty zwykłego pogrzebu zobowiązanego, a po należnościach zabezpieczonych hipoteką morską, przywilejem na statku morskim, hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystających z ustawowego pierwszeństwa oraz prawach, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu – należności za pracę niezaspokojone w kolejności wcześniejszej.

§ 2a. Wraz z należnościami wymienionymi w § 1 pkt 2 i 3 są zaspokajane roszczenia o świadczenia uboczne objęte zabezpieczeniem na mocy odrębnych przepisów.

§ 3. Odsetki za zwłokę od należności pieniężnych, do których mają zastosowanie przepisy działu III ustawy – Ordynacja podatkowa, zaspokaja się w kolejności określonej dla tych należności.

§ 4. Jeżeli przedmiotem egzekucji jest własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego lub prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, wierzytelność spółdzielni mieszkaniowej z tytułu niewniesionego wkładu budowlanego związana z tym prawem zaspokaja się przed należnością zabezpieczoną hipotecznie na tym prawie.

§ 5. Należności wymienione w § 1 pkt 2 i 3 zaspokaja się do wysokości kwoty uzyskanej ze sprzedaży rzeczy albo z realizacji prawa zbywalnego obciążonego. Jeżeli uzyskana kwota nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zabezpieczonych należności, należności te zaspokaja się w kolejności odpowiadającej przysługującemu im pierwszeństwu, a jeżeli mają równe pierwszeństwo albo nie stosuje się do nich zasady pierwszeństwa – proporcjonalnie w stosunku, w jakim pozostają do siebie.

§ 5a. Jeżeli z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokojeniu podlegają zarówno wierzytelności zabezpieczone hipoteką, jak i prawa lub roszczenia ciężące na nieruchomości, o pierwszeństwie między hipoteką a tymi prawami lub roszczeniami rozstrzyga chwila, od której liczy się skutki wpisu hipoteki, prawa lub roszczenia do księgi wieczystej.

§ 5b. Roszczenia nabywcy wynikające z odstąpienia od umowy deweloperskiej, o której mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1468 oraz z 2018 r. poz. 2244), lub z przekształcenia roszczenia z umowy deweloperskiej w toku postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego, podlegają zaspokojeniu z kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, na której prowadzone jest przedsięwzięcie deweloperskie, na takich samych zasadach, jak roszczenie z umowy deweloperskiej, z pierwszeństwem wynikającym z ujawnienia w księdze wieczystej przysługującego nabywcy roszczenia z umowy deweloperskiej także w przypadku, gdy wpis o ujawnieniu tego roszczenia został wykreślony.

§ 6. Jeżeli kwota przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kolejności zaspokaja się dopiero po pełnym zaspokojeniu należności wcześniejszej kolejności, a gdy kwota nie wystarcza na pokrycie w całości wszystkich należności tej samej kolejności, należności te zaspokaja się proporcjonalnie do wysokości każdej z nich.

Art. 115a. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje podziału kwoty uzyskanej ze sprzedaży rzeczy albo wykonania prawa majątkowego, do których wystąpił zbieg egzekucji.

§ 2. Jeżeli kwoty uzyskane ze sprzedaży rzeczy albo wykonania prawa majątkowego wystarczają na zaspokojenie wierzycieli, organ egzekucyjny bezzwłocznie przekazuje wierzycielom przypadające im kwoty.

§ 3. W przypadku gdy kwoty uzyskane ze sprzedaży rzeczy albo wykonania prawa majątkowego nie wystarczają na zaspokojenie wierzycieli, organ egzekucyjny informuje wierzycieli o sposobie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji.

§ 4. Wierzyciel może złożyć wniosek o wydanie postanowienia w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji. Wniosek składa się do organu egzekucyjnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji, o której mowa w § 3. We wniosku wskazuje się przyczyny, z powodu których wierzyciel nie zgadza się z podziałem.

§ 5. Wniosek o wydanie postanowienia w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji rozpatruje organ egzekucyjny po uprzednim zawiadomieniu wierzycieli uczestniczących w podziale o złożonym wniosku i o możliwości wzięcia czynnego udziału w tym postępowaniu. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji przysługuje wierzycielom i zobowiązanemu zażalenie.

§ 6. W przypadku złożenia wniosku o wydanie postanowienia w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji, kwoty uzyskane z egzekucji wpłaca się na wydzielony rachunek bankowy organu egzekucyjnego z oprocentowaniem udzielanym przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie.

§ 7. Jeżeli nie złożono wniosku o wydanie postanowienia w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji w terminie określonym w § 4 lub postanowienie w sprawie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji stało się ostateczne, organ egzekucyjny przekazuje wierzycielom przypadające im kwoty.

§ 8. Jeżeli egzekucja jest prowadzona z prawa majątkowego wykonywanego okresowo, organ egzekucyjny informuje też, w jakim procencie przypada na każdego wierzyciela udział w kwotach uzyskanych z egzekucji. Jeżeli nastąpiła zmiana podstaw podziału, organ egzekucyjny informuje wierzycieli o nowym podziale udziałów wierzycieli w kwotach uzyskanych z egzekucji. Przepisy § 4–7 stosuje się odpowiednio. Organ egzekucyjny przekazuje wierzycielowi przypadające mu należności pieniężne, jeżeli wynoszą one więcej niż 20 zł, chyba że dochodzone należności pieniężne nie przekraczają tej kwoty.

Oddział 2

Zasady szczególne dotyczące podziału kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości

Art. 115b. Organ egzekucyjny sporządza plan podziału kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości niezwłocznie, gdy postanowienie o przyznaniu własności nieruchomości staje się ostateczne.

Art. 115c. § 1. W podziale kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości oprócz wierzycieli egzekwujących uczestniczą:

- 1) wierzyciele składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty i wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, jeżeli zgłosili się najpóźniej w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przyznaniu własności nieruchomości;
- 2) osoby, które przed zajęciem nieruchomości nabyły do niej prawa stwierdzone w protokole opisu i oszacowania wartości nieruchomości lub prawa których zostały zgłoszone i udowodnione najpóźniej w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przyznaniu własności;
- 3) pracownicy co do stwierdzonych dokumentem należności za pracę, jeżeli zgłosili swe roszczenia przed sporządzeniem planu podziału.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Jeżeli wierzytelność hipoteczna nie jest stwierdzona tytułem wykonawczym, należność przypadającą wierzycielowi hipotecznemu pozostawia się w depozycie organu egzekucyjnego.

Art. 115d. § 1. Jeżeli przy sporządzaniu planu podziału okaże się, że nabywca, uiszczając cenę, potrącił wierzytelność, która się w niej nie mieści, organ egzekucyjny postanowieniem zobowiązuje nabywcę do uzupełnienia ceny w terminie 7 dni. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

§ 2. W planie podziału organ egzekucyjny wymienia osoby, dla których jest przeznaczona kwota przypadająca od nabywcy. W tej części plan podziału stanowi dla nich tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy.

§ 3. Wierzyciel, któremu przysługuje roszczenie przeciwko nabywcy, nabywa z mocy prawa hipotekę na sprzedanej nieruchomości. Ujawnienie hipoteki w księdze wieczystej lub w zbiorze dokumentów następuje na wniosek wierzyciela.

Art. 115e. § 1. Jeżeli hipoteka nie jest wyczerpana i może jeszcze służyć zabezpieczeniu wierzyciela, reszta kwoty pozostaje w depozycie organu egzekucyjnego aż do ustania stosunku prawnego uzasadniającego korzystanie z hipoteki.

§ 2. W przypadku hipoteki zabezpieczającej wiele wierzytelności, gdy łączna kwota wierzytelności przewyższa sumę wymienioną we wpisie hipoteki, a wierzyciel nie wskazał do dnia, w którym postanowienie o przyznaniu własności stało się ostateczne, które z wierzytelności i w jakiej wysokości mają zostać zaspokojone, zaspokajają się wszystkie wierzytelności proporcjonalnie do ich wysokości.

Art. 115f. Jeżeli wierzytelność jest zabezpieczona na kilku nieruchomościach łącznie, wierzyciel powinien przed uprawomocnieniem się postanowienia o przyznaniu własności złożyć oświadczenie, czy i w jakiej wysokości żąda zaspokojenia z każdej ze sprzedanych nieruchomości. Jeżeli w powyższym terminie tego nie uczyni, a podzielona ma być suma uzyskana tylko z jednej nieruchomości, jego wierzytelność przyjmuje się do rozrachunku w całości; jeżeli natomiast podziałowi podlegają kwoty uzyskane ze sprzedaży kilku łącznie obciążonych nieruchomości, na wierzytelność łącznie zabezpieczoną przypada z każdej z kwot podlegających podziałowi taka część, jaka odpowiada stosunkowi kwoty pozostającej po zaspokojeniu należności z wcześniejszą kolejnością do sumy tych kwot.

Art. 115g. § 1. Kwotę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie jest zależne od warunku zawieszającego albo od wyniku sporu, w którym wierzyciel uzyskał zabezpieczenie powództwa, pozostawia się w depozycie organu egzekucyjnego.

§ 2. Kwotę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie jest zależne od warunku rozwiązującego, wydaje się wierzycielowi bez zabezpieczenia. Jeżeli jednak obowiązek zabezpieczenia zwrotu ciężu na wierzycielu z mocy istniejącego między nim a zobowiązanym stosunku prawnego, organ egzekucyjny pozostawia wydzieloną kwotę w depozycie organu egzekucyjnego.

DZIAŁ III

Egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym

Rozdział 1

Przepisy wspólne

Art. 116. (uchylony)

Art. 117. Organy określone w art. 20 § 2, w granicach swojej właściwości do nakładania obowiązków o charakterze niepieniężnym, mogą stosować środki egzekucyjne wskazane w art. 1a pkt 12 lit. b tiret drugie, trzecie i piąte również w celu wyegzekwowania wydanych bezpośrednio ustnych poleceń, bez potrzeby wystawienia tytułu wykonawczego i doręczenia zobowiązanemu postanowienia o zastosowaniu środka egzekucyjnego, jeżeli zwłoka w wykonaniu obowiązku groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ciężkimi szkodami dla gospodarstwa narodowego lub jeżeli wymaga tego szczególnie interes społeczny.

Art. 118. Zobowiązany do wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym może być wezwany do wyjawienia, gdzie znajduje się przedmiot, którego egzekucja dotyczy. Przepisy art. 71 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Grzywna w celu przymuszenia

Art. 119. § 1. Grzywnę w celu przymuszenia nakłada się, gdy egzekucja dotyczy spełnienia przez zobowiązanego obowiązku znoszenia lub zaniechania albo obowiązku wykonania czynności, a w szczególności czynności, której z powodu jej charakteru nie może spełnić inna osoba za zobowiązanego.

§ 2. Grzywnę nakłada się również, jeżeli nie jest celowe zastosowanie innego środka egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym.

Art. 120. § 1. Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana zarówno na osoby fizyczne, jak i osoby prawne, a także na jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

§ 2. Gdy zobowiązanym jest osoba fizyczna działająca przez ustawowego przedstawiciela, przedsiębiorstwo państwowe lub inna państwowa jednostka organizacyjna, organizacja spółdzielcza, samorządowa, zawodowa lub inna społeczna osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, grzywnę nakłada się na ustawowego przedstawiciela zobowiązanego lub na osobę, do której należy bezpośrednio czuwanie nad wykonywaniem przez zobowiązanego obowiązków tego rodzaju, jakim jest egzekwowany obowiązek. Jednocześnie może być nałożona grzywna na zobowiązaną osobę prawną lub jednostkę organizacyjną, jeżeli jest to niezbędne dla przymuszenia wykonania obowiązku.

Art. 121. § 1. Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana kilkakrotnie w tej samej lub wyższej kwocie, z zastrzeżeniem § 4.

§ 2. Z zastrzeżeniem § 5 każdorazowo nałożona grzywna nie może przekraczać kwoty 10 000 zł, a w stosunku do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej kwoty 50 000 zł.

§ 3. Grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć kwoty 50 000 zł, a w stosunku do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej kwoty 200 000 zł.

§ 4. Jeżeli egzekucja dotyczy spełnienia przez zobowiązanego obowiązku wynikającego z przepisów prawa budowlanego, grzywna w celu przymuszenia jest jednorazowa, chyba że dotyczy obowiązku utrzymania obiektu budowlanego w stanie nieoszczędzającym otoczenia.

§ 5. Wysokość grzywny, o której mowa w § 4, stanowi, w przypadku obowiązku przymusowej rozbiórki budynku lub jego części, iloczyn powierzchni zabudowy budynku lub jego części, objętego nakazem przymusowej rozbiórki, i 1/5 ceny 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, ogłoszonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów do obliczania premii gwarancyjnej dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych.

Art. 122. § 1. Grzywnę w celu przymuszenia nakłada organ egzekucyjny, który doręcza zobowiązanemu:

- 1) odpis tytułu wykonawczego zgodnie z art. 32;
- 2) postanowienie o nałożeniu grzywny.

§ 2. Postanowienie o nałożeniu grzywny powinno zawierać:

- 1) wezwanie do uiszczenia nałożonej grzywny w oznaczonym terminie z pouczeniem, że w przypadku nieuiszczenia grzywny w terminie zostanie ona ściągnięta w trybie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych;
- 2) wezwanie do wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym w terminie wskazanym w postanowieniu, z zagrożeniem, że w razie niewykonania obowiązku w terminie będą nakładane dalsze grzywny w tej samej lub wyższej kwocie, a w przypadku obowiązku wynikającego z przepisów prawa budowlanego lub z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy będzie orzeczone wykonanie zastępcze.

§ 3. Zobowiązanemu służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 33 i 34) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o nałożeniu grzywny.

Art. 123. Przepisy art. 122 z zastrzeżeniem art. 121 § 4 stosuje się również w przypadkach nakładania dalszych grzywien w celu przymuszenia, gdy zobowiązany mimo wezwania nie wykonał obowiązku określonego w tytule wykonawczym.

Art. 124. § 1. Nałożone grzywny w celu przymuszenia, nieuiszczone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie egzekucji należności pieniężnych, określonym w niniejszej ustawie.

§ 2. Obowiązek uiszczenia nałożonych grzywien nie przechodzi na spadkobierców lub prawonabywców zobowiązanego.

Art. 125. § 1. W razie wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym, nałożone, a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywny w celu przymuszenia podlegają umorzeniu.

§ 2. Postanowienie w sprawie umorzenia grzywny wydaje organ egzekucyjny na wniosek zobowiązanego. Na postanowienie o odmowie umorzenia grzywny służy zażalenie.

Art. 126. Na wniosek zobowiązanego, który wykonał obowiązek, grzywny uiszczone lub ściągnięte w celu przymuszenia mogą być w uzasadnionych przypadkach zwrócone w wysokości 75% lub w całości. Państwowe organy egzekucyjne mogą zwrócić grzywnę po uzyskaniu zgody organu wyższego stopnia.

Rozdział 3

Wykonanie zastępcze

Art. 127. Wykonanie zastępcze stosuje się, gdy egzekucja dotyczy obowiązku wykonania czynności, którą można zlecić innej osobie do wykonania za zobowiązanego i na jego koszt.

Art. 128. § 1. W celu zastosowania środka egzekucyjnego określonego w art. 127 organ egzekucyjny doręcza zobowiązanemu:

- 1) odpis tytułu wykonawczego zgodnie z art. 32;
- 2) postanowienie, że obowiązek objęty tytułem wykonawczym zostanie w trybie postępowania egzekucyjnego wykonany zastępczo przez inną osobę za zobowiązanego, na jego koszt i niebezpieczeństwo.

§ 1a. Postanowienie, o którym mowa w § 1 pkt 2, zawiera również wskazanie przybliżonej kwoty kosztów wykonania zastępczego.

§ 2. W postanowieniu o zastosowaniu wykonania zastępczego organ egzekucyjny może wezwać zobowiązanego do wpłacenia w oznaczonym terminie określonej kwoty tytułem zaliczki na koszty wykonania zastępczego, z pouczeniem, że w przypadku niewpłacenia kwoty w tym terminie zostanie ona ściągnięta w trybie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych.

§ 3. W postanowieniu o zastosowaniu wykonania zastępczego organ egzekucyjny może również nakazać zobowiązanemu dostarczenie posiadanej dokumentacji, a także posiadanych materiałów i środków przewozowych, niezbędnych do zastępczego wykonania egzekwowanej czynności, z zagrożeniem zastosowania odpowiednich środków egzekucyjnych w razie uchylenia się zobowiązanego od dostarczenia tych dokumentów, materiałów i środków przewozowych.

§ 4. Zobowiązanemu służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 33 i 34) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o zastosowaniu wykonania zastępczego.

Art. 129. Organ egzekucyjny może wydawać postanowienia w sprawie wezwania zobowiązanego do wpłacenia zaliczek na koszty wykonania zastępczego oraz w sprawie dostarczenia dokumentacji, materiałów i środków przewozowych także w toku zastępczego wykonania egzekwowanego obowiązku. Do tych postanowień stosuje się przepisy art. 128.

Art. 130. Jeżeli w postanowieniu w sprawie wykonania zastępczego nie wskazano osoby, której zostało zlecone zastępcze wykonanie egzekwowanego obowiązku, organ egzekucyjny zleci wykonanie egzekwowanych czynności określonej przez siebie osobie w terminie nie dłuższym niż miesiąc i zawiadomi o tym zobowiązanego.

Art. 131. Wykonawca odpowiada wobec zobowiązanego za rzetelne wykonanie robót, celowe zużycie materiałów dostarczonych przez zobowiązanego oraz prawidłowe korzystanie z jego środków przewozowych. Zobowiązany może dochodzić swoich roszczeń bezpośrednio od wykonawcy.

Art. 132. § 1. Zobowiązany ma prawo wglądu w czynności wykonawcy oraz zgłaszania do organu egzekucyjnego wniosków co do sposobu wykonywania tych czynności.

§ 2. Zobowiązany może w toku czynności egzekucyjnych zgłosić do organu egzekucyjnego wnioski o zaniechanie dalszego stosowania wykonania zastępczego, jeżeli wykonawca na to się godzi, a zobowiązany złożył oświadczenie, że egzekwowany obowiązek wykona w terminie przez organ egzekucyjny wskazanym. Organ egzekucyjny uwzględni wniosek, jeżeli uzna to oświadczenie za niebudzące wątpliwości. Organ egzekucyjny może uzależnić wyrażenie zgody na wniosek zobowiązanego od złożenia przez niego zabezpieczenia wykonania egzekwowanego obowiązku w formie, jaką uzna za wskazaną.

§ 3. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie wniosku o zaniechanie dalszego stosowania wykonania zastępczego służy zobowiązanemu zażalenie.

Art. 133. § 1. O zakończeniu czynności egzekucyjnych w drodze wykonania zastępczego i o wykonaniu egzekwowanego obowiązku organ egzekucyjny zawiadamia zobowiązanego. Równocześnie doręcza mu wykaz kosztów wykonania zastępczego, z wezwaniem do uiszczenia na pokrycie tych kosztów odpowiedniej kwoty w oznaczonym terminie, z uprzedzeniem, że w razie nieuiszczenia tej kwoty w terminie, zostanie ona ściągnięta w trybie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych.

§ 2. Jeżeli koszty wykonania zastępczego są wysokie albo gdy wykonanie zastępcze trwa dłuższy okres, organ egzekucyjny może przed zakończeniem egzekucji doręczać zobowiązanemu wykazy poczynionych już kosztów z wezwaniem do ich pokrycia w oznaczonym terminie. Przepisy § 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 134. Jeżeli zobowiązany nie wpłacił w oznaczonym terminie określonej w postanowieniu o zastosowaniu wykonania zastępczego kwoty tytułem zaliczki na koszty wykonania zastępczego (art. 128 § 2) lub kwoty na pokrycie kosztów wykonania zastępczego wskazanej w wykazach doręczonych zobowiązanemu w myśl art. 133, organ egzekucyjny wszczynając egzekucję tych należności stosownie do przepisów o egzekucji administracyjnej należności pieniężnych.

Art. 135. W sprawach kosztów wykonania zastępczego, nieuregulowanych w art. 127–134, stosuje się przepisy art. 64c–65.

Rozdział 4

Odebranie rzeczy ruchomej

Art. 136. § 1. Jeżeli zobowiązany uchyla się od obowiązku wydania oznaczonej rzeczy ruchomej, rzecz ta może być mu przez organ egzekucyjny odebrana w celu wydania jej wierzycielowi. Dotyczy to również obowiązku wydania rzeczy na określony okres czasu.

§ 2. Odrębne przepisy określają przypadki, w których środek egzekucyjny przewidziany w § 1 może być zastosowany przy egzekucji obowiązku wydania rzeczy ruchomej oznaczonej tylko co do rodzaju lub gatunku.

§ 3. Środek egzekucyjny określony w § 1 stosuje się również, gdy egzekwowany jest obowiązek zniszczenia rzeczy ruchomej, nakazany ze względów sanitarnych lub innych względów społecznych, a także gdy egzekwowany obowiązek polega na ujawnieniu posiadania oznaczonej rzeczy ruchomej.

Art. 137. § 1. Organ egzekucyjny stosuje środek egzekucyjny określony w art. 136 również, gdy podlegająca odebraniu rzecz ruchoma znajduje się we władaniu innej osoby, jeżeli rzecz ta nie została wyłączona spod egzekucji (art. 38).

§ 2. Gdy egzekwowany jest obowiązek zniszczenia rzeczy ruchomej, nakazany ze względów sanitarnych lub innych społecznych, rzecz ta podlega odebraniu w trybie określonym w art. 136 również, gdy własność rzeczy przeszła z zobowiązanego na inną osobę.

Art. 138. Odebrania rzeczy dokonuje egzekutor wyznaczony przez organ egzekucyjny (art. 31).

Art. 139. § 1. Egzekutor, przystępując do czynności egzekucyjnych, doręcza zobowiązanemu:

- 1) odpis tytułu wykonawczego zgodnie z art. 32;
- 2) postanowienie organu egzekucyjnego o wezwaniu zobowiązanego do wydania rzeczy określonej w tytule wykonawczym, z zagrożeniem, że w razie niewykonania obowiązku zostanie zastosowany środek egzekucyjny w celu odebrania tej rzeczy.

§ 2. Zobowiązanemu służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 33 i 34) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o zastosowaniu środka egzekucyjnego odebrania rzeczy.

Art. 140. Odebraną rzecz wydaje się wierzycielowi lub osobie przez niego do odbioru rzeczy upoważnionej, a gdy nie jest to możliwe, odebraną rzecz oddaje się na skład na koszt i niebezpieczeństwo wierzyciela.

Rozdział 5

Odebranie nieruchomości. Opróżnienie lokalu i innych pomieszczeń

Art. 141. § 1. Jeżeli egzekwowany jest obowiązek wydania nieruchomości albo opróżnienia lokalu mieszkalnego lub użytkowego albo innego pomieszczenia, stosuje się środek egzekucyjny prowadzący do odebrania zobowiązanemu nieruchomości albo usunięcia zobowiązanego z zajmowanego lokalu lub pomieszczenia, w celu wydania tej nieruchomości lub opróżnionego lokalu (pomieszczenia) wierzycielowi. Dotyczy to również obowiązku wydania nieruchomości na oznaczony okres czasu.

§ 2. Egzekucję prowadzi się przeciw zobowiązanemu, członkom jego rodziny i domownikom oraz innym osobom zajmującym nieruchomość lub lokal (pomieszczenie), które mają być opróżnione i wydane.

Art. 142. Odebrania nieruchomości lub opróżnienia lokalu i pomieszczeń dokonuje egzekutor, wyznaczony przez organ egzekucyjny.

Art. 143. § 1. Egzekutor przystępując do czynności egzekucyjnych doręcza zobowiązanemu:

- 1) odpis tytułu wykonawczego zgodnie z art. 32;
- 2) postanowienie organu egzekucyjnego o wezwaniu do wykonania obowiązku wydania nieruchomości albo opróżnienia lokalu (pomieszczenia) określonego w tytule wykonawczym, z zagrożeniem, że w razie niewykonania obowiązku zostanie zastosowany środek egzekucyjny w celu odebrania nieruchomości lub opróżnienia lokalu (pomieszczenia).

§ 2. Zobowiązanemu służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 33 i 34) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie w sprawie zastosowania środka egzekucyjnego.

Art. 144.³⁴⁾ Egzekutor usuwa z nieruchomości lub lokalu (pomieszczenia), które mają być opróżnione lub wydane wierzycielowi, znajdujące się tam ruchomości, z wyjątkiem tych, które łącznie z nieruchomością (lokałem, pomieszczeniem) podlegają wydaniu wierzycielowi, i wzywa osoby przebywające na tej nieruchomości lub w tym lokalu (pomieszczeniu) do jego opuszczenia, z zagrożeniem zastosowania przymusu bezpośredniego, a w razie oporu podejmuje odpowiednie kroki w celu zastosowania przymusu bezpośredniego.

Art. 145. Gdy nieruchomość podlegająca wydaniu albo lokal (pomieszczenie) podlegające opróżnieniu są zamknięte, egzekutor zarządzi ich otwarcie, przy zastosowaniu przepisów art. 46 i 51.

Art. 146. Ruchomości usunięte z nieruchomości lub lokalu (pomieszczenia) egzekutor oddaje zobowiązanemu lub osobie dorosłej spośród jego członków rodziny i domowników albo na przechowanie innej osobie lub na skład, na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanego, albo zarządzi przeniesienie tych ruchomości na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanego na inną jego nieruchomość lub do innego lokalu (pomieszczenia) zajmowanego przez zobowiązanego lub przydzielonego mu w myśl obowiązujących przepisów.

Art. 147. Jeżeli zobowiązany mimo wezwania nie odebrał w określonym terminie ruchomości oddanych na przechowanie lub złożonych na skład, a koszty przechowania lub składu mogą być wyższe niż wartość tych ruchomości, organ egzekucyjny, na wniosek osoby, u której znajdują się te ruchomości, może je sprzedać, stosując odpowiednio przepisy art. 105–107.

³⁴⁾ Uznany za niezgodny z Konstytucją z dnia 20 października 2017 r. w zakresie, w jakim odnosi się do egzekucji z nieruchomości lub lokalu (pomieszczenia) służących zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych zobowiązanego, przez to że nie zawiera regulacji gwarantujących minimalną ochronę przed bezdomnością osobom, które nie są w stanie we własnym zakresie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 października 2017 r. sygn. akt K 27/15 (Dz. U. poz. 1954).

Rozdział 6

Przymus bezpośredni

Art. 148. § 1. Przymus bezpośredni polega na doprowadzeniu do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji drogą zagrożenia zastosowania lub drogą zastosowania bezpośrednio skutecznych środków, nie wyłączając siły fizycznej, w celu usunięcia oporu zobowiązanego i oporu innych osób, które stoją na przeszkodzie wykonaniu obowiązku.

§ 2. W szczególności przymus bezpośredni stosuje się w celu doprowadzenia do wykonania przez zobowiązanego opuszczenia nieruchomości, lokalu (pomieszczenia), wydania rzeczy, zaniechania czynności lub nieprzeszkadzania innej osobie w wykonywaniu jej praw, a także w przypadkach, gdy ze względu na charakter obowiązku stosowanie innych środków egzekucyjnych nie jest możliwe.

Art. 149. Organ egzekucyjny wyznacza egzekutora (art. 31) w celu przeprowadzenia egzekucji przez zastosowanie przymusu bezpośredniego.

Art. 150. § 1. Egzekutor, przystępując do czynności egzekucyjnych, doręcza zobowiązanemu:

- 1) odpis tytułu wykonawczego zgodnie z art. 32;
- 2) postanowienie organu egzekucyjnego o wezwaniu zobowiązanego do wykonania obowiązku wskazanego w tytule wykonawczym, z zagrożeniem zastosowania przymusu bezpośredniego.

§ 2. Zobowiązanemu służy prawo zgłoszenia zarzutów w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 33 i 34) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie w sprawie zastosowania środka egzekucyjnego.

§ 3. Jeżeli zwłoka w wykonaniu obowiązku może zagrozić zdrowiu lub życiu albo spowodować niemożność lub znaczne utrudnienie w dochodzeniu wykonania przez zobowiązanego obowiązku, a także w innych przypadkach określonych w odrębnych przepisach, może być niezwłocznie zastosowany przymus bezpośredni wykonania obowiązku wynikającego z przepisu prawa, po ustnym wezwaniu organu egzekucyjnego, bez uprzedniego upomnienia zobowiązanego oraz bez doręczenia mu odpisu tytułu wykonawczego i postanowienia o wezwaniu do wykonania obowiązku (§ 1).

§ 4. Określone w § 3 zasady stosowania przymusu bezpośredniego dotyczą również organów celnych przy sprawowaniu kontroli celnej.

Art. 151. Egzekutor może zastosować przymus bezpośredni również w toku postępowania egzekucyjnego, które zostało wszczęte w celu zastosowania innego ze środków egzekucyjnych, wymienionych w art. 1a pkt 12 lit. b, gdy ten środek egzekucyjny okazał się bezskuteczny, a zastosowanie przymusu bezpośredniego może doprowadzić do wykonania egzekwowanego obowiązku. W tym przypadku przepisu art. 150 § 1 nie stosuje się, natomiast egzekutor powinien ustnie uprzedzić zobowiązanego, że w razie dalszego uchylania się od wykonania obowiązku zastosuje przymus bezpośredni.

Art. 152. Egzekutor może w toku czynności egzekucyjnych zastosować przymus bezpośredni również do innej osoby niebędącej zobowiązanym, jeżeli jej działalność lub wstrzymywanie się od działalności albo jej zachowanie się stanowi przeszkodę w doprowadzeniu do wykonania egzekwowanego obowiązku.

Art. 153. § 1. Przymus bezpośredni w stosunku do żołnierza w czynnej służbie wojskowej albo funkcjonariusza Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej może być zastosowany tylko przez odpowiednio Żandarmerię Wojskową lub wojskowy organ porządkowy albo organ Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy ze względów sanitarnych lub innych społecznych zachodzi potrzeba natychmiastowego wykonania egzekwowanego obowiązku, a Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego albo właściwego organu Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej nie ma na miejscu.

Art. 153a. Jeżeli przepisy szczególne przewidują przymusowe doprowadzenie żołnierza w czynnej służbie wojskowej, doprowadzenia tego dokonuje Żandarmeria Wojskowa lub wojskowy organ porządkowy.

DZIAŁ IV
Postępowanie zabezpieczające

Rozdział 1
Przepisy wspólne

Art. 154. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zabezpieczenia należności pieniężnej lub wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym, jeżeli brak zabezpieczenia mógłby utrudnić lub udaremnić egzekucję, w szczególności jeżeli stwierdzono:

- brak płynności finansowej zobowiązanego,
- unikanie wykonania przez zobowiązanego obowiązku przez nieujawnianie zobowiązań powstających z mocy prawa lub nierzetelne prowadzenie ksiąg podatkowych,
- dokonywanie przez zobowiązanego wyprzedaży majątku,
- niezłożenie oświadczenia, o którym mowa w art. 39 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa, mimo wezwania do jego złożenia albo niewykazanie w złożonym oświadczeniu wszystkich rzeczy lub praw podlegających ujawnieniu.

§ 2. Zabezpieczenie może być dokonane także przed terminem płatności należności pieniężnej lub przed terminem wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym.

§ 3. Zabezpieczenie należności pieniężnych może dotyczyć również przyszłych powtarzających się świadczeń.

§ 4. Zajęcie zabezpieczające przekształca się w zajęcie egzekucyjne:

- 1) z dniem wystawienia tytułu wykonawczego, pod warunkiem że nastąpiło nie później niż przed upływem 2 miesięcy od dnia doręczenia ostatecznej decyzji lub innego orzeczenia podlegającego wykonaniu w sprawie, w której dokonano zabezpieczenia, bądź doręczenia postanowienia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności;
- 2) z dniem wygaśnięcia decyzji, o której mowa w art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (Dz. U. z 2018 r. poz. 167, z późn. zm.³⁵⁾) pod warunkiem wystawienia tytułu wykonawczego nie później niż przed upływem 14 dni od dnia jej wygaśnięcia;
- 3) z dniem podjęcia zawieszonoego postępowania egzekucyjnego w przypadkach określonych w art. 32a § 2, art. 32c § 1 i art. 35 § 1, a także w przypadkach określonych w art. 79 ust. 5 ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 5. W przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego i wstrzymania wykonania decyzji, o której mowa w § 4 pkt 1, zajęcie zabezpieczające przekształca się w zajęcie egzekucyjne z dniem wystawienia tytułu wykonawczego, pod warunkiem że nastąpiło nie później niż przed upływem 2 miesięcy od dnia doręczenia odpisu prawomocnego orzeczenia o oddaleniu lub odrzuceniu skargi bądź umorzeniu postępowania sądowego.

§ 6. Zajęcie zabezpieczające nie przekształca się w zajęcie egzekucyjne w przypadku uchylenia przez organ odwoławczy lub sąd administracyjny decyzji stanowiącej podstawę do dokonania zabezpieczenia, o ile wydanie nowej decyzji nakładającej obowiązek podlegający wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie nastąpi w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji organu odwoławczego lub prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego organowi właściwemu do wydania decyzji.

§ 7. W dniu przekształcenia się zajęcia, o którym mowa w § 4 i 5, powstają skutki związane z zastosowaniem środka egzekucyjnego.

§ 8. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej lub organ egzekucyjny, na wniosek wierzyciela, nie postanowi inaczej, zabezpieczenie, o którym mowa w art. 164 § 1 pkt 2–5, wygasa po upływie 2 miesięcy od dnia doręczenia decyzji lub innego orzeczenia podlegającego wykonaniu w sprawie, w której dokonano zabezpieczenia, albo doręczenia postanowienia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności, chyba że wierzyciel wystawił tytuł wykonawczy na zabezpieczoną należność pieniężną.

Art. 155. Zabezpieczenie może być dokonane również przed ustaleniem albo określeniem kwoty należności pieniężnej lub obowiązku o charakterze niepieniężnym, jeżeli brak zabezpieczenia mógłby utrudnić lub udaremnić skuteczne przeprowadzenie egzekucji, a przepisy odrębne zezwalają na takie zabezpieczenie.

Art. 155a. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zabezpieczenia:

- 1) na wniosek wierzyciela i na podstawie wydanego przez niego zarządzenia zabezpieczenia;
- 2) na wniosek wierzyciela i na podstawie wydanego przez niego tytułu wykonawczego, w przypadkach określonych w art. 32a § 3 i art. 35 § 2;

³⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1544, 1669, 1697, 2227 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 60.

- 3) na wniosek państwa członkowskiego i na podstawie zarządzenia zabezpieczenia, zagranicznego tytułu wykonawczego, dokumentu zabezpieczenia albo jednolitego tytułu wykonawczego określonych w przepisach ustawy o wzajemnej pomocy, w zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f;
- 4) na wniosek państwa członkowskiego lub państwa trzeciego i na podstawie zarządzenia zabezpieczenia albo zagranicznego tytułu wykonawczego wystawionych zgodnie z przepisami ustawy o wzajemnej pomocy, w zakresie należności, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 9.

§ 1a. Organ egzekucyjny może z urzędu dokonać zabezpieczenia na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadkach określonych w art. 32a § 3, art. 32c § 2 i art. 35 § 2 oraz w przypadkach określonych w art. 79 ust. 5 ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Jeżeli wniosek o zabezpieczenie jest zgłaszany po wszczęciu albo zakończeniu postępowania podatkowego lub kontrolnego, we wniosku tym wyszczególnia się składniki majątkowe zobowiązanego, które mogą być przedmiotem zabezpieczenia.

Art. 155b. § 1. Organ egzekucyjny lub egzekutor, przystępując do czynności zabezpieczających, doręcza zobowiązanemu odpowiednio:

- 1) odpis zarządzenia zabezpieczenia;
- 2) dokument zabezpieczenia;
- 3) odpis tytułu wykonawczego, o ile nie został wcześniej doręczony, wraz z zawiadomieniem o przystąpieniu do zabezpieczenia;
- 4) zawiadomienie o przystąpieniu do zabezpieczenia, jeżeli odpis tytułu wykonawczego został doręczony w egzekucji administracyjnej.

§ 1a. W przypadku gdy doręczenie odpisu zarządzenia po doręczeniu decyzji o zabezpieczeniu, o której mowa w art. 33 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, mogłoby utrudnić lub udaremnić dokonanie zabezpieczenia, organ egzekucyjny lub egzekutor wraz z odpisem zarządzenia zabezpieczenia doręcza zobowiązanemu tę decyzję o zabezpieczeniu.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 4, nie stosuje się przepisów art. 33 i art. 34.

Art. 156. § 1. Zarządzenie zabezpieczenia zawiera:

- 1) oznaczenie wierzyciela;
- 2) wskazanie imienia i nazwiska lub firmy zobowiązanego i jego adresu, a także NIP lub PESEL, jeżeli zobowiązany taki numer posiada;
- 3) podanie treści obowiązku podlegającego zabezpieczeniu, podstawy prawnej tego obowiązku, a w przypadku zabezpieczania należności pieniężnej – także określenie jej wysokości;
- 4) wskazanie podstawy prawnej zabezpieczenia obowiązku;
- 5) wskazanie okoliczności świadczących o wystąpieniu możliwości utrudnienia bądź udaremnienia egzekucji;
- 6) datę wydania zarządzenia zabezpieczenia, nazwę wierzyciela, który je wydał, oraz imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby upoważnionej do działania w imieniu wierzyciela;
- 7) klauzulę organu egzekucyjnego o przyjęciu zarządzenia zabezpieczenia do wykonania;
- 8) pouczenie zobowiązanego o przysługującym mu w terminie 7 dni prawie zgłoszenia do organu egzekucyjnego zarzutów;
- 9) sposób i zakres zabezpieczenia obowiązku o charakterze niepieniężnym.

§ 2. W przypadku zabezpieczania należności pieniężnych, zarządzenie zabezpieczenia, o którym mowa w § 1, sporządza się według wzoru określonego w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Wzór zarządzenia zabezpieczenia powinien zawierać dane, o których mowa w § 1, a ponadto umożliwiać elektroniczne przetwarzanie tych danych.

Art. 157. § 1. Jeżeli obowiązek, którego dotyczy zarządzenie zabezpieczenia, nie podlega zabezpieczeniu w trybie administracyjnym lub zarządzenie zabezpieczenia nie zawiera treści określonej w art. 156 § 1, organ egzekucyjny nie przystępuje do zabezpieczenia. Na postanowienie organu egzekucyjnego odmawiające dokonania zabezpieczenia przysługuje wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym zażalenie.

§ 2. Organ egzekucyjny może uzależnić nadanie klauzuli o przyjęciu zarządzenia zabezpieczenia do wykonania od złożenia przez wierzyciela kaucji na zabezpieczenie roszczeń zobowiązanego o naprawienie szkód spowodowanych wskutek wykonania zarządzenia zabezpieczenia.

Art. 157a. Organ egzekucyjny może w każdym czasie uchylić lub zmienić sposób lub zakres zabezpieczenia. Na postanowienie w sprawie zmiany lub uchylenia zabezpieczenia służy zażalenie.

Art. 158. W przypadku potrzeby organ egzekucyjny może stosować kilka sposobów zabezpieczenia.

Art. 159. § 1. Organ egzekucyjny na żądanie zobowiązanego uchyli zabezpieczenie obowiązku o charakterze niepieniężnym, jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie został zgłoszony w terminie 3 miesięcy od dnia dokonania tego zabezpieczenia.

§ 1a. O uchyleniu zabezpieczenia organ egzekucyjny wydaje postanowienie. Na postanowienie to przysługuje zażalenie zobowiązanemu i wierzycielowi niebędącemu jednocześnie organem egzekucyjnym.

§ 2. Termin określony w § 1 może być przez organ egzekucyjny przedłużony na wniosek wierzyciela o okres do 3 miesięcy, jeżeli z uzasadnionych przyczyn postępowanie egzekucyjne nie mogło być wszczęte.

§ 3. Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie przedłużenia terminu określonego w § 1 lub odmowy przedłużenia tego terminu służy wierzycielowi i zobowiązanemu zażalenie.

Art. 160. § 1. Zabezpieczenie nie może zmierzać do tego, aby stanowiło wykonanie obowiązku.

§ 2. W drodze zabezpieczenia nie można stosować przeciw zobowiązanemu przymusu bezpośredniego.

Art. 161. Zajęte w celu zabezpieczenia ruchomości, o których mowa w art. 104 § 2 pkt 1 i 2, albo które mogą stracić na wartości w przypadku ich przechowywania, mogą być sprzedane bezpośrednio po ich zajęciu. Zajęte w celu zabezpieczenia inne ruchomości mogą być sprzedane w drodze egzekucji administracyjnej, jeżeli w razie niesprzedania straciłyby znacznie na wartości albo jeżeli dozór zajętych przedmiotów powoduje znaczne koszty. Dotyczy to również zajętego w celu zabezpieczenia inwentarza żywego, w razie gdy dłużnik odmawia przyjęcia go pod dozór. Uzyskana ze sprzedaży kwota podlega złożeniu do depozytu organu egzekucyjnego.

Art. 162. § 1. W razie zbiegu postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez organ egzekucji administracyjnej i organ egzekucji sądowej, przepisów art. 62 nie stosuje się, chyba że w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego rzecz stanowiąca przedmiot zabezpieczenia podlega sprzedaży.

§ 2. W razie zbiegu postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez dwa lub więcej organów egzekucji administracyjnej, ma odpowiednie zastosowanie art. 63.

Art. 163. § 1. Przepisy art. 64c stosuje się odpowiednio do opłat za czynności zabezpieczenia i wydatków związanych z postępowaniem zabezpieczającym, jeżeli postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte.

§ 2. Organ egzekucyjny obciąża wierzyciela opłatami za czynności zabezpieczające oraz wydatkami związanymi z zabezpieczeniem, jeżeli postępowanie egzekucyjne nie zostało wszczęte wskutek braku wniosku, o którym mowa w art. 159 § 2, lub wniosek ten nie został uwzględniony, a jeżeli nie zostało wszczęte z innych powodów – wydatkami związanymi z postępowaniem zabezpieczającym. Przepisy art. 64c § 6a pkt 2 i § 7 stosuje się odpowiednio.

§ 2a. Nie pobiera się opłat, o których mowa w § 2, jeżeli wierzyciel jest jednocześnie organem egzekucyjnym dokonującym zabezpieczenia.

§ 3. Organ egzekucyjny może zażądać od wierzyciela wpłaty zaliczki na pokrycie wydatków związanych z postępowaniem zabezpieczającym i uzależnić zabezpieczenie od wpłacenia tej zaliczki.

§ 4. Przepisy art. 65 stosuje się również do wydatków postępowania zabezpieczającego.

Rozdział 2

Zabezpieczenie należności pieniężnych

Art. 164. § 1. Organ egzekucyjny dokonuje zabezpieczenia należności pieniężnej przez:

- 1) zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych, innych wierzytelności i praw majątkowych lub ruchomości;
- 2) obciążenie nieruchomości zobowiązanego hipoteką przymusową, w tym przez złożenie dokumentów do zbioru dokumentów w przypadku nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej;
- 3) obciążenie statku morskiego lub statku morskiego w budowie zastawem wpisanym do rejestru okrętowego (hipoteka morska przymusowa);
- 4) ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej albo której księga wieczysta zginęła lub uległa zniszczeniu;
- 5) ustanowienie zakazu zbywania spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego lub prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej.

§ 2. Jeżeli organ egzekucyjny nie jest jednocześnie wierzycielem, obciążenia nieruchomości hipoteką przymusową lub statku morskiego (statku morskiego w budowie) hipoteką morską przymusową dokonuje wierzyciel, a jeżeli wierzycielem jest państwo członkowskie lub państwo trzecie – organ egzekucyjny działający we własnym imieniu i na rzecz tego państwa.

§ 2a. Podstawą wpisu hipoteki przymusowej dla zabezpieczenia należności państw członkowskich lub państw trzecich jest: dokument zabezpieczenia państwa członkowskiego, jednolity tytuł wykonawczy państwa członkowskiego, zagraniczny tytuł wykonawczy albo zarządzenie zabezpieczenia określone w przepisach ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 2b. W przypadku gdy dokument, o którym mowa w § 2a, przekazany został do organu egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, podstawą wpisu hipoteki przymusowej jest wydruk tego dokumentu sporządzony zgodnie z art. 26 § 1d.

§ 2c. W przypadku gdy dokument, o którym mowa w § 2a, sporządzony jest w języku urzędowym państwa członkowskiego lub państwa trzeciego albo języku uzgodnionym zgodnie z art. 32 ustawy o wzajemnej pomocy, do wniosku o wpis hipoteki przymusowej organ egzekucyjny dołącza również tłumaczenie tego dokumentu sporządzone zgodnie z art. 31 ust. 1 lub 3 ustawy o wzajemnej pomocy.

§ 3. Przed skierowaniem wniosku do sądu o ustanowienie hipoteki przymusowej lub do izby morskiej o ustanowienie hipoteki morskiej przymusowej wierzyciel występuje do organu egzekucyjnego o nadanie tytułowi wykonawczemu lub zarządzeniu zabezpieczenia klauzuli o skierowaniu tytułu wykonawczego do egzekucji lub zarządzenia zabezpieczenia do wykonania.

§ 4. Do zajęcia zabezpieczającego stosuje się odpowiednio przepisy o zajęciu egzekucyjnym pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, renty socjalnej, egzekucję z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych, praw z papierów wartościowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych oraz z wierzytelności z rachunku pieniężnego, papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych, weksła, autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz własności przemysłowej, udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, pozostałych praw majątkowych oraz ruchomości.

§ 5. Zajęcie zabezpieczające nie może dotyczyć rzeczy lub praw zwolnionych z egzekucji.

Art. 165. § 1. Wydane w formie dokumentu papiery wartościowe zajęte w celu zabezpieczenia należności pieniężnych podlegają złożeniu do depozytu organu egzekucyjnego.

§ 2. Zajęte pieniądze w celu zabezpieczenia wpłaca się na wydzielony oprocentowany rachunek bankowy organu egzekucyjnego z oprocentowaniem udzielonym przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie, z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że zabezpieczenie trwać będzie dłużej niż 3 miesiące, zajęte pieniądze, na wniosek zobowiązanego, wpłaca się na rachunek lokaty terminowej.

§ 4. Zajęta wierzytelność po nadejściu terminu jej płatności przez dłużnika tej wierzytelności zrealizowana jest w celu zabezpieczenia przez przekazanie jej na rachunek, o którym mowa w § 2. Tak samo przekazywane są zajęte w celu zabezpieczenia wynagrodzenia za pracę i inne należności płatne w przyszłości, bez ponawiania ich zajęcia aż do wysokości należności zabezpieczonej.

Art. 166. Na wniosek zobowiązanego, zabezpieczenie należności pieniężnej może być dokonane przez złożenie kaucji. Jeżeli zobowiązany składa wniosek o przyjęcie kaucji w gotówce albo wniosek o przyjęcie kaucji w innej postaci zostanie uwzględniony przez organ egzekucyjny, organ ten określa kwotę kaucji, nie wyższą jednak od należności podlegającej zabezpieczeniu.

Art. 166a. § 1. Zobowiązany nie może rozporządzać składnikiem majątkowym zajętym w celu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem § 2 i 3.

§ 2. W okresie zabezpieczenia mogą być dokonywane za zgodą organu egzekucyjnego wypłaty z zajętego w celu zabezpieczenia rachunku bankowego zobowiązanego, po przedstawieniu przez niego wiarygodnych dokumentów świadczących o konieczności poniesienia tych wydatków dla wykonywania działalności gospodarczej.

§ 3. Zajęcie zabezpieczające nie pozbawia zobowiązanego prawa do polecenia zapłaty zabezpieczonej należności pieniężnej ze środków pieniężnych znajdujących się na rachunku, o którym mowa w art. 165 § 2.

Art. 166b. W postępowaniu zabezpieczającym stosuje się odpowiednio przepisy działu I i art. 168d.

Art. 166c. § 1. W zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, w postępowaniu zabezpieczającym nie stosuje się przepisów art. 154 § 1–3, 5 i 6, art. 155, art. 156, art. 157 i art. 163 § 2–3.

§ 2. W zakresie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, nie stosuje się przepisów działu IV.

Rozdział 3

Zabezpieczenie obowiązków o charakterze niepieniężnym

Art. 167. § 1. Organ egzekucyjny w zarządzeniu zabezpieczenia wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym określa środek zabezpieczania lub inną czynność, które stosownie do okoliczności są zastosowane.

§ 2. Przy wyborze środka zabezpieczenia organ egzekucyjny uwzględni interesy stron w takiej mierze, aby wierzycielowi zapewnić wykonanie obowiązku, a zobowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Art. 168. Organ egzekucyjny może w razie potrzeby zastosować także środki zabezpieczenia przewidziane w art. 164 § 1. W szczególności może być dokonane zajęcie pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych oraz innych wierzytelności, jeżeli w ten sposób zabezpieczy się pokrycie przez zobowiązanego kosztów wykonania zastępczego.

DZIAŁ IVA

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Rozdział 1

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Art. 168a. Osoba, która rości sobie prawo do rzeczy lub prawa majątkowego, z których przeprowadzono egzekucję przez sprzedaż rzeczy lub wykonanie prawa majątkowego, może dochodzić od zobowiązanego odszkodowania na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Art. 168b. § 1. Zobowiązany może dochodzić odszkodowania od organu egzekucyjnego lub wierzyciela na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego za szkody wyrządzone wskutek niezgodnego z przepisami prawa wszczęcia lub prowadzenia egzekucji administracyjnej lub postępowania zabezpieczającego.

§ 2. W przypadku należności pieniężnych określonych w art. 2 § 1 pkt 8 i 9 przez wierzyciela, o którym mowa w ust. 1, rozumie się centralne biuro łącznikowe.

§ 3. Zobowiązany może dochodzić odszkodowania od wierzyciela lub organu prowadzącego rejestr, na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego, za szkodę wyrządzoną na skutek niezgodnego z prawem ujawnienia w rejestrze danych, o których mowa w art. 18b § 2.

Art. 168c. § 1. Dłużnik zajętej wierzytelności, który nie wykonał lub nienależycie wykonał ciążące na nim obowiązki, o których mowa w art. 69a § 1, lub obowiązki związane z realizacją egzekucyjnego lub zabezpieczającego zajęcia wierzytelności lub prawa majątkowego, odpowiada za szkody wyrządzone z tego powodu wierzycielowi na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego.

§ 2. Wierzyciel może dochodzić odszkodowania od zobowiązanego na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego za szkody wyrządzone wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 69a § 2.

Rozdział 2

Odpowiedzialność porządkowa

Art. 168d. § 1. Na osobę, która wbrew ciążącemu na niej obowiązkowi odmawia udzielenia organowi egzekucyjnemu informacji lub wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji albo udziela fałszywych informacji lub wyjaśnień, może być nałożona kara pieniężna do wysokości 3800 zł.

§ 2. Jeżeli żądanie udzielenia informacji lub wyjaśnień było skierowane do osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej, karę pieniężną nakłada się na pracownika odpowiedzialnego za udzielenie informacji lub wyjaśnień, a gdyby ustalenie takiego pracownika było utrudnione – karę pieniężną nakłada się na odpowiedzialnego kierownika.

§ 3. Karę, o której mowa w § 1, można nałożyć również na zobowiązanego, który nie powiadamia organu egzekucyjnego o zmianie miejsca swego pobytu lub zajęciu przez inny organ egzekucyjny ruchomości, a także prawa majątkowego, którego warunkiem wykonywania jest posiadanie dokumentu, a także na zarządcę nieruchomości, który bez usprawiedliwionej przyczyny nie składa sprawozdania lub nie wykonuje polecenia organu egzekucyjnego.

§ 4. W przypadku uchybienia obowiązkowi, o którym mowa w § 1, przez żołnierza, zamiast nałożenia kary pieniężnej występuje się do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 168e. § 1. Na dłużnika zajętej wierzytelności, który nie wykonuje lub nienależycie wykonuje ciężące na nim obowiązki związane z egzekucją lub zabezpieczeniem wierzytelności lub prawa majątkowego, można nałożyć karę pieniężną do wysokości 3800 zł.

§ 2. Kara, o której mowa w § 1, może być powtarzana w przypadku uchylania się od wykonania, w dodatkowo wyznaczonych terminach, obowiązków wynikających z zajęcia egzekucyjnego lub zabezpieczającego.

§ 3. Jeżeli dłużnikiem zajętej wierzytelności jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, karę pieniężną nakłada się na wyznaczonego pracownika, a jeżeli nie został wyznaczony – kierownika bezpośrednio odpowiedzialnego za realizację zajęcia, a w spółce prawa handlowego – odpowiedzialnego członka zarządu, natomiast w spółce cywilnej – odpowiedzialnego współnika.

§ 4. Postanowienie w sprawie nałożenia kary pieniężnej wydaje organ egzekucyjny, z zastrzeżeniem § 5.

§ 5. Jeżeli egzekucję z wierzytelności prowadzi organ egzekucyjny, o którym mowa w art. 19 § 3, 4, 7 i 8, postanowienie w sprawie nałożenia kary pieniężnej wydaje naczelnik urzędu skarbowego właściwy ze względu na siedzibę tego organu.

§ 6. Na postanowienie o nałożeniu kary pieniężnej przysługuje zażalenie.

§ 7. Kara pieniężna nałożona w związku z egzekucją prowadzoną przez organ, o którym mowa w art. 19 § 3, 4, 7 i 8, przypada na rzecz tego organu.

Rozdział 3

Odpowiedzialność karna

Art. 168f. Kto występuje o udostępnienie z rejestru danych, o których mowa w art. 18b § 2, bez wymaganego upoważnienia zobowiązanego, o którym mowa w art. 18b § 2 pkt 1 lit. a lub d, którego dane dotyczą albo oświadczenia podmiotu, na rzecz którego wyszukuje dane w rejestrze, o posiadaniu takiego upoważnienia, podlega grzywnie do 30 000 zł.

Art. 168g. Kto przechowuje uzyskane z rejestru dane, o których mowa w art. 18b § 2, z naruszeniem przepisu art. 18s § 1, podlega grzywnie do 30 000 zł.

Art. 168h. Kto ujawnił dane, o których mowa w art. 18b § 2, dotyczące zobowiązanego, o którym mowa w art. 18b § 2 pkt 1 lit. a lub d, z naruszeniem przepisu art. 18s § 2 lub 4, podlega grzywnie do 30 000 zł.

DZIAŁ V

Przepisy wprowadzające i końcowe

Art. 169. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające, toczące się w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, będzie prowadzone w dalszym ciągu w myśl przepisów tej ustawy i przez organy w niej wskazane.

Art. 170. § 1. Pozostają w mocy przepisy ustaw szczególnych dotyczące administracyjnego postępowania zabezpieczającego na podstawie orzeczenia prokuratora, sądu, organów administracji celnej lub organów kontroli administracji publicznej o zabezpieczeniu rzeczy, w stosunku do których może być orzeczony przepadek.

§ 2. W postępowaniu o zabezpieczenie, o którym mowa w § 1, postanowienie o wyłączeniu wydaje naczelnik urzędu skarbowego, stosując przepisy niniejszej ustawy. Na postanowienie o wyłączeniu przysługuje prawo wniesienia zażalenia organowi, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu, oraz wierzycielowi. Do czasu rozstrzygnięcia zażalenia dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy.

Art. 171. (pominięty)

Art. 172. (pominięty)

Art. 173. (uchylony)

Art. 174. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, rozciągnąć stosowanie w całości lub w części przepisów działu II rozdziału 6 w zakresie przechowywania, oszacowania i sprzedaży zajętych ruchomości na określone ruchomości, które stały się własnością Skarbu Państwa albo powiatu na podstawie przepisów o likwidacji mienia, o przypadku mienia, z tytułu spadków lub z innych tytułów albo gdy Skarb Państwa na podstawie szczególnych przepisów jest upoważniony do sprzedaży cudzej ruchomości. Rozporządzenie to w szczególności określi przypadki, w których może nastąpić nieodpłatne przekazanie ruchomości przez Skarb Państwa albo powiat lub ich niszczenie, a także sposób rozliczania wydatków związanych z przechowywaniem lub sprzedażą ruchomości niestanowiących własności Skarbu Państwa.